

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ühiskonnateaduste instituut
Raamatukogunduse ja infokeskkondade eriala

Marika Köster
PÄRNU KESKRAAMATUKOGU LUGEJATE RAAMATUVALIKU
INFOALLIKAD
Lõputöö

Juhendaja: lektor Mai Põldaas MA

Kaitsmisele lubatud .....

Tartu 2014

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. KOMMUNIKATSIOON KUI KULTUURI LOOV TEGEVUS	11
2. KRIITIKUD KUI ARVAMUSLIIDRID.....	13
3. LUGEJAUURINGUD.....	15
3.1. Lugejauuringud Eestis	15
3.2. Lugejauuringud välismaal	18
3.2.1. Isikuomaduste ja meeleolu seosed raamatuvalikuga.....	22
3.2.2. Massimeedia seosed raamatuvalikuga	24
3.2.3. Rahvaraamatukogude roll ilukirjanduse valikul	26
4. ILUKIRJANDUSE VALIK IGAPÄEVAELU TEABEHANKIMISE OSANA	28
5. PÄRNU KESKRAAMATUKOGU LAENUTUSTE EDETABELID.....	32
5.1. 2012. aastal väljaantud raamatud laenutuste edetabelis ja nende meediakajastused.....	32
5.2. Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide teoste laenutused Pärnu Keskraamatukogus ja nende raamatute kajastused meedias 2012. aastal	43
5.3. Edetabelitest lähtuvad järeldused	47
5.3.1. Pärnu Keskraamatukogu 2012. aasta edetabelites olevate samal aastal väljaantud uute raamatute ja nende meediakajastuste seosed kõrvutatuna Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste seostega	47
5.3.2. Pärnu Keskraamatukogu 2012. aasta edetabelites olevate samal aastal väljaantud uute raamatute ja Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste seosed	50
6. LUGEJAUURING PÄRNU KESKRAAMATUKOGUS	53
6.1. Ankeetküsitluse läbiviimine	53
6.2. Ankeetküsitluses osalenute taustaandmed.....	54
6.3. Infootsimise protsessi motiivid.....	56
6.4. Lugejate raamatuvaliku infoallikad	57
6.4.1. Meediast raamatutealase informatsiooni jälgimise sagedus.....	61
6.4.2 Lugejate tähelepanu auhinna saanud raamatute tutvustustele.....	62
6.4.3. Lugejate hinnang enda informeerituse kohta uudiskirjanduse suhtes	63

6.5. Raamatutealase informatsiooni saamiseks kasutatavad ajalehed	64
6.5.1. Lugejate eelistused paberajalehe ja digitaalse ajalehe osas	65
6.6. Raamatutealase informatsiooni saamiseks kasutatavad ajakirjad	66
6.7. Raamatualase informatsiooni saamiseks kasutatavad raadiosaated	67
6.8. Raamatutealase informatsiooni saamiseks kasutatavad televisioonisaated.....	68
6.9. Lugejate usaldus erinevate raamatuteemalist informatsiooni omavate infoallikate vastu .	69
KOKKUVÕTE	77
KASUTATUD KIRJANDUS	80
LISAD	87
Lisa 1 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.04.2012 - 30.04.2012	87
Lisa 2 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.05.2012 - 30.05.2012.....	90
Lisa 3 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.06.2012 - 30.06.2012	93
Lisa 4 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.07.2012 - 30.07.2012.....	97
Lisa 5 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.08.2012 - 30.08.2012	100
Lisa 6 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.09.2012 - 30.09.2012.....	103
Lisa 7 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.10.2012 - 30.10.2012	106
Lisa 8 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.11.2012 - 30.11.2012.....	109
Lisa 9 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.12.2012 - 30.12.2012.....	112
Lisa 10 2012. aasta aprillis enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	115
Lisa 11 2012. aasta mais enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	116
Lisa 12 2012. aasta juunis enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	118
Lisa 13 2012. aasta juulis enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	119
Lisa 14 2012. aasta augustis enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	120
Lisa 15 2012. aasta septembris enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	121
Lisa 16 2012. aasta oktoobris enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	122

Lisa 17 2012. aasta novembris enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	124
Lisa 18 2012. aasta detsembris enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias	125
Lisa 19 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade proosaloomingu nominentide 2011. aasta loomingu eest kajastused meedias	129
Lisa 20 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade vabaauhinna nominentide 2011. aasta loomingu eest kajastused meedias	131
Lisa 21 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade ilukirjandusliku tõlke võõrkeelest eesti keelde nominentide 2011. aasta loomingu eest kajastused meedias.....	132
Lisa 22 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade proosaauhinna nominentide 2012. aasta loomingu eest kajastused meedias	133
Lisa 23 Ankeet Pärnu Keskraamatukogu lugejatele.....	135
SUMMARY	140

SISSEJUHATUS

Väärtkirjanduse tee inimese hinge võib olla pikk ja käänuline, ent selle pikaajaline mõju kultuurile on tunduvalt suurem kui vaieldava statistika alusel edetabelites väljareklaamitud raamatutel. Kui inimesel pole tema huvidest lähtuvat head soovitajat, ei jõua ta vajaliku kirjavarani ka siis, kui riik igaühele individuaalse raamatukogu avaks ja kõik teavikud Internetis kättesaadavaks teeks. Määrata raamatu väärtust lühiajalise müügiedu põhjal on eksitav, sest müüginäitajad võiva olla meelevaldselt tõlgendatud. (Vahter 2010, lk 3) 2011. aastal oli Eestis jõutud olukorda, kus väärtkirjanduse tiraažid jäid alla 500 eksemplari (Sibrits 2011). Kultuuriminister Rein Lang teatas, et Eesti kultuuri seisukohast olulised tekstid peavad jõudma raamatukokku ja et tema riigi raha eest massikultuuri levitada ei luba. Seati sisse kord, et poole riigi poolt antud toetussumma eest tuleb osta riiklikult auhinnatud või riigi toel valminud teoseid ning kultuuriajakirju. (Jõesaar 2012) Samas ütleb näiteks Raplamaa Kohila raamatukogu lugeja, kes Langi korraldustega sugugi päri ei ole: „Kes see on, kes ütleb, mis on õige kirjandus, mida lugema peaksime“ (Ammas 2011, lk 4). Raamatukogudes seisab väheses kasutuses hulganisti nii Eesti kui ka välismaist väärtkirjandust. Head raamatusoovitused (eelkõige raamatukoguhoidjalt) saaksid lugeja nendeni juhatada. Väidetavalt on mõnedes raamatukogudes hakanud domineerima liialt meelelahutuslik lugemismentaliteet, mida oleks mõistlik suunata tõsisema kirjanduse poole. Rein Langi nn “nimekirjad“ ehk tõesti pärssivad meelelahutuslikku suunda raamatuvalikus, kuid kes juhataks lugejat väärtkirjanduse juurde? (Ärtis 2012, lk 5)

Lõputöös jätkan enda 2013 aasta seminaritöös „Meedias ilmunud uute raamatute tutvustuste seosed Pärnu Keskraamatukogu laenutustega“ alustatud uuringut (Köster 2013). Laenutatava raamatu valikut mõjutavad peale tavaliste meediaallikate ka pereliikmete, töökaaslaste, sõprade ja tuttavate arvamused ja raamatukoguhoidja soovitused. Uut tüüpi meediat esindavatel internetikeskkondadel (näiteks Facebookil), mis on personaalsemad ja mitmekesisemad, võib olla samuti oma osa raamatu valimisel. (Köster 2013, lk 39-40) Sotsiaalvõrgustikud on veebilehed, mis lubavad inimestel luua avaliku või poolavaliku profiili kindlas süsteemis ning koostada, vaadata ja laiendada isikute nimekirju, kellega nad on ühenduses (Boyd & Ellison

2007, lk 211). Kuigi Facebook ei ole ainuke sotsiaalmeedia kanal, on see siiski maailma suurim sotsiaalvõrgustik ning seetõttu veebipõhises turunduskommunikatsioonis üks tõhusamaid tööriistu, pakkudes väga laialdast sihtrühmade selekteerimise valikut ja erinevaid interaktiivseid võimalusi potentsiaalsete tarbijarühmadega suhtlemiseks – erinevatest reklaamivõimalustest mitmekülgselt tarbijamängudeni. (Kruusvall 2013) Eestis oli 2013. aasta märtsi seisuga pool miljonit Facebooki kasutajat, mis on ligi 40% elanikkonnast (Facebook...2013).

Antud teema uurimine on tähtis sellepolest, et kui välja selgitada, millistest allikatest ja mis proportsioonis saavad lugejad informatsiooni raamatute kohta, saab paljuski selgemaks ka see, miks inimesed loevad just seda, mida nad loevad. Kas ka infoallikatel on oma osa liigeses kergekaalulise kirjanduse lugemises? Selleks, et rahvaraamatukogud saaksid paremini teenindada lugejaid, tuleb kindlaks teha, millised teised allikad on lugejate jaoks eelistatud raamatutealase teabe osas. Võimalik, et mõningaid elemente nendest saaks üle tuua raamatukogusüsteemidesse.

Vajalik on ka teada saada, miks inimesed üldse loevad – mida see neile annab. See selgitaks infootsimise protsessi motiive ja näitaks raamatukogude rolli laiemat dimensiooni ühiskonnas. Me oleme harjunud mõtlema, et raamatukogu on põhiliselt selleks, et inimesed saaksid sealt kirjandust laenutada. Aga edasi? Milleks nad neid raamatuid vajavad? Lugemiseks. Kuid ei loeta ju lihtsalt lugemise pärast, vaid sellega soovitakse enda jaoks midagi saavutada.

Kui traditsiooniliselt on teadlased kujutanud info otsimist tahtliku protsessina, mille lõppeesmärgiks on probleemi lahendamine (Belkin 1980, Dervin 1989, Krikelas 1983), siis kaasajal on kasvamas selliste teadustööde osa, mis tunnustavad infootsimise mitte-eesmärgipärast iseloomu (Ross 1999; Williamson 1998). Lugejate kinnitused, et nad otsisid ilukirjandust meelelahutuseks, lõõgastuseks ja mugavaks äraolemiseks, vaidlustavad infoteaduses levinud mõtteviisi, et infootsimise vallandab tühimik teadmistes. Infootsingul on ka lõbusaid ja naudingut pakkuvaid dimensioone, nagu on seda väitnud Ross (1999), Hartel (2006) ja Fulton (2009).

Milleks iganes ka loetakse, edastab loetu mingeid sõnumeid. Tekstiga seoses kasutatakse mõistet diskursus. Seda kasutatakse siis, kui räägitakse tekstist seoses selle kommunikatiivsete eesmärkidega. Diskursus hõlmab nii kirjalikke kui ka suulisi tekste, mis loovad mingile

teemaderingile tähendusi. Diskursus sisaldab tõekspidamisi – näiteks milline on tõeline mees, tõeline naine, õige eestlane jne. Sellised diskursused esinevad tihti peidetud kujul. (Aava, Salumäe 2013, lk 19) Lingvistik Jan Mukařovský ütles, et ühiskond loob institutsioonid ja organid, mis mõjutavad esteetilist väärtust läbi kunstiteoste reguleeriva hindamise. Üheks institutsiooniks teiste seas nimetas ta ka avalikku raamatukogu. Mukařovský arvates on kirjanduses peale esteetilise funktsiooni mängus ka kommunikatiivne funktsioon, mis võib lugejat sundida oma väärtushinnanguid suhestama teose väärtustega. (Cobley, Jansz 2002, lk 150-152)

Ehk, kui parafraseerida ütlust „inimene on see, mida ta sööb“, võib paljuski öelda, et „inimene on see, mida ta loeb“. Lugeja võib kas teadlikult või alateadlikult võtta omaks neid tõekspidamisi ja väärtushinnanguid, mida raamat talle edastab.

Lugemine on üks identiteedi moodustumise protsessi osa (Radway 1988, kl 524) ja kultuurilise kapitali kogumise vahend (DiMaggio 1987, lk 443-444). Kultuurilisi maitseid ja eelistusi võiks seletada mõeldes, et lugemisvalikud esindavad „sotsiaalselt konstrueeritud organiseerimispõhimõtteid, mis täidavad kunstiloomingu selle temaatilist sisu ületava tähtsusega, ning mis omakorda reageerivad struktuurselt loodud nõudlusele kultuurilise teabe ja kuuluvuse järgi“ (DiMaggio 1987, lk 441).

Käesoleva lõputöö uurimisprobleem kätkeb endas küsimusi: millistest allikatest ja mis proportsioonis saavad Pärnu Keskraamatukogu lugejad informatsiooni raamatute kohta; millised infoallikad on lugejate arvates usaldusväärsed, millised mitte; mida lugemine inimestele pakub ja kuidas nad on enda arvates kursis uudiskirjandusega; millised on seosed Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites olnud 2012. aastal väljaantud raamatute ja nende meediakajastuste arvnäitajate analüüsina saadud empiiriliste üldistuste ning Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikate eelistuste vahel.

Uurimuse eesmärgiks on välja selgitada Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikad, erinevate infoallikate osakaal lugejate üldises infoleidmises ja allikate usaldusväärsus lugejate arvates. Samuti on eesmärgiks teada saada, miks inimesed loevad, mida lugemine neile pakub. Käesolevas lõputöös soovitakse 2013. aasta uurimustöö jätkuna teada saada, milles ikkagi seisneb laenutuste edetabelitesse jõudnud, kuid meedias vastupidiselt

arvatule vähekajastatud raamatute fenomen. Milliseid teid pidi jõuab informatsioon lugejateni? Uurimuse eesmärgiks on vaadelda, kas ja kui palju laenutasid Pärnu Keskraamatukogu lugejad 2012. aastal rohkem neid uusi raamatuid, millest eelnevalt oli meedias juttu olnud, võrreldes nende uute raamatutega, mida oli meedias vähe või üldsegi mitte kajastatud ja seejärel leida seosed saadud tulemuste ning Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikate eelistuste vahel.

Uurimustöö elluviimiseks püstitatud ülesanded:

- 1) analüüsida kommunikatsiooni ja kultuuri seoseid, toetudes erinevate autorite käsitlustele;
- 2) käsitleda erinevate uurijate järeldusi kriitikute osa kohta lugejate ebakindluse vähendamisel ja kriitikute mõju efektist raamatute edule;
- 3) anda ülevaade erinevatest lugejauuringutest nii Eestis kui ka välismaal, mis käsitlevad raamatukogude külastajate rahulolu raamatukogu teenustega ja nende raamatuvaliku mõjutajaid;
- 4) vaadelda info otsimist, leidmist ja kasutamist Williamsoni (1998) ökoloogilise mudeli muutujate kontekstis ning infootsingu eesmärgistatud ja ettenägematud mõõtmel;
- 5) vaadelda 2012. aastal väljaantud raamatute laenutusi Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites ja nende meediakajastusi;
- 6) vaadelda Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide teoste laenutusi Pärnu Keskraamatukogus ja nende raamatute kajastusi meedias 2012. aastal
- 7) analüüsida edetabelite ja meediakajastuste arvandmeid ja teha neist järeldused;
- 8) viia läbi Pärnu Keskraamatukogu külastajate seas ankeetküsitlus lugejate raamatuvaliku infoallikate kohta;
- 9) analüüsida ankeetidest saadud arvnäitajaid, tõlgendada neid ja teha järeldused.

Töös on kombineeritud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed meetodid, kasutatud on teemakohase kirjanduse analüüsi ja lugejaankeetide vastuseid. Üheks uurimisobjektiks on Pärnu

Keskraamatukogu laenutuste edetabelid ja seal esindatud raamatute meediakajastused. Uuringu populatsiooni moodustavad Pärnu Keskraamatukogu lugejate 2012. aasta laenutuste edetabelid ja seal esindatud raamatute meediakajastused. Teiseks uurimisobjektiks on Pärnu Keskraamatukogu külastajad. Uuringu populatsiooni moodustavad Pärnu Keskraamatukogu lugejad ja valimi Pärnu Keskraamatukogu kojulaenutusosakonna kliendid. Valim on representatiivne ja tagab seega tulemuste valiidsuse. Statistilised andmed on seotud uurimuse eesmärgiga. Analüüsi meetodina on kasutatud üldistavat ja kirjeldavat statistikat. Uurimustöö tulemused on empiirilised üldistused.

Käesolev lõputöö koosneb kuuest peatükist. Esimeses peatükis käsitletakse kommunikatsiooni kui kultuuri loovat ja uuendavat protsessi, samuti reklaami mõju sotsiokultuurilist aspekti.

Teises peatükis vaadeldakse kriitikuid kui lugeja ebakindluse vähendajaid ning räägitakse kolmest kriitikute mõju efektist raamatute edule.

Kolmandas peatükis käsitletakse nii Eestis kui ka välismaal tehtud lugejauuringuid, sealhulgas ka uuringuid, kus on kogutud andmeid selle kohta, milliste infoallikate järgi lugejad valivad raamatukogust laenutatavaid teoseid. Kolmanda peatüki alapeatükis 3.2.1. vaadeldakse juba tehtud uuringute põhjal meeleolu, isikuomaduste ja väärtushinnangute seoseid raamatulaenutustega, samuti elustiili ja kitsamate ning laiemate võrgustike osa selles. Kolmanda peatüki alapeatükis 3.2.2. käsitletakse nii uuemate kui traditsiooniliste meediavormide osa raamatuteteemalise info leidmises ja pooljuhuslikke infoavastusi massimeediat kasutades. Kolmanda peatüki alapeatükis 3.2.3 vaadeldakse raamatukogu nõuandevahendite ja raamatukogutöötajate soovitude osa raamatuvalikul, samuti raamatute lugemisväärtuse hindamist nende visuaalsete näitajate järgi.

Neljandas peatükis vaadeldakse info otsimist, leidmist ja kasutamist Williamsoni (1998) ökoloogilise mudeli muutujate kontekstis ning infootsingu eesmärgistatud ja ettenägematuud mõõtmeid, samuti ilukirjandusest saadud informatsiooni kasutamist enda eluga kursihoidmiseks ning „sisekeskkonna“ ja „välise konteksti“ rolli uuritavate isikute ilukirjanduse valikutes.

Viienda peatüki esimeses alapeatükis vaadeldakse 2012. aastal väljaantud raamatute laenutusi Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites. Viienda peatüki teises alapeatükis vaadeldakse

Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide teoste laenutusi Pärnu Keskraamatukogus 2012. aastal ja nende meediakajastusi samal aastal. Viienda peatüki kolmandas alapeatükis tehakse edetabelite ja meediakajastuste arvandmete analüüsist lähtuvaid järeldusi.

Kuuenda peatüki esimeses alapeatükis räägitakse ankeetküsitluse läbiviimisest Pärnu Keskraamatukogus. Kuuenda peatüki teises alapeatükis analüüsitakse küsitluses osalenute taustaandmeid. Kuuenda peatüki kolmandas alapeatükis on juttu Pärnu Keskraamatukogu lugejate infootsimise protsessi motiividest. Kuuenda peatüki neljandas alapeatükis analüüsitakse lugejate raamatuvaliku infoallikaid. Kuuenda peatüki alapeatükis 6.4.1. vaadeldakse lugejate meediast raamatutealase informatsiooni jälgimise sagedust ja alapeatükis 6.4.2. lugejate tähelepanu auhinna saanud raamatute tutvustustele. Kuuenda peatüki alapeatükis 6.4.3. analüüsitakse lugejate hinnangut enda informeerituse kohta uudiskirjanduse suhtes. Alapeatükkides 6.5. kuni 6.8. räägitakse raamatutealase informatsiooni saamiseks kasutatavatest ajalehtedest, ajakirjadest, raadio- ja telesaadetest. Kuuenda peatüki üheksandas alapeatükis analüüsitakse lugejate usaldust erinevate raamatuteemaliste infoallikate vastu.

1. KOMMUNIKATSIOON KUI KULTUURI LOOV TEGEVUS

Käesolevas peatükis käsitletakse kommunikatsiooni kui kultuuri loovat ja uuendavat protsessi, samuti reklaami mõju sotsiokultuurilist aspekti.

Juri Lotmani kultuuriteooria järgi on kultuur inimühiskonna erinevate gruppide omandatud, säilitatud ja vahendatud mittepäriliku informatsiooni terviklik kogum (Cobley, Jansz 2002, lk 136). Igasugune reklaamitegemine kui majanduse, täpsemalt turunduskommunikatsiooni valda kuuluv praktika on olemuselt kultuuriline, kultuuri loov tegevus. Kultuur ja ühiskond on aga oma kõikvõimalikes vormides omavahel alati lahutamatult seotud (Karise 2002a, lk 4). Fiske (1982) vaatenurgast on kommunikatsioon kultuuri elus keskse tähtsusega, ilma kommunikatsioonita sureks igasugune kultuur välja (*ibid*, lk 16 järgi). Kommunikatsioon on protsess, kus pideva korduva tegevusega luuakse ja uuendatakse ühist kultuuri. Sealjuures ei tähenda suhtlus mitte niivõrd info edastamist, kuivõrd ka kultuurilise tegelikkuse pidevat konstrueerimist. Meedia ei ole mitte välises maailmas toimuva peegeldaja, vaid sotsiaalse tegelikkuse looja. (Palmaru 2009, lk 34)

Turunduskommunikatsiooni mõtteviis käsitleb kommunikatsiooni kui sõnumite ülekande protsessi, milles saatja eesmärgiks on mõjutada vastuvõtja käitumist ja meelsust (Karise 2002a, lk 16). Märksõna „reklaam“ tähendusväli võib hõlmata nii konkreetset reklaami kui ka mistahes kommunikatiivset tegevust või sõnumit, mis apelleerib müügile või tarbimisele (Kaal 2008, lk 4). Tähendusloome protsessid on keerulised nii reklaamteksti loomise kui ka lugemise seisukohalt, sisaldades aspekte, mida teksti looja ei pruugi teadlikult rakendada, kuid mis eksisteerivad tekstis varjatult ja viitavad kultuuri ja ühiskonna laiematele teemadele kui seda on teksti manifestne temaatika. Turunduskommunikatsiooni miinimumnõue on, et toode ja sõnum peavad meelde jääma ja soovitatavalt positiivselt, et kindlustada toote tarbimise edu. (*ibid*, lk 18) Hall'i (1996) uuringust järeldub, et kommunikatsioon loob tähendusi, mis määravad, mida loetakse ühiskonnas ja kultuuris normaalseks (Kaal 2008, lk 19 järgi). Kui rääkida reklaami mõju sotsiokultuurilisest aspektist, siis siin tähendab reklaami mõju võimu mõjutada teadmisi,

uskumusi, väärtusi, suhteid ja identiteete (Kaal 2008, lk 19). Reklaam tõstab kultuuris tähendusi ümber, kinnistades või rünnates sellega inimeste väärtusi, tõekspidamisi ja hoiakuid. Reklaamil on oma veenmisfunktsiooni ja kõikjaloleku tõttu avalikus ruumis aktiivne roll tähenduste konstrueerimisel, propageerimisel ja nende ringluses. (Karise 2009b)

Innuka kommunikatsiooni puhul ei toimu lihtsalt informatsiooni ülekanne, vaid ka kommunikatsiooniprotsessi sotsiaalne orientatsioon. See annab tunnistust ka sellest, et selle protsessi olemust ei saa kirjeldada ainult informatsiooniprotsessi terminites. Informatsiooni levik ühiskonnas toimub läbi omapärase „usalduse“ ja „mitteusalduse“ filtri. See filter toimib nii, et täiesti tõene info võib osutuda ebameeldivaks, aga vale info – meeldivaks. (Психология...2009)

2. KRIITIKUD KUI ARVAMUSLIIDRID

Käesolevas peatükis on käsitletud kriitikuid kui lugeja ebakindluse vähendajaid ning räägitakse kolmest kriitikute mõju efektist raamatute edule.

Kuna mingi toote hedoonilisi ehk naudingut tekitavaid ja rahuldust pakkuvaid aspekte on enne tarbimist raske hinnata, siis hakkavad tarbijad otsima signaale, et vähendada oma ebakindlust. Professionaalsete kriitikute ja ekspertide tootesoovitused on üldlevinud, need vohavad kõikvõimalikes meediakanalites – televisioon, ajakirjad, raadio, internet, jne. Sellised soovitused kujundavad sageli otsuseid ja valikuid kaasaegsetele tarbijatele, kellel on vähe aega. Arvamusliidrid, nagu näiteks kriitikud võivad olla tarbijatele informatsiooni võtmeks. Raamatute edu ei sõltu primaarselt raamatu esitlusest või soodsast ülevaatest telesaates, pigem tunduvad olevat otsustava tähtsusega teadlikkus raamatu olemasolust ja suusõnaline efekt. Raamat on suure tõenäosusega õnnestunud, kui kriitikud selle kvaliteedi üle vaidlevad ja äärmuslikke hinnanguid väljendavad, isegi kui need hinnangud on negatiivsed. (Clement *et al* 2007, lk 77). Uurijate Hirschman'i ja Holbrook'i (1982) arvates on ka raamatud hedoonilised tooted, kuid Dhar'i ja Wertenbroch'i (2000) uurimuse järgi jääb nende kvaliteet enne tarbimist väga ebakindlaks (Clement *et al* 2007, lk 78 järgi). Kuna raamatute hedoonilisi aspekte enne nende tarbimist kas ei ole võimalik hinnata, või on see ülemääraselt kulukas, siis edasimüüjad tavaliselt proovivad vähendada lugejate otsingukulutusi ja ebakindlust lisainfo ja kindla kuvandi loomise abil. Samal põhjusel näiteks annab *online* raamatukauplus Amazon.com Internetis raamatutest proovipeatükke. (Clement *et al* 2007, lk 78).

Teise võimalusena võib turg vastata endogeenselt, arendades sõltumatu info allikaid, kust lugejad saavad viiteid ja juhiseid raamatu kvaliteedi ja omaduste kohta (Chen, Xie 2005). Kirjanduskriitikud annavad "toote testi" kujul raamatuülevaateid. Tänu nende laialdasele levikule ja avalikule tähelepanule on kriitikud muutunud arvamusliidriteks, kes kindlustatuna suusõnalise info leviku efektiga, võivad omada kriitilist mõju raamatu edule. Tavaliselt arvatakse, et

positiivsed kommentaarid toovad raamatutele kaasa suurema müügiedu (Sorensen, Rasmussen 2004, lk 1-2). Küsimus on, kas positiivsed kommentaarid ka tegelikult põhjustavad mõõdetava positiivse mõju raamatu äriedule ja kas halvad kommentaarid tähendavad tingimata halbu müüginumbreid? See ei pruugi alati üks-üheselt nii olla. Lisaks arvustaja hinnangule võib müüki edendada igasugune avaldatud ülevaade, sõltumata selle kirjanduslikust kohtuotsusest, sest raamat saab lihtsalt rohkem tähelepanu. (Eliashberg, Shugan 1997, lk 72). Seevastu vastupidine põhjuslikkus on samuti usutav – kriitikud, järgides oma teatud kontseptsiooni või majanduslikke stiimuleid, kommenteerivad positiivselt raamatuid, mis juba on saamas populaarseks, samas etteaimatavalt läbikukkunud raamatute kommenteerimisest nad pigem hoiduvad (Kamakura *et al* 2006, lk 120). Sel juhul kriitiku arvamus ei mõjuta raamatu edu, pigem raamatu edu mõjutab kriitiku arvamust. On analüüsitud New York Times'i kommentaaride mõju raamatute müügile ja leitud, et nii positiivsed kui ka negatiivsed kommentaarid suurendasid müüki (62,9% juhul suurendasid müüki positiivsed kommentaarid, 34,4% juhul negatiivseid kommentaarid) (Sorensen *et al* 2004, lk 9). Kindlaks on tehtud kolm kriitikute mõju efekti raamatute edule. Kirjastajatele omavad raamatuülevaated edendavat efekti sarnaselt turunduse või avalike suhete tegevustega. Sellega tõmmatakse raamatule avalikkuse tähelepanu, mis tavaliselt mõjutab raamatu edu positiivselt. (Kamakura *et al* 2006, lk 120) Edendamiseega on sarnane informatsiooni efekt. Täiendav informatsioon raamatu omaduste kohta tõstab turu läbipaistvust ja vähendab lugeja riski teha vale valik. Lõpuks, publitseeritud positiivsed raamatuhinnangud tõstavad avalikkuse huvi raamatu soetamise vastu, negatiivsed arvamusavaldused mitte. (Clement *et al* 2007, lk 80)

Kuigi eelpool on tihti juttu raamatute äriedust, võib eeldada, et samad faktorid mõjutavad ka raamatute laenutust raamatukogust. Sõltub ju lugeja põhimõtetest, harjumustest või majanduslikest võimalustest, kas ta ostab huvipakkuva raamatu kauplusest või laenutab raamatukogust.

3. LUGEJAUURINGUD

3.1. Lugejauuringud Eestis

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse, milliseid lugejauuringuid on tehtud Eestis. Põhiliselt on tegemist uuringutega, kus on tahetud teada saada külastajate hinnangut raamatukogu tegevusele, et siis planeerida edaspidist teenindusstrateegiat. Mõnes uuringus on muu hulgas vähesel määral kogutud ka andmeid, milliste infoallikate järgi lugejad valivad raamatukogust laenutatavaid teoseid. Selliseid uuringuid, kus keskendutaks ainult raamatuvaliku infoallikatele ning nendega seonduvale, pole Eestis tehtud.

Raamatukogud on sotsiaalsed institutsioonid, mis moodustavad osa riigi infosüsteemist, mistõttu raamatukogu töö tulemuslikkust on otstarbekas hinnata ka infotarbija arvamusele tuginedes (Puura & Nuut 2005, lk 25). Arvesse võttes maailmapraktikat, riikide eripära ja kultuuri erinevusi, on eri riikides raamatukogude töö hindamisel rakendust leidnud erinevad mudelid (Pors *et al* 2004, lk 26). Taanis näiteks vaadeldakse rohkem aruandluse ja statistika poolt, töökeskkonda ja teenuste kvaliteeti, personali pädevust. Inglismaa raamatukogudes väärtustatakse peamiselt teeninduse kvaliteeti, võrdlusanalüüsi ja strateegilist planeerimist (*ibid* lk 22-23).

Eesti raamatukogudes on tehtud lugejauuringuid põhiliselt selleks, et saada teada külastajate hinnang raamatukogu tööle, analüüsida oma tegevust ja kasutada saadud informatsiooni edaspidiseks tegevuseks strateegiliste eesmärkide realiseerimisel (Jõgi, Kont 2009, lk 151). Raamatukoguteadlased on seisukohal, et lugejaküsitlused on sidekanaliks raamatukogu töötajate ja külastajate vahel (Veinberg 2009, lk 131). Fr. R. Kreutzwaldi nimelises Eesti NSV Riiklikus Raamatukogus korraldati eeltööna lugejahuvide tundmaõppimiseks vestlusi ja ankeetküsitlusi ning analüüsiti lugejakaarte (Lotman 2000, lk 64). 1970. aastal valmis samas sotsioloogiline uuring "Eesti rahvaraamatukogu lugeja 1967". Rahvusraamatukogus korraldati 2006. aastal

esimene, maailmas populaarsel SERVQUAL- meetodikal (lühend sõnadest *service* ja *quality*) põhinev suuremahuline lugejauuring, millest järeldus, et lugejad sooviksid paremat teenust seoses kogude kättesaadavusega – just erialase kirjanduse ja teadustööks vajaliku kirjanduse kättesaadavusega – ning paremat ligipääsu andmebaasidele ja e-ajakirjadele. Samuti sooviti elektronkataloogi täpsustamist. (Veinberg 2007, lk 18-21) Eelpoolmainitud uuringu jätkuks toimus 2011. aasta oktoobris Rahvusraamatukogus järgmine uuendatud rakendustega teenusekvaliteedi uuring, mille sihiks oli inforessursside ja teenuste arendamine ning sihtrühmade vajaduste, huvide ja ootuste silmaspidamine (Idarand 2012, lk 3-4). Küsitlustulemustest ilmnas, et endiselt ootavad lugejad raamatukogu muutumist kasutajasõbralikumaks – peale lahtiolekuaegade pikenemise ja mugavama mööbli sooviti just erialakirjanduse kättesaadavuse paranemist ja lihtsamat ligipääsu e-teavikutele (*ibid*, lk 80). Rahvusraamatukogu infoteaduste saali kogu ja teenindusega rahulolu küsitlustulemustest 2008. aastal võis järeldada, et erialateabe kasutamine infoteaduste saali näitel on rahuldav – selliseks hindas kogu üle 70% ankeedile vastajatest (Idarand 2009, lk 40). 1982. aastal kavandatud uuringu "Tartu Ülikooli Raamatukogu ja lugeja" käigus anketeeriti lugejaid 1983., 1986. ja 1989. aastal ja kõige otsesemaks tulemuseks oli puuduste kindlakstegemine raamatukogude töös ja vigade kõrvaldamine (Tõnnov 1992, lk 3- 9).

Lugejate rahulolu rahvaraamatukogus on uurinud oma lõputöodes TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilased (Vardja 2010; Säde 2011; Matvei 2011) ning Tallinna Ülikooli (ja tema eelkäijate) üliõpilased (Külvet 1969; Kirikal 1988; Miil 1993; Kliimann 1994; Koitmaa 2001; Zolotov 2003; Kont 2004).

Ka rahvaraamatukogud ise on korraldanud uuringuid, kuid need hõlmavad ikkagi peamiselt lugejate hinnangut raamatukoguteenindusele ja järeldusi sellest (Undusk 2010, lk 8). Tallinna Keskraamatukogu eestikeelse kirjanduse osakonnas viidi 2008. aastal koduteeninduse lugejate hulgas läbi rahulolu küsitlus. Viiest lahtisest küsimusest üks oli "Millistest allikatest leiate informatsiooni Teid huvitava kirjanduse kohta, mida raamatukogust laenutada?" Tulemustest nähtus, et kõige rohkem leiti infot ajakirjandusest ja tuttavatelt ning kõige vähem elektronkataloogist ESTER ja juhuslikest allikatest. (Koduteeninduse...17.04.2014) Jõgeva maakonna lugejate rahulolu-uuringus esitati lugejatele muuhulgas küsimus ka selle kohta, kuidas saadakse informatsiooni raamatukogus leiduva kirjanduse kohta. Vastustest selgus, et kõige

rohkem saadakse infot raamatukoguhoidjalt (79%), otsitakse ise (73%), kuulatakse tuttavate soovitusi (45%), leitakse kohalikust ajalehest (22%), Internetist (18%). Peale selle leiti infot raamatute kohta mitmetest teistest meediaallikatest nagu televisioon, raadio, ajakirjad ja üleriigilised ajalehed. Naised üldjuhul kuulasid raamatukoguhoidja ja tuttavate soovitusi rohkem kui mehed. Ka otsisid nad meestest rohkem iseseisvalt raamatukogus riulitelt. Vanuserühmade järgi analüüsides selgus, et nooremad inimesed (28%) otsisid rohkem Internetist, samas üle 60-aastased kasutasid Interneti raamatute kohta info saamiseks väga vähe (4%). Samas said vanemad inimesed jälle infot rohkem kohalikust ajalehest (36%), erinevalt alla 30-aastastest, kes kasutasid kohalikku lehte selleks 8% ulatuses. Kõrgema haridustasemega vastajad kasutasid rohkem Interneti, meediat ja ise otsimist kui madalama haridustasemega. Kuid kolmveerand nendest arvestas ikkagi ka raamatukoguhoidja soovitusega. (Undusk 2010, lk 9-10)

Ahja raamatukogu kasutajauuringus küsiti, kuidas saavad lugejad infot Ahja raamatukogus leiduva kirjanduse kohta. Küllastajatest 55% sai infot raamatukoguhoidja käest, 24,9% kuulas tuttavate soovitusi ja 16,7% sai infot internetikataloogist URRAM. (Vardja 2010, lk 31-32)

Elanikke on küsitatud raamatute, lugemise ja raamatukogude kasutamise kohta ka 2003. aastal ja 2006. aastal toimunud kultuuritarbimise uuringute käigus, mille viis läbi sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll (Kultuuri-tarbimise... 2003; Kultuuritarbimise... 2006). Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi uurimuse „Mina. Maailm. Meedia“ 2008. aasta andmestiku raamatuhuvi blokis on üheks alateemaks ka raamatukogud ning raamatukogudes käimine. Ilmnes, et kokku 63% vastajatest oli 2008. aastal raamatukogus käinud. (Lõhmus 2013, lk 16) 2006. aastal Eestis toimunud kultuuritarbimise uuringute käigus küsiti ka seda, millest lähtuvalt teevad küsitatud oma raamatuvalikuid. Uurimuse kolmandas osas, mis puudutab raamatuid, esitatakse küsimus „Millised tegurid mõjutasid kõige rohkem Teie otsust just see raamat osta?“ Vastuste analüüsist järeldub, et raamatute ostmisel juhindutakse kõige rohkem kas sõprade-tuttavate soovitustest või siis valitakse oma lemmikautori teoste hulgast. (Kultuuritarbimise...2006, lk 32)

Kuigi eelpoolmainitud küsimus oli esitatud raamatute ostmise kohta, võivad enamus antud teguritest (sõbrad soovitasid; nägin/lugesin reklaami; mulle meeldivad selle autori raamatud jne) mängida suurt rolli ka raamatute valikul raamatukogus.

Küsimuse „Kust Te saate kõige sagedamini informatsiooni selle kohta, millised uued raamatud Eestis ilmuvad?“ vastustest nähtub, et kõige rohkem infot saadakse üldloetavatest ajalehtedest-ajakirjadest ja pereliikmetelt ning tuttavatelt (*ibid*, lk 34).

3.2. Lugejauuringud välismaal

Käesoleva alapeatüki sisuks on lugejauuringuid välismaal. Vastupidiselt Eestile on välismaal peale nende küsitluste, kus vaadeldakse lugejate rahulolu teenindusega, raamatute kättesaadavusega ja olmega raamatukogus, tehtud ka mitmeid lugejauuringuid otseselt raamatuvaliku infoallikate ja nendega seonduva kohta.

Saksamaa rahvaraamatukogudes viidi uuring lugejate rahulolust läbi 1999. aastal ja akadeemilistes raamatukogudes 2002. aastal. Osales ligi 260 raamatukogu. 1998. aastal viidi sarnane uuring läbi Austraalia kõigis rahvaraamatukogudes. (Poll 2006, lk 3). Rootsi uuringus „Quality Handbook“ osales kolmeaastases projektis aastatel 2001–2004 ligi 60 raamatukogu. Ühendkuningriikides aastatel 1997–1998 toimunud akadeemiliste raamatukogude uuringus osales 174 raamatukogu. Suurbritannia Stoke-on-Trent linna avalikes raamatukogudes 2013. aastal läbiviidud kasutajauuringus täiskasvanud lugejate hulgas andis ligi 90% küsitletutest teeninduse suhtes positiivse tagasiside. (Adult... 2012) Kanada Ontario provintsi Haliburton'i Maakonna Avaliku Raamatukogu lugejauuringu vastustest nähtub, et külastajad on väga sõltuvad raamatukogutöötajate abist informatsiooni leidmisel teavikute ja raamatukogu ürituste kohta. Mõnedel juhtudel nimetati töötajaid ainukeseks infoallikaks raamatukoguga seotud teabe osas. (Haliburton...2011, lk 60) MLA (The Museums, Libraries and Archives Council – Muuseumide, Raamatukogude ja Arhiivide Nõukogu) Inglismaal viis aastatel 2011–2013 läbi erinevaid raamatukogu kasutajauuringuid ligi 3500 rahvaraamatukogus. Leiti, et aastatel 2009/10 on rahvaraamatukogu igast viiest külastajast kaks käinud raamatukogus viimase 12 kuu jooksul ja 92% külastajatest pidas teenust heaks või väga heaks. (UK... 2013) Ameerika Pew Research Centre poolt läbiviidud lugejauuring näitas, kuidas hindavad inimesed kohaliku raamatukogu mõju kogukonnale (Zickuhr *et al* 2013).

Kasutajauuringuid on läbi viinud erinevad välismaa ülikooliraamatukogud: Marylandi ülikooli uurimiskeskus IPAC (Information Policy & Access Center) (Bertot *et al* 2012); Cambridge Ülikooli St John'i kolledži raamatukogu (Chow 2013); USA Connecticuti Ülikooli raamatukogud (User...2013); Inglismaa Loughborough Ülikooli raamatukogu (Walton, Leahy 2013); Massachusettsi Tehnoloogiainstituudi raamatukogu (Assessment...2011). Hollandi ülikooliraamatukogude võrdlusuuringus 1999. aastal osales 13 raamatukogu (Poll 2006, lk 4).

Hoolimata ilukirjanduse lugejate valdavast osast raamatukogu külastajate hulgas, oli ka välismaal kuni viimase ajani vähe põhjalikke uuringuid selle kohta, mis mõjutab lugejaid ilukirjanduse valikul avalikus raamatukogus. Kui kasutajauuringud on ka läbi viidud, siis need on arvuliselt väljendanud lugejate kogemusi rahvaraamatukogus (Ooi, Liew 2011, lk 749). Tüüpiliselt annavad need uuringud protsentuaalse ülevaate lugejate tegevusest. Näiteks kui paljud lugejad valivad raamatuid neile juba tuntud autori järgi, paljud lihtsalt lehitsedes jne. Kuna uuringud on olnud eelnevalt kindlaksmääratud valikvastustega, siis on harva saadud tagasisidena mingeid lugejate erakordseid kogemusi või üksikasjalikke selgitusi nende tegevuse motiividest. Tendents on keskenduda sellele, mida lugejad teevad raamatukogus, kui laiematele mõjutustele, näiteks inimsuhted ja massimeedia – neid ignoreeritakse või mainitakse ainult möödaminnes. Üks suurimaid küsitlusuuringuid oli Spiller'i (1980) poolt loodud personaalne küsimustik 500 ilukirjanduse lugejale Suurbritannias, kus ta uuris, mis tüüpi ilukirjandusteoseid loetakse, kuidas leitakse uusi autoreid ja mis mõjutab lugejaid valikul. Spiller'i uuringut korrati Davidson'i ja Cave'i (1990) poolt Uus-Meremaal kümme aastat hiljem. Jennings'i ja Sear'i (1986) poolt tehtud uuring näitab, kuidas ilukirjanduse lugejad valisid oma raamatuid Kenti maakonnas Suurbritannias. Goodall'il (1989) on uuring käitumisest raamatuvalikul ja Bolam'il (2000) uuring selle kohta, kas ilukirjanduse lugejad laenutavad või ostavad neile meeldivaid raamatuid. (Ooi *et al* 2011, lk 751 järgi) On korraldatud ka spetsiifiliste ilukirjanduse lugejarühmade uuringuid: Speak (1990) keskendus eakatele lugejatele Leicesteris, Ühendkuningriikides; Murray (1994) küsitles suures kirjas raamatute lugejaid Austraalias ja Uus-Meremaal (Ooi *et al* 2011, lk 751 järgi). Peamine järeldus nendest uuringutest oli, et lugejad kipuvad valima raamatuid tuntud autori järgi või sirvivad neid ise raamatukogu riulite ääres. Kuigi taolised uuringud olid kasulikud üldise ülevaate saamiseks, ei andnud need põhjalikke ja detailseid selgitusi lugejate käitumisele. (Ooi *et al* 2011, lk 751) Viidatud faktoreid kaaluti ka osana Toyne'i ja Usherwood'i suuremast uuringust, mis vaatles rahvaraamatukogude rolli

inimeste lugemiskogemustes. Uuring, mis baseerus fookusgrupi intervjuul, taotles osalejatelt arvamusi lugejate nõustamise kohta raamatukogus. (2001, lk 19) Selles uuringus osalenud lugejate arvates oli uute autorite leidmiseks väga kasulik uute raamatute väljapanek. Paljudele meeldis väga raamatute tagasipanemise käru, milles nad nägid mugavat viisi soovitatava kirjanduse leidmiseks. Seevastu raamatukogu enda raamatukataloog toodi esile kui kasutu – kataloogis olevad raamatud ei olnud sageli riulitelt leitavad ja informatsioon nende kohta oli nõrgatasemeline. (*ibid*, lk 85-89) Veel hiljem on tehtud uuring Bawden'i *et al* poolt, mis uuris rahvaraamatukogude teenuste kasu ja mõju ning leidis sarnaselt, et ilukirjandus abistab õppes osalejatel saada informatsiooni ja asjadest aru saada, neid sügavuti mõista (2009, lk 78-80). Ross'i (1999), Moyer'i (2007), Toyne'i ja Usherwood'i (2001) ning Bawden'i *et al* (2009) uuringud on näidanud, et lugejad otsivad ilukirjandust erinevatel põhjustel. Peale meelelahutuse ja teadmiste hankimise võivad nad lugeda selleks, et põgeneda iseenese ebaõnnestumistest, vaimseks arenguks ja emotsionaalseks heaoluks. (Ooi *et al*, lk 749) Tähendab, infootsing väljub faktiandmete otsingu piiridest, et täita tühimik kognitiivsetes teadmistes. Kuigi kasulikud, keskendusid need uuringud peamiselt rahvaraamatukogu rollile raamatuvaliku mõjutamisel. Alternatiivlikaid, nagu pere, sõbrad ja massimeedia, ei võetud arvesse. Väga põhjalikud uurimistööd selle kohta, mille järgi täiskasvanud vabaaja lugejad valivad raamatuid, on tehtud Kanadas Rossi poolt (1999, 2000, 2001), kes küsitles aktiivseid lugejaid, et teada saada, kuidas nood valisid raamatuid jõudehetkel lugemiseks. Valik leiti olevat keerukas protsess. Lugejad kaldusid valima raamatuid vastavalt oma meeleolule ja skaneerisid igapäevasest elukeskkonnast vihjeid uute raamatute kohta. Lisaks mõjutasid raamatuvalikut raamatutele endile iseloomulikud elemendid: köide, tiitelleht, sisukirjeldus. Mõjutas ka raamatute hankimiseks kuluv aeg ja raha. Ross'i uurimus paistab teiste seas silma tõdemusega, et raamatuvalik hõlmab palju rohkemat kui raamatu uurimist või otsingut raamatukogu kataloogis (Ross 1999). Infoteaduses on ilukirjanduse lugejaid puudutavad uurimused kaldunud keskenduma raamatuvaliku tunnetuslikele ehk kognitiivsetele aspektidele, jättes samal ajal tundelise mõõte kõrvale. Peale Ross'i on ainult mõned teadlased, esmajoones Pejtersen ja Austin (1983) ning Smith (1996), osutanud väärilist tähelepanu tunnete rollile raamatute valikul (Ooi *et al* 2011, lk 753 järgi). Koos tähelepanuga tujule, laiendas Ross varasema uurimistöö fookust, tunnistades, et igapäevaelu infoallikad nagu pere ja sõbrad mõjutavad raamatuvalikuid (Ross 2001, lk 9-17).

Kuid kuigi Ross mõönab selliste allikate rolli, siis tema enda töö ei uuri, milliseid allikaid peavad

lugejad kõige kasulikumaks, milliseid neist kasutavad ja miks. Samuti ei uurinud ta viise, kuidas veebikeskkonnad mõjutavad raamatuvalikuid. Seda osaliselt seetõttu, et suurema osa oma andmetest kogus ta enne Interneti laialdast kasutuselevõttu. (Ooi *et al* 2011, lk 753 järgi) Peale Rossi on veel mõned teadlased uurinud rolli, mida teised inimesed mängivad ilukirjanduse valikul. Joan Bessman Taylor'i viie aasta jooksul uuritud raamatuklubides Illinois'is, USAs, leiti, et ikka ja jälle loevad raamatuklubide liikmed mitmesuguseid raamatuid, mis ei kuulu nende raamatuklubi valikusse ja et lugejad ei ole ülemäära mõjutatud teiste seisukohtadest. (2007, lk 33-35). Oma uuringus internetikeskkondadest ja kohapeal kooskäivatest raamatuklubidest leidis ka Rehberg Sedo (2003), et osalejad loevad erinevaid žanre, mitte ainult neid, mis on klubi poolt ette nähtud. Vähesed tööd on uurinud, kuidas Internet mõjutab lugejate raamatuvalikuid. Üks uurija, kes on vaadelnud seda küsimust sisuliselt, on Rothbauer, kes leidis, et uuringus osalejad pöördusid raamatute kohta informatsiooni saamiseks eelkõige Interneti poole. Laialdaselt kasutati *online* raamatupoode, nagu näiteks Amazon, sest sealt leidsid uuringus osalejad oma otsisõnadega hõlpsalt vajalikku teavet. Seevastu raamatukogude infokataloogid olid harva kasutuses, sest osalejad leidsid, et märksõnad ei põhinenud kontekstil ja katalooge polnud ka kerge kasutada. (2004, lk 92-99) Interneti populaarsust raamatute kohta info otsimises kinnitavad Rowlands ja Nicholas, kes leidsid, et õpingute, töö või vaba aja veetmisega seotud otsingud raamatute leidmiseks tehti suuresti Amazonis ja Google'is, samas kui raamatukogude katalooge nii palju ei kasutatud (2008, lk 4-12). Samuti nagu Interneti kohta, on ka traditsioonilise massimeedia mõju kohta ilukirjandusliku lugemisvara valikule tehtud suhteliselt vähe uuringuid. Spiller (1980) ning Davidson ja Cave (1990) leidsid, et mõned lugejad valisid raamatute kohta ideede saamiseks raadio ja televisiooni. Siiski ei selgitanud uuringud sügavuti, miks lugejad selliste allikate poole pöörduvad. (Ooi *et al* 2011, lk 753 järgi)

Põhja-Carolina Ülikooli raamatukogus Chapter Hill'is korraldati *online* uuring romantilise ilukirjanduse lugejatele, et määratleda selle žanri eelistajate käitumist ja vajadusi ning sellest lähtuvalt korraldada raamatukogu tööd. Ühe küsimusena paluti lugejatel täpsustada meetodeid, mida nad kasutavad, et valida oma kirjandusteoseid. 244 tagasitulnud vastusest selgus, et kõige rohkem valitakse lugemisvara raamatute sirvimise (57%) ja raamatuülevaadete (56%) järgi. Järgnesid teiste soovitusel (40%), raamatukogutöötajate abi (13%) ja raamatukauplused (5%). „Muid“ variante tõid välja 84 vastajat, mille hulgast 44 nimetas konkreetse autori teoste jälgimise. Peale selle kasutati raamatuvalikuks info saamiseks Internetis olevaid ülevaateid ja

lugejavõrgustiku saite. Kolmkümmend kaheksa vastajat mainisid, et jälgivad Internetist teiste lugejate soovitusi ning kommentaare ja kirjastajate kokkuvõtteid. (Bryson 2004, lk 22-23) 47,5% vastajatest olid mingi raamatuklubi liikmed. Neil lugejatel paluti küsitluses kaaluda, kas nad avastasid uusi raamatuid läbi oma raamatuklubi. 46,3% raamatuklubi liikmetest vastas, et nad on saanud oma raamatuklubist ideid raamatuvalikuks. (*ibid*, lk 25-27)

3.2.1. Isikuomaduste ja meeleolu seosed raamatuvalikuga

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse juba tehtud uuringute põhjal meeleolu, isikuomaduste ja väärtushinnangute seoseid raamatulaenutustega, samuti elustiili ja kitsamate ning laiemate võrgustike osa selles.

Ross omas paindlikumat vaadet infootsingule, mille järgi mitte kõik otsingud ei teki mingist probleemist, vaid raamatuid otsitakse, tundes juba ette naudingut mõnusast lugemisest (1999, lk 785).

Ooi *et al* uuringust järeldus, et (2011, lk 756):

- 1) raamatutest saadakse uus perspektiiv elule vaatamiseks;
- 2) raamatud rikastavad kujutlusvõimet;
- 3) raamatute abil saab põgeneda igapäevaste probleemide eest;
- 4) raamatu abil saab kujutluses teha läbi asju, mida päriselus teha pole suudetud või mis pole lubatud.

Uuritavad nägid ilukirjanduse lugemises tegevust, mis pakkus naudingut, teadmisi, meelelahutust ja põgenemist reaalsusest. Keegi ei vastanud, et loeb ilukirjandust selleks, et täita lünki oma teadmistes. (Ooi *et al* 2011, lk 756) Väärtusi – ühte elementidest, mida Williamsoni (1998) mudelis (vt joonis 1) on ära märgitud kui infokäitumist mõjutavat – on defineeritud kui „üksikisiku või sotsiaalse grupi moraalseid põhimõtteid ja uskumusi, mida nad usuvad elus tähtsad olevat ja mille järgi nad joonduvad. Uurijad said tõendeid, et lugejate isiklikud väärtushinnangud mõjutavad nende raamatuvalikuid. (Ooi *et al* 2011, lk 757) Lisaks isiklikele väärtustele juhtis ka inimeste lugemismaitse seda, mida nad laenutasid. Osalejate arvamused

kinnitasid suuresti ka Sarick'i (2005) järeldust, et lugejad valivad ilukirjandust tihti pigem köitvuse kui teema järgi (Ooi *et al* 2011 lk 757 järgi). Proosa kvaliteet oli oluline osadele uuritavatest, teistele vähem. Just süžee, tegevuspaik ja varjundid mõjutavad raamatuvalikut. Teatud žanri lugejad ei lugenud sealt siiski valimatult kõike. Williamsoni (1998) mudel tuvastab elustiili teise muutujana, mis mõjutab infootsikäitumist. (Ooi *et al* 2011, lk 757) Kuna lugejatel oli aega vähe, planeerisid nad juba enne ära, mida nad raamatukogust laenutavad. Ideid selleks ammutasid nad Internetist, raamatuülevaadetest ja sõpradelt. Spektri teises otsas olid pensionärid, kellel ainsana oli palju vaba aega. Nemad valisid raamatuid riuli juures neid sirvides, sest peale vaba aja olemasolule nad ka väga nautisid seda. Ka inimesed lugejate igapäevaelust mõjutavad nende valikuid. Williamsoni ökoloogilisel mudelil on kaks tasandit: intiimsed võrgustikud, mis hõlmavad sõpru ja perekonda ning laiemad võrgustikud, mis hõlmavad klubisid, kirikuid ja vabatahtlikke ühendusi (1998, lk 35-36). Kuigi lugejad juhendasid raamatuvalikul pere ja sõprade soovitudest, möönsid nad, et ka nende hulgast valiti, kelle poole nõu küsides pöörduda. Ülekaalukas faktor oli usaldus: pöörduti selle poole, kes teadis küsija maitset raamatute suhtes ja kelle vaateid seega sai usaldada. (Ooi *et al* 2011, lk 758) See kinnitas suuresti Ross'i järeldusi, et oma rõõmuks lugejatele on soovitud olulised, kuid ainult usaldusväärsete allikate omad (1999, lk 789). Uuringute tulemused näitasid ka, et info otsijad ei ole alati motiveeritud mugavusest või vähemast pingutusest, nagu sageli väidetakse infoteaduses (Shenton 2004; Liu & Yang 2004).

Uuringud igasuguste infootsijate rühmade kohta peaksid pöörama rohkem tähelepanu pigem usalduse mõjule kui oletama *a priori*, et mugavus dikteerib infokäitumist. Paljastus ka see tõsiasi, et peret ja sõpru ei peeta mitte alati kõige paremateks infoallikateks, kuigi nad on kõige paremini kättesaadavad. Sagedamini pöördutakse nende poole, kelle arvamus rohkem usaldatakse. Ülekaalu jäi arvamus, et ka raamatuklubid mõjutavad suuresti raamatuvalikuid. Mõne autori tutvustus raamatuklubis tekitas inimestes huvi ka selle autori teiste raamatute vastu. (Ooi *et al* 2011, lk 759) Kuigi raamatuklubist said lugejad ilukirjanduse osas tuge, ei kiitnud nad ometi heaks kõiki soovitusi, mis nad sealt said. Ooi *et al* uuringu tulemused kinnitasid Rehberg Sedo (2003) ja Bessman Taylor'i (2007) uurimistöid, mille järgi raamatuklubi liikmed lugesid erinevaid ilukirjanduslikke teoseid väljaspool seda, mis neile klubi poolt oli ette määratud (Ooi *et al* 2011, lk 760). Kuigi lugejad taotlesid aktiivselt teistelt nõuannet raamatute osas, oli teabe saamine vahel ka juhuslik. Raamatud tulid jutuks muude asjade sees.

3.2.2. Massimeedia seosed raamatuvalikuga

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse nii uuemate kui traditsiooniliste meediavormide osa raamatuteteemalise info leidmises ja pooljuhuslikke infoavastusi massimeediat kasutades.

Massimeediast on raamatuvaliku infoallikatena uuritud Internetti ja uuemaid veebipõhiseid tehnoloogiaid nagu blogid, wikid ja suhtlusportaalid, samuti meedia traditsioonilisi vorme, näiteks trükiajakirjandust, televisiooni ja raadiot. Pensioniealised kasutasid Internetti minimaalselt ja kindlasti mitte raamatute kohta info otsimiseks. Need, kes kasutasid Internetti regulaarselt, nimetasid oma põhieesmärgiks Internetis raamatututvustuste ja ilukirjandusteoste autoritega seotud biograafilise informatsiooni otsimist. (Ooi *et al* 2011, lk 760) Otsimootoritest oli Google enimkasutatav, kuid ideid otsiti ka *online* raamatupoodidest, ajalehtede *online* väljaannetest ja autorite kodulehekülgedelt. Kasutusmugavust ja juurdepääsu mitmesugusele teabele peeti Interneti peamiseks eeliseks. Lugejad väitsid end olevat sotsiaalmeedia kanalitest teadlikud, kuid olid neid vähe kasutanud raamatute kohta info hankimiseks. Keegi ei viidanud blogidele ega wikidele ja kuigi mõned olid avanud Facebook'i konto, ei kaalunud keegi neist seda kui raamatuinfo allikat. Mõnedele ei meeldinud sotsiaälvõrgustikud seoses turvalisuse ja eraelu puutumatusesega seotud probleemidega. Uuringud Pew Internet ja American Life Project kinnitavad, et peamiselt on teismelised need, kes on sotsiaalmeedia omaks võtnud ja seda laialdaselt kasutavad (Lenhart *et al* 2007). Peamise järeldusena kerkis esile, et need, kes kasutasid lugemisideede saamiseks Internetti, kaldusid selleks samal ajal kasutama ka traditsioonilist meediat. Nad ei kasutanud ainult ühte meediatüüpi, välistades teised. (Ooi *et al* 2011, lk 761) Kuigi küsitletavad rääkisid positiivselt trükiajakirjandusest, meeldis paljudele ka raadio, sest see integreerus aina enam uuemate meediavormidega, võimaldades neil omandada informatsiooni ilukirjanduse kohta. Raamatuvalikud olid mõjutatud ka sellest, mida nähti televisioonis või kinos – vaadanud romaanil põhinevat filmi, oli see põhjuseks, miks otsustati laenutada ka seda raamatut. Oli ka vastupidiseid näiteid, kus negatiivne filmielamus kustutas igasuguse soovi seda raamatut lugeda. Nagu inimallikatega, on pooljuhuslikke avastusi toimunud ka massimeediat kasutades. (*ibid* lk 762) Näiteks juhtus inimene arsti vastuvõttu oodates ajaviiteks lugema ajakirja, mis sisaldas ka raamatututvustust, ja see ajendas teda seda raamatut laenutama. Need leiud toetasid Williamsoni tähelepanekut, et inimesed leiavad infot raamatute kohta ettearvamatult teiste tegevuste käigus (1998, lk 24). Raamatusoovitused, mis saadi massimeediast, leiti nii juhuslikult kui ka sihipärase otsingu teel.

Farr'i (2005) uuringust selgus, et 1996. aastal USA televisioonis alguse saanud programmist „Oprah's Book Club“ sai kultuurifenomen, mille kaudu saatejuht Oprah Winfrey muutus kirjastajate eduunenäoks. Oprah Raamatuklubi oli Ameerika jutusaate „Oprah Winfrey Show“ osa, kus arutati raamatute üle. Fenomen, millele kriitikud andsid nimetuse "Oprah Effect", tulenes teletähe Oprah Winfrey ulatuslikust autoriteedist ja mõjust. Tema fännikogukonnas saatis suurim edu tooteid ja kuulsusi, mis/kes olid saanud Oprah heakskiidu. Oprah oli teerajaja elektroonilise meedia, eriti televisiooni ja Interneti, kasutamises, et rõhutada lugemise (mis on ilmselgelt mittetehnoloogiline ja väga individuaalne tegevus) sotsiaalseid elemente ja kasutamisevõimalusi sellisel viisil, mis motiveeris miljoneid mitte-lugejaid raamatut kätte võtma. (Sedo 2008, lk 188 järgi)

Peale majanduslike mõjude oli tegemist mitte vähem oluliste kultuurilise maitse hierarhiatega, mis olid loodud, esindatud ja tugevdatud ning mõnikord ka vastuseisu leidnud nende televaatajate, raadiokuulajate ja internetikasutajate poolt, kes jälgisid raamatusaateid. (Sedo 2008, lk 188-189)

Uurides televisiooni jutusaadet "Richard & Judy" Suurbritannias ja raadioprogrammi "Canada Reads" Kanadas, mis mõlemad pakuvad raamatuarutelusi, väidab Rehberg Sedo, et taolised programmid sobisid publikule, sest programmides osalejates nähti usaldusväärseid infoallikaid. Saatejuhtides nähti sõpru või pereliikmeid, kes olid tõestanud, et nende soovitusi võib usaldada. Lisaks olid raadiosaated populaarsed ka selle poolest, et intervjuu formaat pakkus raamatutele hulgaliselt vaatenurki. (*ibid*, lk 200)

Mõjukas teooria kommunikatsiooni kaheastmelise voo kohta ütleb meile, et inimesed saavad oma info meediast ning pöörduvad seejärel arvamusiidrite poole, et nende järgi seda infot tõlgendada (*ibid*, lk 198). Kuid nagu Weimann on väitnud, siis juhul, kui uudis ei ole tuntud, liigub infovoog isikutevaheliselt. Informatsioon ei ole pärit arvamusiidritelt, vaid pigem inimestelt, kes on ühendatud kindlateks gruppideks huvide järgi. (1982, lk 767-772) Sedo kasutab siin terminit „usaldatud teine“ (Sedo 2008, lk 198). Võrdlevast uuringust ilmnes, et raamatuvaliku mõjutajate esireas olid mõlemal juhul sõbrad (Canada Reads 84%, Richard & Judy 76%), lemmikautor (C R 85%, R & J 77%) ja perekond (C R 53%, R & J 52%). Internetist info otsimine (C R 1%, R & J 1%) ja ka raamatukoguhoidja soovitusel (C R 2%, R & J 1%) jäid aga pingereas tahapoole. (*ibid*, lk 199)

Olenemata sellest, kas raamatusoovitused olid omandatud sihipäraselt või juhuslikult, oli usaldus olulisim tegur otsustamaks, kas soovitusi aktsepteeritakse või mitte. Sarnaselt tuttavatele ja sõpradele laienes usaldus avaliku elu tegelastele nagu näiteks saatejuhid, kelle isiksused ja oskused rääkida kirjandusest ning intervjuuerida raamatuarvustajaid teenisid ära uuritavate respekti.

3.2.3. Rahvaraamatukogude roll ilukirjanduse valikul

Antud alapeatükis on vaadeldud raamatukogu nõuandevahendite ja raamatukogutöötajate soovituste osa raamatuvalikul, samuti raamatute lugemisväärtuse hindamist nende visuaalsete näitajate järgi.

Peale inimallikate ja massimeedia on ka institutsionaalsetel allikatel, eriti rahvaraamatukogudel roll ilukirjandusraamatute valikul. Kuigi avalik raamatukogu oli peamine allikas, kust mitmetes uuringutes küsitletavad said oma lugemisvara, siis kui suur oli avaliku raamatukogu mõju nende raamatuvalikule? Uuritavate seletustest tuli välja, et väike. Ooi *et al* uuringus osalejad püüdsid rahvaraamatukogu külastades laenutada raamatut, mille pealkirja või autorit nad juba teadsid (Ooi *et al* 2011, lk 763). Need andmed olid juba saadud igapäevaelu allikatest ja asjaoludest. Osalejate soov valida neile tuntud autori ilukirjanduslikke raamatuid oli kooskõlas varasemates uuringutes (Spiller 1980; Speak 1990; Ross 2001) leitunga. Mõned lugejad olid kasutanud ka teatud sorti otsingut raamatukogus, keskendades oma püüdlused uute raamatute väljapanekutele, tagasipandavate raamatute kärule või riiulitele, kus asuvad ilukirjanduse teatud žanrid. Kui lugejad hakkasid juba teatud kohas raamatuid sirvima, keskendusid nad raamatu lugemisväärtuse hindamisel sellel olevatele vihjetele, nagu kaaneümbrisel olev tutvustus, kaas ise ning tekstinäidis. See kinnitab jälle varasemaid uuringuid (Spiller 1980; Ross 2001), mille järgi kõik kolm elementi mõjutavad raamatuvalikut.

Kuigi avalikes raamatukogudes pakutakse klientidele erinevaid nõuandevahendeid, et aidata neil leida meeldivat lugemist, väitsid paljud inimesed, et taolised püüdlused olid ainult osaliselt edukad. Sellised abivahendid nagu uute raamatute väljapanekud, tagasipandavate raamatute kärud või riiulid ilukirjanduse eri žanrite jaoks pälvisid lugejatelt kiitust, kuna nad kergendasid

otsingut. See-eest kleebistel nagu „Raamatukoguhoidja valik“ ja „Lugeja valik“ raamatute peal oli lugejatele väike mõju. Ooi *et al* uuringu ajal olid sellised kleebised pandud teatud raamatute esikaantele märkimaks, et neid soovitavad raamatukogutöötajad ja teised lugejad. Mõned uuritavatest väitsid, et nad pole varem selliseid kleebiseid näinud, samas kui need, kes olid kleebiseid näinud, ei osanud arvata, mille alusel just neid raamatuid soovitati. Täiesti võõraste soovitude asemel eelistasid lugejad juhinduda pigem nende inimeste soovitudest, keda nad tundsid, mitte lihtsalt sildist „Lugeja valik“, sest nad ju ei teadnud, kes see lugeja on. (2011, lk 765) Kokkuvõtteks võis öelda, et nõustamisvahenditel ei olnud lugejatele suurt mõju.

Kaheldi ka raamatukogutöötajate soovitude usaldusväärsuses või kardeti neid kiirel tööajal segada. Ainult kohalikes raamatukogudes, kus oli väga tugev kogukonnatunne, küsiti julgelt raamatukogutöötajalt abi. (Ooi *et al* 2011, lk 763-764) See on vastavuses Rothbauer'i järeldustega, et raamatukoguhoidjad on jäänud senikasutamata ja nähtamatuks ressursiks (2004, lk 99).

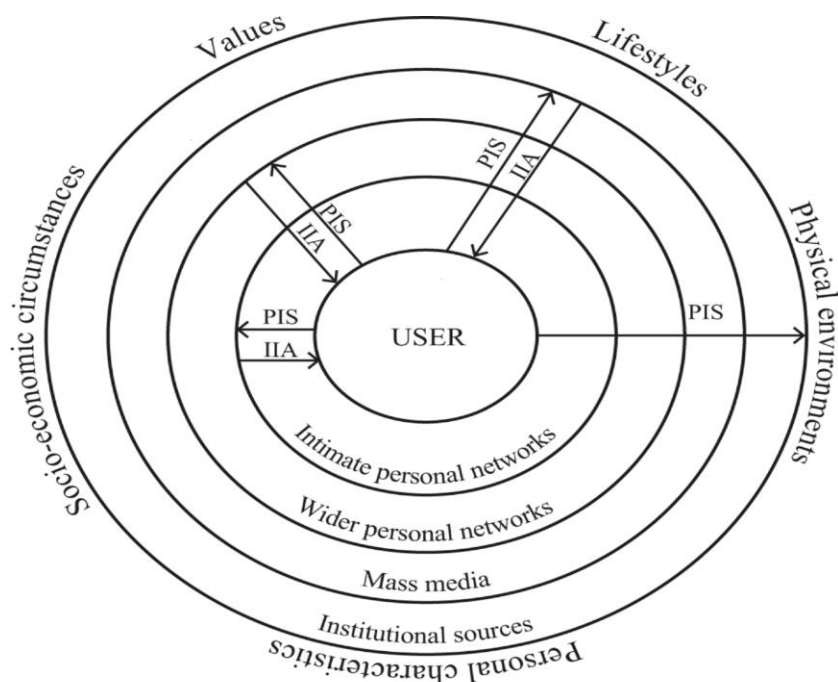
Uuringutulemused näitasid, et ilukirjanduse valik toimub mitte ainult raamatukogu piirides, vaid suurel määral ka sellest väljaspool. Ilukirjandust valiti ühe osana igapäevaelu infootsingust. See valik oli mõjutatud valija isikuomadustest ja muudest asjaoludest. Samuti saadi mõjutusi igapäevaelu allikatest, kuhu kuulusid pere, sõbrad, raamatuklubid ja massimeedia. Varasemad uuringud olid enamasti keskendunud küsimusele, kuidas lugejad valivad ilukirjandust, olles juba raamatukogus kohal.

4. ILUKIRJANDUSE VALIK IGAPÄEVAELU TEABEHANKIMISE OSANA

Käesolevas peatükis vaadeldakse info otsimist, leidmist ja kasutamist Williamsoni (1998) ökoloogilise mudeli muutujate kontekstis ning infootsingu eesmärgistatud ja ettenägematuid mõõtmeid, samuti ilukirjandusest saadud informatsiooni kasutamist enda eluga kursishoidmiseks ning „sisekeskkonna“ ja „välise konteksti“ rolli uuritavate isikute ilukirjanduse valikutes.

Sellise info rolli, mis on omandatud juhuslikult või poolkogemata, on infootsikäitumise uuringutes üldiselt eiratud. Melbourne'i linnas ja Austraalia Victoria osariigi maakohtades uuriti 202 täiskasvanu, vanuses 60 aastat ja enam, igapäevast käitumist informatsiooniotsingul. Uuring keskendus „juhuslikule info omandamisele“ kui võtmekontseptsioonile. Lähenemine uuringule oli ökoloogiline selles mõttes, et kogu pilt oli üles ehitatud infootsikäitumisele inimese elu kontekstis, nii individuaalselt kui kollektiivselt. (Williamson 1998, lk 23) Antud mudel (Ecological Model of Information Seeking and Use) (vt *joon 1*) seab info otsimise, leidmise ja kasutamise selliste muutujate konteksti, mis võivad mõju avaldada. Nende hulka kuuluvad isikuomadused, sotsiaalmajanduslikud asjaolud, väärtused, elustiil ja füüsiline keskkond. (*ibid*, lk 35)

Wilsoni (1977) uuringust järeldeb, et igal inimesel on mingi igapäevarutiin või harjumused hoidmaks oma sisemaailma maailmaasjadega kursis. Meil on sõbrad, sugulased, töökaaslased ja tuttavaid, kellega me räägime regulaarselt ja kellega vahetame uudiseid ja arvamusi. Meil on ka harjumus lugeda, vaadata ja kuulata kommunikatsioonivahendeid – ajalehti, televisiooni, raadiot, ajakirju. Need ei ole juhuslikud, vaid mustilised tegevused. Informatsioon omandatakse vaid osaliselt sellepärast, et seda otsitakse. Infot leitakse ka sealt, kust seda spetsiaalselt ei otsita, muu otstarbega rutiinsete tegevuste käigus. (Williamson 1998, lk 23-24 järgi)

Notes: PIS = Purposeful information seeking; IIA = Incidental information acquisition

Source: Reprinted from Williamson (1998, p. 36) with permission from Elsevier

Joonis 1 Williamsoni ökoloogiline mudel informatsiooni otsimisest ja kasutusest (*Allikas:* Williamson 1998, lk 36)

Williamsoni uurimustöös on terminid "juhuslik informatsiooni omandamine" nähtud sünonüümina terminile "juhuslik info avastus", mis viitab sellele, et inimesed leiavad teavet ootamatult ka muu tegevuse käigus. Osa selle info vajalikkust endale nad ei teadvustanudki, kuni nad polnud sellest kuulnud või lugenud. Kõige sagedamini kasutati info saamiseks pereliikmeid, ajalehti, sõpru, televiisorit, trükitud teavet ja raadiot. Laiemate isiklike võrgustike kaudu olid sellesse kategooriasse kaasatud klubid ja vabatahtlikud organisatsioonid. (Williamson 1998, lk 31) Sõbrad olid infoallikana kolmandal kohal. Kuigi vastajad kulutasid tavaliselt kauem aega televiisorit vaadates kui ajalehti lugedes, olid viimased infoallikana siiski rohkem hinnatud. (*ibid*, lk 32) Ajalehed olid infootsingu seisukohast teisel kohal, eriti nähti kohalikel lehtedel juhtivat rolli teatud praktiliste küsimuste valgustamisel. Televisioon sai infoallikana neljanda koha ja raadio kuuenda. Televiisorist otsiti rohkem teavet puhkuse ja vaba aja kohta. Ka mängis televiisor vahel lihtsalt taustaks ja sealt tulevasse infosse ei süvenetud. Teiselt poolt olid mitmed vastajad kõige entusiastlikumad raadio kui infoallika suhtes.

Samamoodi nagu ajalehtede puhul, omandati televisioonist ja raadiost enamus informatsioonist pigem juhuslikult kui sihilikult. Vastajad rääkisid palju, kuidas nad leidsid raadiost ja televiisorist juhuslikult sellist infot (nt tervise kohta), mille olemasolust ja selle vajalikkusest endale nad varem midagi ei teadnud. Nad jagasid seda kohe ka tuttavatega. Sellise trükitud informatsiooni hulgas, mis ei klassifitseerunud ei ajalehtedeks ega ajakirjadeks, tuli esile rämpspost, mida üks vastaja kirjeldas lausa kui oma „akent maailma“. Teised infoallikad kasutuse sageduselt kahanevas järjekorras olid oma ala professionaalid, muud organisatsioonid, ajakirjad, valitsusasutused, kohalikud omavalitsused ning raamatukogud ja infokeskused. (*ibid*, lk 33) Raamatukogusid oli viimase viie aasta jooksul kasutanud 50% vastanutest meelelahutusliku teabe saamiseks. Ajakirjades sisalduvat informatsiooni otsiti sihilikult ning omandati ka juhuslikult, sarnasel viisil ajalehtedes sisalduva informatsiooniga. (*ibid*, lk 34)

Tähtsaim soovitus, mis uuringust lähtub, on see, et teavet tuleb levitada läbi erinevate allikate, tähelepanu tuleb pöörata info kvaliteedile ja selgusele ning mõned allikad peaksid olema mitte-arvutipõhised. See viimane kaalutlus põhineb tõenäosusel, et vanematel inimestel on erinevalt teistest gruppidest raskem kohaneda igapäevaelus arvutipõhiste teabeallikatega. (*ibid*, lk 37)

Kamy Ooi ja Chern Li Liew Uus-Meremaa Wellingtoni Victoria Ülikoolist seadsid oma uuringus „Selecting fiction as part of everyday life information seeking“ („Ilukirjanduse valik kui osa igapäevasest infootsingust“) (2011) eesmärgiks teha kindlaks 12 täiskasvanud, ilukirjandust lugeva raamatuklubi liikme vaatenurgast, mille järgi nemad valivad avalikust raamatukogust raamatuid laenutamiseks. Iga uuritav osales individuaalsel pool-struktureeritud näost-näku intervjuul. Kasutades Williamsoni ökoloogilist mudelit info otsimisest ja kasutamisest kontseptuaalse raamistikuna, uuriti, mis rolli mängivad „sisekeskkond“ ja „väline kontekst“ uuritavate isikute ilukirjanduse valikutes. Leiti, et raamatute valik toimus enamikel juhtudel väljaspool raamatukogu. Mõned võivad selles näha eksitavat teavet, arvestades, et ilukirjandus on definitsiooni järgi „proosa, eriti romaanikirjandus, mis kirjeldab väljamõeldud sündmusi ja inimesi“ (Illustreeritud Oxfordi sõnaraamat 2000 *sub* fiction). Tekkis küsimus, kas ilukirjanduse kohta info hankimist võib nimetada teabeotsinguks? Ooi *et al* uskusid seda ja nõustusid Case'iga, kes väitis, et ilukirjanduse lugemine väidetavalt pakub kahe asja koosmõju – kuigi lugejad võivad eelkõige lugeda meelelahutuseks, võivad nad ilukirjandusest ka õppida (2007, lk 108). Psühholoogia vallas on Gerrig ja Prentice juhtinud eksperimente ilukirjanduse lugejatega ja leidnud, et ilukirjandusest saadud informatsiooni kasutatakse reaalelu uskumuste

ajakohastamiseks (1991, lk 338). Samuti uuris ja intervjueeris vabaaja lugejaid Moyer, kes leidis ilukirjanduse lugemise tagajärjeks selged õppetulemused (2007, lk 72-75).

Seega Williamsoni mudel tunnustab isiku tegevuse rolli infokäitumise kujundamisel. Samal ajal see tunnistab, et infokäitumine võib olla kujundatud isiku laiema elukeskkonna poolt, mis võib hõlmata isiku suhtlusvõrgustikku, nagu pere ja sõbrad, seltsid, massimeedia ning ametiasutused, nagu raamatukogud ja valitsusasutused.

5. PÄRNU KESKRAAMATUKOGU LAENUTUSTE EDETABELID

5.1. 2012. aastal väljaantud raamatud laenutuste edetabelis ja nende meediakajastused

Käesolevas alapeatükis on vaadeldud 2012. aastal väljaantud raamatute laenutusi Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites alates 01.04.2012 kuni 30.12.2012, kuna aasta algul väljaantud raamatud jõuavad raamatukokku teatud aja pärast ja ka uudised ja arvustused nende kohta jõuavad meediasse ajalise nihkega. Edetabelid kajastavad 25 antud kuus enimlaenutatud trükitud raamatut ja hõlmavad lugejarühmadest ameti- ja kutsekooli õpilasi, gümnaasiumiõpilasi, üliõpilasi, töötajaid ja raamatukogudevahelist laenutust. Iga kuu juures on välja toodud enimlaenutatud 2012. aastal väljaantud raamatute kohta samal aastal ilmunud artiklid ajalehtedes Eesti Päevaleht, Postimees, Pärnu Postimees, Eesti Ekspress, Maaleht, Õhtuleht ja Sirp või saated Eesti Rahvusringhäälingus (ERR), kus neist raamatutest oli juttu. Analüüsi on kaasatud kolme tüüpi artiklid ja saateid – uudised, raamatututvustused, mis kajastavad raamatuesitlusi või teavitavad uue teose ilmunisest ning intervjuud ja persoonilood teose autori või mõne muu raamatuga seotud isikuga. Viimatinimetatud artiklid ei ole alati konkreetse raamatuga otseselt seotud, vaid viitavad autori loomingule üldisemalt või räägivad näiteks etendusest või filmist, mis antud raamatu alusel on loodud. Artiklite ja saadete otsimisel on kasutatud Eesti artiklite andmebaasi ISE, otsingut ajalehtede e-väljaannetes ja Eesti Rahvusringhäälingu kodulehel. Otsisõnadena on kasutatud raamatu pealkirja, autorit, aga ka sõnu „raamaru arvustus“, „raamatututvustus“, „raamatukatkend“. Artiklite ja saadete kirjed on ära toodud lisades.

Aprillis on edetabelis kuus 2012. aastal väljaantud raamatut (vt tabel 1). Aprillikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 15 kajastust (vt lisa 10). Huvitaval kombel ei leidu aprillis enimlaenutatud „Lillede keele“ kohta vaadeldavates meediakanalites ühtegi uudist ega arvamust. Teisele kohale jäänud „Minu Inglismaa : vana ja hea“ kohta leiduvad raamatu arvustused Postimehes Rein Veidemannilt, Eesti Ekspressis Jüri Pinolt ja Õhtulehes Maria Eerolt. Eesti

Päevalehes ilmub raamatukatkend. Samuti ilmub Eesti Päevalehes raamatukatkend uuest raamatust „Minu Sitsiilia: maffia kohta mitte küsida!“.

Tabel 1 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.04.2012 – 30.04.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Diffenbaugh, Vanessa	Lillede keel	40
2	Alari, Ann	Minu Inglismaa: vana ja hea	37
3	Merusk, Mae	Minu Sitsiilia: maffia kohta mitte küsida!	34
4	Moggach, Deborah	Parim hotell terves Indias	32
5	Lind, Tuule	Eelijapäev	27
6	Roberts, Nora	Tulejälitajad	23

(Allikas vt lisa 1)

Õhtulehes ilmub Maria Eerolt kaks arvamusalaldust ja Postimehes raamatu autorilt Mae Meruskilt viis artiklit Sitsiilia elu, poliitikute ja maffia kohta. „Parim hotell terves Indias“ on kajastatud Pärnu Postimehes, kus seda raamatut tutvustab Kadi Taremaa Pärnu Keskraamatukogust. Rohkem otseselt raamatust rääkivaid artikleid pole, kuid märtsi lõpus ilmuvad artiklid selle raamatu ainetel tehtud filmi kohta Andres Laasikult Eesti Päevalehes ja Hendrik Allalt Postimehes. „Eelijapäeva“ kohta ilmub raamatuarvustus Priit Kruusilt Eesti Ekspressis. „Tulejälitajate“ kohta kajastused puuduvad.

Mais jõudis edetabelisse kaheksa 2012. aastal väljaantud raamatut (vt tabel 2) Maikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 19 kajastust (vt lisa 11). Romaanist „Ingli kutse“ on kirjutanud arvustuse Märt Roosna Õhtulehe raamatublogis. „Liibanon 2011: seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011“ on esindatud Eesti Päevalehes Peeter Sauteri arvustusega. Õhtulehes ilmub üks uudis raamatuesitluse kohta, Postimehes kaks uudist raamatu esitlusest ja hilisemast müügiedust ning arvustus Mikk Salult. Eesti Ekspressis ilmub raamatukatkend ja ERR-is Vahur Laurilt artikkel raamatu ilmumisest ning Rasmus Kagge intervjuu autoriga. Romaani „Silmapiir“ reklaamiti mai alguses Eesti Päevalehes. Mika Keräneni raamatust „Minu Supilinn: tõelise elu mekk“ oli juttu erinevates väljaannetes: Pärnu Postimehes tutvustasid seda Pärnu Keskraamatukogu töötajad Heda Piiriste ja Malle Koger; aprilli lõpus ilmus Eesti päevalehes raamatukatkend; Sirbis avaldati Igor Kotjuhi artikkel; Eesti Ekspressis Arp Mülleri raamatuarvustus; Postimehes rääkis Evelin Kivimaa

arvamusküljel sellest raamatust seoses „Minu“ sarja eduga lugejate seas. Aino Kallase „Mu saatuse maa“ kohta ilmub Postimehes Rein Veidemanni arvustus. „Piinatud hingede“ ja „Jaanimardika tee“ kohta ei leidu vaatlusalustes meediaväljaannetes ühtegi artiklit ega uudist.

Tabel 2 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.05.2012 – 31.05.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Musso, Guillaume	Ingli kutse: romaan	42
2	Jürgen, Madis	Liibanon 2011: seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011	39
3	Modiano, Patrick	Silmapiir: romaan	29
4	Keränen, Mika	Minu Supilinn: tõelise elu mekk	28
5	Kallas, Aino	Mu saatuse maa	25
6	Kriisa, Kristel	Piinatud hinged	24
7	Hannah, Kristin	Jaanimardika tee	24
8	Merusk, Mae	Minu Sitsiilia: maffia kohta mitte küsida!	23

(Allikas vt lisa 2)

Juunis laenutasid lugejad kõige rohkem kaheksat samal aastal väljaantud raamatut (vt tabel 3).

Juunikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 8 kajastust (vt lisa 12). Kolm esimest raamatut figureerivad juba eelmise kahe kuu edetabelites. „Parimad ajad“ ei ole vaadeldavates meediaväljaannetes kajastatud. Seevastu on „De Niro mängu“ kohta kuus artiklit/saadet: Postimehes ilmuvad raamatuarvustused Jan Kausilt ja Valner Valmelt; Eesti Ekspressis arvustus Peeter Helmelt; Õhtulehes arvustus Märt Roosnalt; ERRi veebilehel loeb katkendi raamatust tõlkija Triin Tael ja Klassikaraadios tutvustab raamatut Peeter Helme. „Surm lumes. Ray Shimura“ on tutvustatud Maalehes Karl Martin Sinijärve poolt ja „Vene kroonus, ehk, Äratus ku(u)bis: meenutusi teenistusest Nõukogude armees 1979-1981“ Urmas Vahe arvamusartikliga Õhtulehes. „Põimunud saatuselõngade“ kohta artikleid ei leidu.

Tabel 3 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.06.2012 - 30.06.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Jürgen, Madis	Liibanon 2011: seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011	33
2	Alari, Ann	Minu Inglismaa: vana ja hea	30
3	Merusk, Mae	Minu Sitsiilia: maffia kohta mitte küsida!	28
4	Vincenzi, Penny	Parimad ajad. 2. osa	27
5	Hage, Rawi	De Niro mäng	25
6	Massey, Sujata	Surm lumes. Ray Shimura	25
7	Asson, Tõnis	Vene kroonus, ehk, Äratus ku(u)bis: meenutusi teenistusest Nõukogude armees 1979-1981	25
8	Sepp, Adena	Põimunud saatuselõngad	23

(Allikas vt lisa 3)

Juulis leidis 25 edetabeli raamatu seas kuus samal aastal väljaantud raamatut (vt tabel 4).

Tabel 4 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.07.2012 - 30.07.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Hannah, Kristin	Jaanimardika tee	27
2	Leis, Janka Lee	Vihmasaatjad	20
3	Jürgen, Madis	Liibanon 2011: seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011	19
4	Keränen, Mika	Minu Supilinn: tõelise elu mekk	19
5	Ernits, Marje	Kui seda metsa ees ei oleks	18
6	Tammik, Kristi	Piirilkõndija tee: Nõukogude Eestist Vabasse Euroopasse	18

(Allikas vt lisa 4)

Juulikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 12 kajastust (vt lisa 13). „Jaanimardika tee“, mis oli juba mais edetabelis, on juulis tõusnud esikohale. „Vihmasaatjate“ kohta ilmub Postimehes Tauno Vahteri intervjuu autoriga ja Valner Valme arvamusartikkel; Peeter Helme tutvustab raamatut Klassikaraadios ja Eesti Ekspressis ilmub temalt arvustus; Sirbis mainis oma artiklis raamatu ära Doris Kareva; Õhtulehes ilmub arvamusavaldus Sille Kiilikeselt. Kolmandal ja neljandal kohal olevad raamatud olid populaarsed juba mais ja juunis. „Kui seda metsa ees ei oleks“ saab reklaami Eesti Päevalehes juunikuus. Kristi Tammiku raamatust ilmub Eesti Päevalehes raamatukatkend; raamatuarvustused Marika Miklilt Postimehes ja Lembitu Nõgelilt Eesti Ekspressis; Õhtulehes ilmub uudis raamatu esitlusest ja artikkel Jaanus Kullilt.

Augustis laenutati edetabeli järgi juba 12 samal aastal väljaantud raamatut (vt tabel 5).

Tabel 5 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.08.2012 - 30.08.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Keränen, Mika	Minu Supilinn: tõelise elu mekk	38
2	Jürgen, Madis	Liibanon 2011: seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011	33
3	Kurema, Kristiine	Liblika lein	27
4	Biin, Aarne	Kuum suvi Setumaal: romaan	26
5		Lihtne kaloriraamat. 2	25
6	Erich, Artur	Äikese varjud	25
7	Org, Liina	Minu Suriname: võrkkiige ja luuaga läbi džungli	25
8	Koelmeyer, Neil	Sinu nime salakeel: nime ja sünnikuupäeva mõistatus	25
9	Remsu, Olev	Supilinna poisid: mälestusromaan	24
10	Pettai, Kadri	Jaanik(a)	24
11	Glattauer, Daniel	Kõik seitse lainet: [romaan]	24
12	Merusk, Mae	Minu Sitsiilia: maffia kohta mitte küsida!	23

(Allikas vt lisa 5)

Augustikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 13 kajastust (vt lisa 14). Kolm raamatut augusti edetabelist on olnud populaarsed juba mitu kuud. „Liblika leina“ kohta meediakajastused puuduvad. „Kuum Suvi Setumaal“ on reklaamitud Eesti Päevalehes. „Lihtne kaloriraamat. 2“ on jututeemaks Vikerraadio „Vikerhommiku“ saates ja Eesti Ekspressis räägitakse raamatust rubriigis „Sahinad ja hüüded“. Kuuendal, seitsmendal ja kaheksandal kohal olevate raamatute kohta tutvustusi ei leidu. Olev Remsu mälestusromaan „Supilinna poisid“ kajastatakse mitmetes väljaannetes: raamatuarvustused ilmuvad Lembitu Nõgelilt Eesti Ekspressis, Holger Kaintsilt Sirbis, Heili Sibritsalt Postimehes; Õhtulehes ilmub artikkel Jaan Martinsonilt. Kadri Pettai „Jaanik(a)“ kohta ilmub Eesti Ekspressis arvustus Peeter Helmelt. Helme tutvustab raamatut ka Klassikaraadios „Uue raamatu“ sarjas ja Vikerraadios saates „Uudis+“. Romaani „Kõik seitse lainet“ tutvustavad Pärnu Postimehes Malle Koger ja Kadi Taremaa Pärnu Keskraamatukogust, Tuuli Jõesaarelt ilmub arvustus Eesti Päevalehes ja Peeter Helmelt Eesti Ekspressis.

Septembrikuu enimlaenutatud raamatute hulka jõudis sarnaselt augustiga 12 samal aastal väljaantud raamatut (vt tabel 6). Septembrikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 2 kajastust (vt lisa 15). „Siili elegants“ on kajastatud kahel korral: Jan Kausi artikkel Sirbis ja Valner Valme arvustus Postimehes. Ülejäänud raamatute kohta, välja arvatud Madis Jürgeeni juba eelmistel kuudel populaarne Liibanoni raamat, vaadeldavates meediakanalites kajastused puuduvad.

Oktoobri laenutusedetabelisse jõudsid sarnaselt augusti ja septembriga jälle 12 samal aastal väljaantud raamatut (vt tabel 7). Oktoobrikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 24 kajastust (vt lisa 16). Oktoobris edetabelis esimesel kohal olev „Seitsmes naine“ on kajastatud Õhtulehe raamatublogis Jaan Martinsoni arvamuse avaldusena. Teise, kolmanda ja neljanda koha raamatute kohta kajastused puuduvad. Viiendal kohal olev Andrus Kivirähu „Lood“ on seevastu saanud meedias hulgaliselt kajastusi: Postimehes ilmub uudis raamatu esitluse kohta ja arvustus Heili Sibritsalt; Eesti Ekspressis ilmuvad arvustused Kaur Riismaalt, Berk Vaherilt ja Jüri Pinolt; Eesti Päevalehes kirjutab arvustuse Veiko Märka; ETV „Ringvaate“ saates esineb raamatu ilmunisega seoses selle autor Andrus Kivirähk ja saates „Kirjandusministeerium“ loeb ta raamatust katkendi. Tiit Sepa „Eelsoodumus armastada“ teise ja kolmanda raamatu kohta kajastused puuduvad. „Sammu võrra maas“ kohta ilmub Eesti Päevalehes Tuuli Jõesaarelt arvustus ja Maalehes Karl Martin Sinijärvelt raamatut tutvustus. Romaani „Jää mu juurde“ kohta kajastused puuduvad. „Sinu naeratuse varjus“ on jutuks Katharina Toomemetsa arvamuse avalduses Õhtulehe raamatublogis.

Tabel 6 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.09.2012 - 30.09.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Barbery, Muriel	Siili elegants	39
2	Ragde, Anne Birkefeldt	Ma teen su nii õnnelikuks: romaan	33
3	Clark, Mary Higgins	Kadunud aastad	31
4	Matthews, Owen	Stalini lapsed: kolm põlvkonda armastust ja sõda	30
5	Piip, Kristiina	Minu Dublin: seitse kodu ja kolm bensiinjaama	30
6	Kallas, Kristina	Minu Vietnam: maailmakodanik, seljakott ja beebi	28
7	Roberts, Nora	Viimane aus naine. 1. raamat	27
8	Saarna, Meelike	Jää mu juurde: Eesti romaan	27
9	Mallery, Susan	Üksnes tema. Triloogia 3. raamat	27
10	Wallace, Danny	Charlotte Street	27
11	Jürgen, Madis	Liibanon 2011: seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011	26
12	Tohvri, Erik	Mere taga	25

(Allikas vt lisa 6)

Tõnu Õnnepalu „Mandala“ kohta leidub palju artikleid: Postimehes arvamyslugu Heili Sibritsalt; Sirbis ilmub arvustus Arno Ojalt ja Doris Kareva vestlus autoriga; Eesti Ekspressis artikkel Marion Jõeperalt; Eesti Päevalehes Kaarel Kressa intervjuu kirjanikuga; Maalehes Jürgen Rooste intervjuu kirjanikuga; ERR uudistes kirjutab Janar Ala raamatuesitlusest ja veidi hiljem ilmub temalt persoonilugu; ERR Klassikaraadio „Jutujärje“ saates loetakse katkend raamatust ja uue raamatu sarjas tutvustab seda Jürgen Rooste; ETV „Kirjandusministeeriumis“ räägib autor oma raamatust ja raamatut kommenteerib ajaloolane Marek Tamm; Tõnu Õnnepalu on külas ka ERR Vikerraadios saates "Loos on asju".

Tabel 7 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.10.2012 - 30.10.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Molay, Frederique	Seitsmes naine	33
2	Gerhold, Pille	Minu Brasiilia: sipelgajaht vihmametsas	31
3	Tohvri, Erik	Mere taga	28
4	Kaun, Eeva	Minu India: mister Singhi surm ja tuhat tassi chai'd	28
5	Kivirähk, Andrus	Lood	27
6	Sepa, Tiit	Eelsoodumus armastada. 2. raamat	26
7	Mankell, Henning	Sammu võrra maas	26
8	Saarna, Meelike	Jää mu juurde: Eesti romaan	26
9	Clark, Mary Higgins	Sinu naeratuse varjus	25
10	Sepa, Tiit	Eelsoodumus armastada. 3. [raamat]	24
11	Õnnepalu, Tõnu	Mandala	24
12	Hannah, Kristin	Jaanimardika tee	23

(Allikas vt lisa 7)

Novembris loeti kõige rohkem juba 16 samal aastal väljaantud raamatut (vt tabel 8). Novembrikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 8 kajastust (vt lisa 17). Andrus Kivirähu „Lood“ on tõusnud novembri edetabelis esikohale. Ebe Padu „On alles elu“ on kajastatud Eesti Päevalehe raamatureklaamis. „Minu Inglismaa: vana ja hea“, mis oli edetabelis aprillis ja juunis, on novembris tõusnud kolmandale kohale. Mika Keräneni „Minu Supilinn: tõelise elu mekk“, mis septembris ja oktoobris edetabelitest puudus, on novembris tõusnud neljandale kohale. „Luule, ametnik“ on ära märgitud Valner Valme artiklis Postimehes, kus autor räägib naisametnike võidukäigust Eesti uues romaanis. Raamatu üle arutleb ka Marge Sillaots Õhtulehe blogis. Kuuendal kohal oleva Uku Randmaa raamatu kohta kajastused puuduvad. „Tulemüür“ on kajastatud Jaan Martinsoni artiklis Postimehes. Kaheksanda ja üheksanda koha raamatute kohta kirjutised puuduvad. „Mandala“ on tõusnud oktoobri üheteistkümnendalt kohalt novembris kümnendaks. Nelja järgmise raamatu kohta jälle kajastused puuduvad. Laine Tangsoo „Tagasi

koju“ on saanud ühe korra kajastatud Eesti Päevalehe raamatureklaamis. „Minu Albaania: paradiis ja põrgu“ kohta ilmub Eesti Päevalehes raamatukatkend ja Õhtulehe blogis kirjutab sellest kaks korda Katrin Lust-Buchanan.

Tabel 8 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.11.2012 - 30.11.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Kivirähk, Andrus	Lood	36
2	Padu, Ebe	On alles elu	33
3	Alari, Ann	Minu Inglismaa: vana ja hea	32
4	Keränen, Mika	Minu Supilinn: tõelise elu mekk	30
5	Alavee, Aile	Luule, ametnik	30
6	Randmaa, Uku	Minu maailmameri: esimene eestlane, kes purjetas üksi ümber maakera	28
7	Mankell, Henning	Tulemüür	27
8	Kaun, Eeva	Minu India: mister Singhi surm ja tuhat tassi chai'd	26
9	Tali, Piret	Pioneer Viru tänavast: stagna-aja koolilood	26
10	Õnnepalu, Tõnu	Mandala	26
11	Beaton, M.C	Agatha Raisin ja Dembley matkajad: [Agatha Raisini neljas juhtum]	25
12	Mallery, Susan	Paljajalu-suvede aegu: [Blackberry saare romaan]	24
13	Beaton, M. C	Snoobi surm	24
14	Roberts, Nora	Esimene ja viimane kallim. [Triloogia 2. raamat]	24
15	Tangsoo, Laine	Tagasi koju	23
16	Vela, Helmi	Minu Albaania: paradiis ja põrgu	23

(Allikas vt lisa 8)

Detsembrikuus leidis edetabelis juba 18 samal aastal väljaantud raamatut (vt tabel 9). Detsembrikuu edetabeli raamatute kohta leidis meedias 50 kajastust (vt lisa 18). Sofi Oksaneni „Kui tuvid kadusid“ on saanud käsitletud raamatute seas antud ajaperioodil kõige rohkem meediakajastusi: Postimehes ilmuvad arvustused Rein Veidemanilt, Veiko Märkalt ja Piret Pääsukeselt; Postimehes avaldatakse Mart Aaviku intervjuu kirjanikuga, samuti teatatakse raamatusitlusest ja hiljem saab vaadata sellest pildigaleriid, võib lugeda sõnumit menuromaani eksemplaride juurdetrükist; Eesti Päevalehes ilmub üks artikkel Rein Sikult, kaks artiklit Andres Laasikult ja kolm artiklit ning üks intervjuu kirjandustoimetajalt Kaarel Kressalt; Eesti Päevaleht teatab ka raamatu esitlusest ja avaldab raamatureklaami; Eesti Ekspressis avaldavad arvamust Oksaneni fenomenist Madis Jürgen ja Pekka Erelt; Maalehes ilmub arvustus Karl Martin Sinijärvelt; Sirbis kirjutab raamatust Mati Hint; Õhtulehes ilmub artikkel Jaanus Kullilt, blogis avaldab oma arvamust Jaan Martinson, samuti edastab ajaleht teate suurest huvist veel ilmunata raamatu kohta; ERR-i uudistes avaldatakse kolm Rain Kooli kirjutist raamatust, raamatu ilmumise puhul võtavad sõna ka Kadri Masing ja Janar Ala. „Minu Albaania: paradiis ja põrgu“ on novembrikuu edetabeli kuueteistkümnendalt kohalt detsembris tõusnud kolmandale kohale. „Itaalia kosjasobitaja“, „Minu Brasiilia: sipelgajaht vihmametsas“, „Keel selgeks!: eesti keele õpik täiskasvanutele“, „Minu Bangkok: kaksteist trellitatud ust“ ja „Surm suu ääres: [Roy Grace'i juhtum]“ kohta kajastused puuduvad.

Ahti Kõo „Salamees“ on autori kodulinna ajalehes Pärnu Postimees saanud kaks artiklit Kaupo Meielilt. „Minevikubarjast“ ja „Ihtuandri luikede järv“ kohta kajastused puuduvad. Meedia tähelepanu on aga pälvinud Andrei Ivanovi „Hanumani teekond Lollandile“: Eesti Päevalehes avaldatakse raamatureklaam ja Andres Laasiku intervjuu kirjanikuga; Sirbis räägib Arno Oja artikkel autori loomingust; ERR-i uudistes kirjutab raamatu esitlusest Karin Koppel, Gerli Nõmm räägib raamatu ilmumisest eestikeelsena ja Janar Ala on kirja pannud vestluse kirjanikuga ning iseloomustuse Igor Kotjuhilt. „Lazari naised“ on pälvinud Postimehes arvustuse Mihkel Mõisnikult ja Eesti Ekspressis Vahur Afanasjevilt. „Luule, ametnik“ oli edetabelis juba novembris. „Paljajalu-suvede aegu: [Blackberry saare romaan]“ kohta kajastused puuduvad. „Leskede kadunud maailm“ on arvustatud Postimehes Hille Tänavsoo, Eesti Päevalehes Jan Kausi, Eesti Ekspressis Maarja Vaino ja Kaur Riismaa poolt; Sirbis käsitleb raamatut oma artikli ühe osana Brita Melts. „Sammu võrra maas“ oli edetabelis juba novembris. „Suvemaja“ kohta kajastused puuduvad. Mihkel Muti „Kooparahvas läheb ajalukku“ on kajastatud mitmel pool: Postimehes kirjutab arvamuseartikli Margus Mihkels; Eesti Päevalehes Mart Niineste; Eesti

Ekspressis arvustab Jüri Pino ja autorit intervjuuerib Peeter Helme; ERR-i „Klassikaraadios“ tutvustab uut raamatut Jürgen Roo.

Tabel 9 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatud 01.12.2012 - 30.12.2012

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Oksanen, Sofi	Kui tuvid kadusid	31
2	Montefiore, Santa	Itaalia kosjasobitaja	25
3	Vela, Helmi	Minu Albaania: paradiis ja põrgu	25
4	Gerhold, Pille	Minu Brasiilia: sipelgajaht vihmametsas	25
5		Keel selgeks!: eesti keele õpik täiskasvanutele	24
6	Bernhardt, Ervin	Minu Bangkok: kaksteist trellitatud ust	24
7	James, Peter	Surm suu ääres: [Roy Grace'i juhtum]	22
8	Kõo, Ahti	Salamees: romaan	21
9	Theorin, Johan	Minevikubarjod	21
10	Dontsova, Darja	Ihtüandri luikede järv	20
11	Ivanov, Andrei	Hanumani teekond Lollandile	19
12	Stepnova, Marina	Lazari naised	19
13	Alavee, Aile	Luule, ametnik	19
14	Mallery, Susan	Paljajalu-suvede aegu: [Blackberry saare romaan]	18
15	Kasemaa, Andrus	Leskede kadunud maailm	18
16	Mankell, Henning	Sammu võrra maas	18
17	Willett, Marcia	Suvemaja	18
18	Mutt, Mihkel	Kooparahvas läheb ajalukku: romaan: saatuselugusid seltskonnakroonikast	17

(Allikas vt lisa 9)

5.2. Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide teoste laenutused Pärnu Keskraamatukogus ja nende raamatute kajastused meedias 2012. aastal

Käesolevas alapeatükis on vaadeldud Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide teoste laenutusi Pärnu Keskraamatukogus 2012. aastal. Kuna 2012. aastal tekitas ühiskonnas suurt poleemikat kultuuriministeeriumi otsus kohustada rahvaraamatukogusid riigi poolt teavikute ostmiseks eraldatud summast poole kulutama kindlaksmääratud raamatute soetamiseks, siis otsustasin vaadelda just nende raamatute laenutusi ning meediakajastusi 2012. aastal.

Raamatukoguinimesed olid süsteemi muutmise pärast pahased ja nimekirjade loomise vastu. Kaheldi, kas preemiatega pärjatud kirjandus ikka leiab igal pool piisavalt lugejaid. (Sikk 2012) Kultuuriminister Rein Langi sõnul ei vasta tõele arvamused, nagu leiaks kogudele kohustuslikuks tehtud teosed vähe lugejaid (Lang...2013).

Töösse on valitud teosed Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide 2011. aasta loomingu proosa, vabaauhinna ja ilukirjandusliku tõlke eesti keelde hulgast ning 2012. aasta proosa nominendid. 2011. aasta vabaauhinna nominentide hulgast on välja jäetud Ülar Ploomi Dante „Põrgu” kommentaarid ja järelsõna. Kuna URRAM ei võimalda nominentide raamatute laenutuste osas automaatselt mingeid kokkuvõtteid kuude kaupa teha, siis tuli mul Pärnu Keskraamatukogus iga raamatu puhul selle eksemplaride laenutused 2012. aastal eraldi arvutist välja otsida. Kokku liites saadi raamatu laenutuste arv aastas.

2011. aasta proosaloomingu nominentide raamatute kohta leidis 2012. aastal meedias 31 kajastust (vt lisa 19). Kõik proosaloomingu nominentide raamatud on Eesti Ekspressi raamatusõprade klubi poolt hinnatud ja kommenteeritud avalõigu põhjal. Pärnu Keskraamatukogus laenutati nimetatud raamatutest enim Kai Aareleiu raamatut „Vene veri“ (vt tabel 10). „Vene veri“ pälvis Eesti Ekspressis Priit Hõbemägi arvustuse ja ERR Vikerraadio saates „Loetud read“ loeb teose autor oma romaanist katke. „Kindel linn“ saab Sirbis arvustuse Lauri Vahtrelt. Kirjanik Tiit Aleksejev loeb katkendi oma raamatust ERR-i veebikeskkonnas „Loetud read“ ja ERR-i „Klassikaraadios“. „Kodutuse“ teemal ilmuvad Eesti Päevalehes arvustusartiklid Mihkel Kunnuselt, Kaarel Kressalt ja Mart Niinestelt. Postimehes ilmub

intervjuu Heili Sibritsalt ja arvustus Valner Valmelt. Sirbis intervjuerib teose autorit Doris Kareva. „Hotell Amalfi“ kohta ilmub Eesti Päevalehes Fagira D. Morti (pseudonüüm) arvustus. Eesti Päevalehes ilmub ka romaanikatkend. Veel avaldavad arvustuse Postimehes Heili Sibrits, Eesti Ekspressis Peeter Helme ja Sirbis Tõnis Parksep. „Musta Peetri“ kohta ilmub Postimehes arvamusartikkel Hendrik Allalt, teose autor Peeter Sauter esineb ERR-i Vikerraadio saates „Loos on asju“ ja saates „Ööülikool“ küsitleb kirjanikku Mihkel Kunnus. „Kunstniku elu“ kohta ilmub Postimehes arvustus Rein Veidemanilt, Eesti Ekspressis kirjutab arvustuse Priit Hõbemägi, Eesti Päevalehes ilmub persoonilugu Tõnu Kaalepilt, Sirbis ilmuvad artiklid Rein Tootmaalt ja Igor Kotjuhilt. ERR-i Klassikaraadios tutvustab raamatut Peeter Helme.

Tabel 10 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastauhinnade 2011. aasta proosaloomingu nominentide raamatute laenutused 2012. aastal.

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi 2012.a.
1	Aareleid, Kai	Vene veri	75
2	Aleksejev, Tiit	Kindel linn	46
3	Lauli, Olle	Kodutus	62
4	Raud, Rein	Hotell Amalfi	60
5	Sauter, Peeter	Must Peeter	24
6	Vint, Toomas	Kunstniku elu	25

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Vabaauhinna nominentide loomingu kohta leidsid 2012. aastal meedias 11 kajastust (vt lisa 20) „Sillamäe passioon“ juhib vabaauhinna nominentide raamatute laenutuse edetabelit ülekaalukalt (vt tabel 11). Raamatu vene keelde tõlkimisest räägib Merike Tedre artikkel eestikeelses Postimehes. Venekeelse Postimehe ühes artiklis kirjutatakse samuti raamatu tõlkimisest vene keelde ning teises artiklis räägitakse raamatule kirjandusauhinna omistamisest. Eesti Ekspressis arutleb raamatu üle Heidit Kaio. Sirbis küsib Doris Kareva, milline on auhinnatud teose tähendus kirjaniku enda jaoks. Pärnu Postimehes käsitleb Ille Rohtlaane artikkel ühe osana Andrei Hvostovi teost. „Kirk ja kirjandus. Esseid eesti ja Euroopa kirjandusest ja psühhoanalüüsist“ pole 2012. aastal Pärnu Keskraamatukogus lugejaid leidnud. Ka vaadeldavates meediaväljaannetes pole raamatust räägitud. „Teie kallis peaminister“ kohta kajastused 2012. aastal puuduvad. „Kius olla julge. Luuletajad luulest. 21 esseed“ – raamatut on laenutatud ühel korral ja sellest raamatust räägib Tiina Laanemi arvamusartikkel Postimehes. Mihkel Muti „Mälestused“ V ja

„Mälestused” VI: Postimehes arvustab Rein Veidemann raamatu VI osa. Peeter Helme intervjuuerib Mihkel Mutt raamatu mõlema osa kohta Eesti Ekspressis ja tutvustab teose VI osa ERR-i Klassikaraadio saates „Uus raamat“.

Ilukirjandusliku tõlke eesti keelde nominentide loomingu kohta leidis 2012. aastal meedias 9 kajastust (vt lisa 21). Postimehes ilmub üks kokkuvõtlik artikkel kõigi parimate tõlgete nominentide kohta. Dante Alighieri „Jumalik komöödia. Põrgu“ ja Katrina Kalda „Eesti romaan“ pole 2012. aastal rohkem kajastusi saanud. Samas on Pärnu Keskraamatukogust Katrina Kalda romaani nimetatud raamatutest enim laenutatud (vt tabel 12). „Flandria tee” saab arvustuse Postimehes kirjanik Igor Kotjuhilt. Frédéric Beigbederi „17,90 €” arvustab Postimehes Hendrik Alla. „Ruumiliigid“ on arvustatud Postimehes ajaloolase Marek Tamme poolt. „Neitsi õpetusest“ räägib artikkel Kalev Kalkunile tõlkeauhinna andmisest. „Alasti lõunasöök“ saab arvustuse Eesti Ekspressis Sven Vabaralt. Czesław Miłoszi „Miłoszi ABC” ja „Teeäärne koerake“ saavad arvustuse Eesti Päevalehes Erik Arult. „Teeäärse koerakese“ kohta kirjutab artikli ka Janika Kronberg Eesti Ekspressis. „Üksteist“ kohta kirjutab kultuuriajakirjanik Janar Ala Postimehes.

Tabel 11 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade 2011. aasta vabaauhinna nominentide raamatute laenutused 2012. aastal.

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi 2012.a.
1	Hvostov, Andrei	Sillamäe passioon	107
2	Jaanus, Maire	Kirg ja kirjandus. Esseid eesti ja Euroopa kirjandusest ja psühhoanalüüsist	0
3	Juur, Mart	Teie kallid peaminister	18
4		Kius olla julge. Luuletajad luulest. 21 esseid	1
5	Mutt, Mihkel	Mälestused V	30
6	Mutt, Mihkel	Mälestused VI	55

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Tabel 12 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade 2011. aasta ilukirjandusliku tõlke eesti keelde nominentide raamatute laenutused 2012. aastal.

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi 2012.a.
1	Alighieri, Dante	Jumalik komöödia. Põrgu	11
2	Simon, Claude	Flandria tee	2
3	Beigbeder, Frédéric	17,90 €	21
4	Kalda, Katrina	Eesti romaan	25
5	Perec, Georges	Ruumiliigid	0
6	Ikstena, Nora	Neitsi õpetus	8
7	Burroughs, William	Alasti lõunasöök	22
8	Miłosz, Czesław	Miłoszi ABC	4
9	Miłosz, Czesław	Teeäärne koerake	6
10	Świetlicki, Marcin	Üksteist	9

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

2012. aasta proosaloomingu nominentide raamatute kohta leidis 2012. aastal meedias 32 kajastust (vt lisa 22). Pärnu Keskraamatukogus laenutati neist raamatutest enim Meelis Friedenthali raamatut „Mesilased“ (vt tabel 13). „Mesilased“ on ära märgitud erinevates meediaväljaannetes: Eesti Päevalehes avaldatakse romaanikatkend ja kirjanikku intervjuuerib Kaarel Kressa; Postimehes teatatakse Meelis Friedenthali Eesti kirjanikuks 2012 valimisest ja ilmub arvustus Heili Sibritsalt; Sirbis ilmub arvustus Arno Ojalt; Eesti Ekspressis arvustab raamatut Peeter Helme „Nädala raamatu“ rubriigis ja raamatust räägivad Kristjan Piirimäe, Juhan Javoiš ning Rolf Saarna Juhan Liivi Klubis; Eesti Ekspressis ilmub arvustus ka Sven Vabaralt; Õhtulehes kommenteerib raamatut Märt Roosna; ERR-i Klassikaraadios tutvustatakse teost saates „Uus raamat“. „Lendav hollandlanna“ on kajastatud Eesti Ekspressis Berk Vaheri ja Vahur Afanasjevi poolt teema all „Parimad raamatud 2012“; Blogides räägitakse raamatust Õhtulehes Märt Roosna ja Postimehes Ott Kiluski poolt. „Tagasi Eestisse“ on laenutatud 2012. aastal täpselt samapalju kui „Lendavat hollandlannat“. Kuna Urmas Vadi tuli korraga välja nii samanimelise raamatu kui ka autorilavastusega, on artikleid ja arvustusi palju ning mitmed neist käsitlevad nii raamatut kui lavastust: Postimehes ilmub Heili Sibritsalt kaks arvamuskirjutist ja peale selle ilmub ajakirjaniku intervjuu Jan Kausi ja Urmas Vadiga; Eesti Päevalehes ilmub Kaarel Kressa arvamuskirjutis ja intervjuu kirjanikuga; Eesti Päevalehes ilmub ka arvustus

Andres Laasikult; Sirbis kirjutavad Berit Kaschan, Hannes Varblane ja Rait Avestik; Eesti Ekspressis kirjutavad artikli Veiko Märka, Berk Vaher ning Vahur Afanasjev käsitleb teost teema „Parimad raamatud 2012“ all. Mihkel Muti raamat „Kooparahvas läheb ajalukku“ oli esindatud juba Pärnu Keskraamatukogu 2012. aastal väljaantud enimlaenutatud raamatute hulgas (vt tabel 9). „Koju“ on esindatud Eesti Päevalehes Kaur Riismaa arvustusega; Postimehes intervjuerib Jan Kausi ja Urmas Vadit kultuuritoimetuse juhataja Heili Sibrits; Postimehes ilmub arvustus Maire Liivametsalt; ERR-i Klassikaraadios tutvustab Jürgen Rooste teost sarjas „Uus raamat“, sama teeb Jürgen Rooste ka Vikerraadios saates „Uudis+“. Rein Raua raamatu „Rekonstruktsioon“ kohta ilmub Eesti Päevalehes üks Kaarel Kressa intervjuu autoriga.

Tabel 13 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade 2012. aasta proosaloomingu nominentide raamatute laenutused 2012. aastal.

Jrk	Autor	Pealkiri	Laenutusi 2012.a.
1	Friedenthal, Meelis	Mesilased	33
2	Baturin, Nikolai	Lendav hollandlanna	20
3	Vadi, Urmas	Tagasi Eestisse	20
4	Mutt, Mihkel	Kooparahvas läheb ajalukku	14
5	Kaus, Jan	Koju	9
6	Raud, Rein	Rekonstruktsioon	1

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

5.3. Edetabelitest lähtuvad järeldused

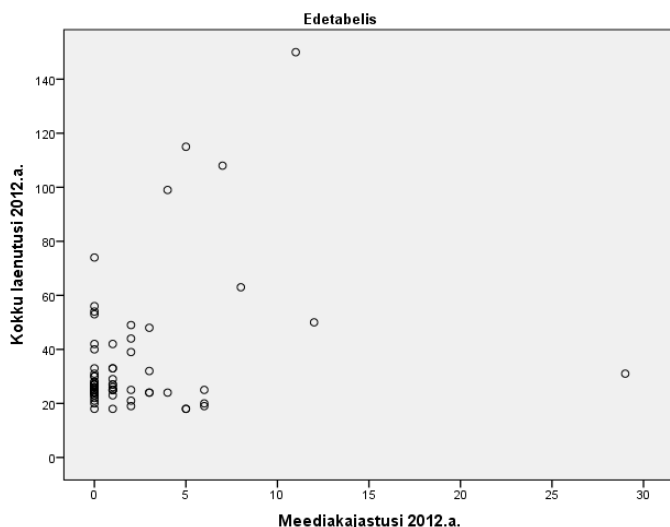
5.3.1. Pärnu Keskraamatukogu 2012. aasta edetabelites olevate samal aastal väljaantud uute raamatute ja nende meediakajastuste seosed kõrvutatuna Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste seostega

Käesolevas alapeatükis on analüüsitud Pärnu Keskraamatukogu 2012. aasta edetabelites olevate samal aastal väljaantud uute raamatute ja nende meediakajastuste seoseid kõrvutatuna Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste seostega.

Tabel 14 Kirjeldavad arvnäitajad edetabeliraamatute ja nominentide raamatute meediakajastuste kohta eraldi

Arvnäitajad	Edetabelis	Nominent
Kehtivaid	74	28
Puudu	0	0
Keskvärtus	1,96	3,18
Mediaan	,00	1,50
Enimlevinud väärtus	0	1
Standardhälve	4,093	3,175
Ulatus	29	12
Minimaalne väärtus	0	0
Maksimaalne väärtus	29	12

Edetabelites olnud raamatuid on meedias kajastatud keskmiselt 1,96 korda. Maksimaalne kajastuste arv on 29 ja standardhälve, mis arvestab kõiki vaatlustulemusi ning näitab kui palju üksikud tulemused erinevad keskmisest, on 4,09. Nominentide raamatuid on kajastatud keskmiselt 3,18 korda ja maksimaalne kajastuste arv on 12. Mediaanväärtus, mis jagab vaatlustulemused kahte ossa, on nominentide raamatute kajastuste puhul 1,50. Tunnuse enimlevinud väärtus on 1 ning standardhälve 3,18 (vt tabel 14).

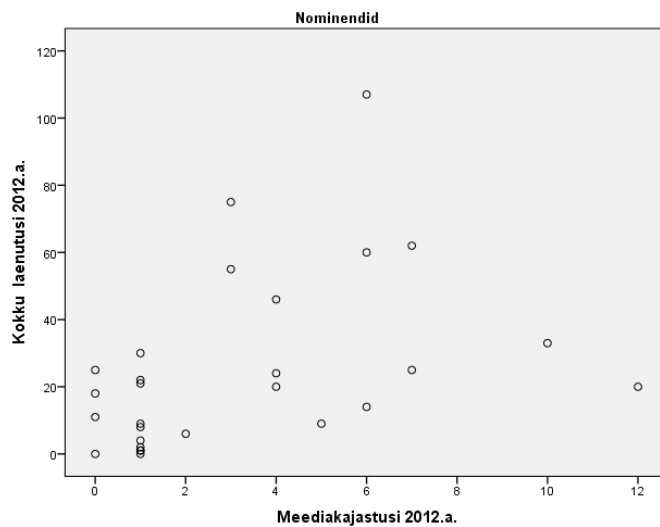

Joonis 2 Korrelatsiooniväli 2012.a.edetabeliraamatute laenutuste ja meediakajastuste kohta

Edetabeliraamatute korrelatsiooniväljal (vt joonis 2) on näha punktipilve mõningat suundumust

tõusvas joones, kuid palju on eraldiasuvaid väärtusi. Nominentide korrelatsiooniväljal (vt joonis 3) visuaalsel hindamisel seos puudub.

Joonis 3 Korrelatsiooniväli 2012.a. nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste kohta

Seoste uurimiseks on kasutatud Spearmani kordajat. Kuna edetabeliraamatute korrelatsioonikordaja absoluutväärtus on 0,10 (vt tabel 15), võib seda seost hinnata väga nõrgaks, peaaegu olematuks. Seevastu nominentide korrelatsioonikordaja absoluutväärtus on 0,53, mida saab lugeda keskmiseks positiivseks seoseks.

Tabel 15 Seos edetabeliraamatute ja nominentide raamatute ja nende meediakajastuste kohta eraldi

edetabelis	Kokku 2012	Correlation Coefficient	1,000	,103
		Sig. (2-tailed)	.	,384
		N	74	74
	Meediakajastusi	Correlation Coefficient	,103	1,000
		Sig. (2-tailed)	,384	.
		N	74	74
nominent	Kokku 2012	Correlation Coefficient	1,000	,532**
		Sig. (2-tailed)	.	,004
		N	28	28
	Meediakajastusi	Correlation Coefficient	,532**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,004	.
		N	28	28

5.3.2. Pärnu Keskraamatukogu 2012. aasta edetabelites olevate samal aastal väljaantud uute raamatute ja Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste seosed

Käesolevas alapeatükis on analüüsitud Pärnu Keskraamatukogu 2012. aasta edetabelites olevate samal aastal väljaantud uute raamatute ja Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste arvnäitajaid ja omavahelisi seosed. Kokku vaadeldi töös 102 raamatut, millest 74 (72,5%) olid edetabelite raamatud ja 28 (27,5%) nominentide raamatud (vt tabel 16).

Tabel 16 Edetabelite raamatute ja nominentide raamatute osakaal uurimistöös

	Sagedus	Protsent
edetabelis	74	72,5
nominent	28	27,5
Kokku	102	100,0

Viis kõige enam laenutatud raamatut 2012. aastal olid: „Liibanon 2011: seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011“ (150); „Minu Supilinn: tõelise elu mekk“ (115); „Minu Sitsiilia: maffia kohta mitte küsida!“ (108); „Sillamäe passioon“ (107); „Minu Inglismaa: vana ja hea“ (99).

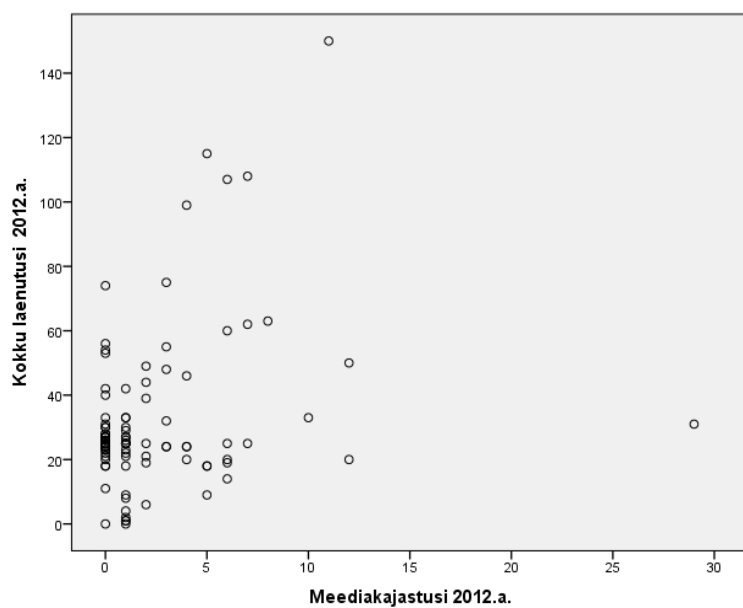
Viis kõige enam meediakajastusi saanud raamatut olid: „Kui tuvid kadusid“ (29); „Mandala“ (12); „Tagasi Eestisse“ (12); „Liibanon 2011: seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011“ (11); „Mesilased“ (10).

Tabel 17 Kirjeldavad arvnäitajad meediakajastuste kohta

	Meediakajastuste arvnäitajad kokku
Kehtivaid	102
Puudu	0
Keskvärtus	2,29
Mediaan	1,00
Enimlevinud väärtus	0
Standardhälve	3,886
Ulatus	29
Minimaalne väärtus	0
Maksimaalne väärtus	29

Kirjeldavate arvnäitajate järgi (vt tabel 17) on iga vaadeldud raamatut kajastatud meedias keskmiselt 2,29 korda. Mediaanväärtus 1 jagab vaatlustulemused kahte ossa, pooled on mediaanist suuremad ja pooled väiksemad. Kõige suurem kajastuste arv on 29 ja standardhälve, mis arvestab kõiki vaatlustulemusi ning näitab kui palju üksikud tulemused erinevad keskmisest, on 3,89.

Visuaalselt on näha, et punktipilv on koondunud tõusvas joones, kuid väljal esineb mitmeid teistest eraldiseisvaid väärtusi (vt joon. 4). Seose uurimiseks on kasutatud Spearmani kordajat (vt tabel 18). Kuna korrelatsioonikordaja absoluutväärtus on 0,11, siis võib öelda, et tegemist on küll positiivse (samasuunalise), kuid väga nõrga seosega.

Joonis 4 Korrelatsiooniväli 2012. aasta laenutuste ja meediakajastuste kohta

Tabel 18 Seos 2012. aasta laenutuste ja meediakajastuste vahel

		Kokku 2012	Meediakajastusi
Spearman's rho	Correlation Coefficient	1,000	,113
	Kokku laenutusi 2012.a. Sig. (2-tailed)	.	,256
	N	102	102
	Correlation Coefficient	,113	1,000
	Meediakajastusi 2012.a. Sig. (2-tailed)	,256	.
	N	102	102

6. LUGEJAUURING PÄRNU KESKRAAMATUKOGUS

6.1. Ankeetküsitluse läbiviimine

Ankeetküsitlus (vt lisa 23) viidi läbi Pärnu Keskraamatukogu kojulaenutusosakonnas. Eelnevalt oli selles suhtes kokku lepitud keskraamatukogu direktori Heinike Sinijärvega. Kuna raamatukogul puudus võimalus ankeete elektrooniliselt lugejatele edastada, tuli küsitluse läbiviijal jagada ankeedid paberkandjatel.

Ankeete jagati 18. ja 19. märtsi keskpäeval, sest siis hakkas raamatukokku rohkem lugejaid saabuma. Küsitluse läbiviija paiknes kojulaenutusosakonna laenutusleti väljapääsupoolses otsas, kus asus ka üks laud toolidega. Valim, kes ankeete täitis, oli ettekavatsetud: kõigi poole, kes laenutusletist tulid, pööruti palvega ankeet täita. Enne ankeedi andmist tutvustas küsitluse läbiviija end ja rääkis küsitluse eesmärgist. Lugejate reaktsioon oli üle ootuste positiivne – enamik olid nõus kohe ankeeti täitma. Paar inimest küll loobus, vabandades end ajapuudusega, kuid keegi ei väljendanud pahameelt tülitamise pärast. Vastupidi, mitmed inimesed soovisid pärast ankeedi täitmist edu uurimuse läbiviimisel ja lõputöö tegemisel, mis oli väga meeldiv. Kokku jagati välja 100 ankeeti, millest tagasi saadi 94. Mõned inimesed võtsid ankeedi kaasa ja lubasid paari päeva pärast jälle raamatukokku tulles selle täidetult ära tuua, kuid kõiki ankeete ei tagastatud.

Ankeet koosnes 15 suletud küsimusest. Esimeste küsimustega koguti taustaandmeid (sugu, vanus, tegevusvaldkond, haridus). Järgnevaid küsimusi infoallikate kohta oli mõnel puhul püütud muuta avatumaks valikuga „Muu“, samuti oli vastamise paindlikkuse tõstmiseks ühes küsimuses lisatud valik „Ei oska öelda“, mis võimaldas vastajal neutraalselt väljenduda.

Ankeedi küsimustiku koostamisel lähtuti Ooi *et al* uurimusest, mille kohaselt on infootsingul kaks dimensiooni: mida lugejad loodavad ilukirjandust lugedes saada ja millistest allikatest nad ilukirjanduse kohta teavet saavad. (2011, lk 749). Eelpoolmainitud uurimuse raamistikuks oli Williamsoni (1998) ökoloogiline mudel informatsiooni otsimisest ja kasutusest (Ecological Model of Information Seeking and Use) (vt joonis 1). Williamsoni mudel annab tunnistust, et iga isik on „enese looja“. See tuletab meelde, et sellised isikuomadused nagu iseloom, lugemiseelistused ja väärtushinnangud kujundavad isiku raamatuvalikut. Teiseks näeb see mudel ka terviklikumat raamistikku, mille kaudu mõista ilukirjanduse lugejaid, kuna see tunneb ära nii

ametlikud kui ka mitteametlikud allikad inimeste infohankimise mõjutajatena. Kolmandaks kinnitab Williamson'i mudel, et teavet saab kas sihikindlal viisil taotleda või juhuslikult omandada. See hõlmab nii eesmärgistatud ja ettenägematud mõõtmel. Ilukirjandusteoste valik toimus osana igapäevaelu infootsingust, olles mõjutatud uurimisel isikuomadustest ja asjaoludest ning lisaks ka igapäevaelu allikatest, kuhu tüüpiliselt kuulusid perekond, sõbrad, raamatuklubi ja massimeedia. Mil määral isik kasutab mingit infoallikat, on sõltuv sotsiaalsetest, kultuurilistest ja materiaalsetest teguritest. (Ooi *et al* 2011, lk 750-751) Ooi *et al* uuring jättis kõrvale lugejate tegevuse vaatlemise avalikus raamatukogus, et asuda terviklikumalt uurima, kuidas igapäevaelu infoallikad mõjutavad nende ilukirjanduse valikuid avalikus raamatukogus. Uuringut laiendati, tõstes esile eesmärgipärased ja pooljuhuslikud mõõtmel raamatuvalikul ja rõhutades ka usalduse tähtsust kui otsustavat tegurit selles. (*ibid*, lk 748) Sel viisil asetati lugejate kogemused igapäevase infootsimise laiemasse raamistikku.

Kuna Ooi *et al* uuringus rõhutati usalduse tähtsust kui otsustavat tegurit raamatuvalikul, siis kaasati Pärnu Keskraamatukogu lugejaankeeti küsimused erinevate raamatuvaliku infoallikate usaldusväarsuse kohta.

6.2. Ankeetküsitluses osalenute taustaandmed

Antud alapeatükis analüüsitakse ankeetküsitluses osalenute vanust, haridustaset ja tegevusvaldkonda. Ankeetküsitluse andmete analüüsimisel on kasutatud andmetöötlusprogrammi SPSS.

Kokku osales uuringus 94 Pärnu Keskraamatukogu lugejat, nendest 78 naist (83,0%) ja 16 meest (17,0%). Kõige suurem vastajate arv oli üle 60aastaste (26 vastajat) ja alla 20aastaste (22) hulgas. Kõige väiksem vastajate arv oli vanuserühmades 30–40 (4) ja 20–30 (6) (vt tabel 19).

Kõige rohkem omasid vastajad kesk-eri (34,0%) ja keskharidust (26,6%). Kõige vähem oli kõrghariduse (11,7%) ja kutseharidusega (12,8%) vastajaid (vt tabel 20).

Tabel 19 Vastajate vanus

Vanus	Vastajate arv	Osakaal
Alla 20	22	23,4%
20-30	6	6,4%
30-40	4	4,3%
40-50	17	18,1%
50-60	19	20,2%
Üle 60	26	27,7%
Kokku	94	100,0%

Tabel 20. Vastajate haridustase

Haridustase	Vastajate arv	Osakaal
Põhiharidus	13	13,8%
Keskharidus	25	26,6%
Kutseharidus	12	12,8%
Kesk-eri	32	34,0%
Kõrgharidus	11	11,7%
Ei vastanud	1	1,1%
Kokku	94	100,0%

Tabel 21. Vastajate tegevusvaldkond

Tegevusvaldkond	Vastajate arv	Osakaal
Töötav	46	48,9%
Pensionär	19	20,2%
Õpilane	18	19,1%
Muu tegevusvaldkond	6	6,4%
Üliõpilane	2	2,1%
Töötu	2	2,1%
Kodune	1	1,1%
Kokku	94	100,0%

Tegevusaladelt oli kõige rohkem töötavaid inimesi (48,9%) ja pensionäre (20,2%). Kõige vähem leidis koduseid (1,1%) ning üliõpilasi (2,1%) ja töötuid (2,1%). Muu tegevusvaldkonnana märkisid vastajad: töötav pensionär (3), FIE talupidaja (1), töötav üliõpilane (2) (vt tabel 21).

6.3. Infootsimise protsessi motiivid

Käesolevas alapeatükis analüüsitakse Pärnu Keskraamatukogu lugejate infootsimise motiive.

Küsitlusest selgus, et kõige rohkem pakub lugemine valimis olnud 94 inimesele uusi teadmisi (79,8%) ja meelelahutust (75,5%) ja kõige vähem abi eluprobleemide lahendamisel (21,3%) (vt tabel 22). „Kokku“ ei tähenda tabelis mitte eelnevate arvude summat, vaid vastanud inimeste arvu. (Ka järgnevates tabelites tähendab „Kokku“ vastanud inimeste arvu, kui ei ole märgitud teisiti) Ükski lugeja ei märkinud sellele küsimusele vastuseks “ei oska öelda”. Seega teadvustavad inimesed täielikult oma infootsingu motiive. Analüüsi tulemused kinnitavad Bawden'i *et al* (2009), Case'i (2007), Gerrig'i ja Prentice'i (1991) ning Moyer'i (2007) uuringutes leitud, et ilukirjandus abistab inimesi informatsiooni saamisel ja asjade sügavuti mõistmisel. Lugejate hulgas tähtsusele teisele kohale jäänud meelelahutus kinnitab Ross'i (1999) ja Ooi *et al* (2011) uuringutulemusi, millest nähtub, et ilukirjandus pakub meelelahutust ja naudingut ning et raamatuvalikul on afektiivne ehk tundeline mõõde. Sellega väljub infootsing faktiandmete otsingu piiridest ja lähtub hedoonilistest aspektidest.

Tabel 22 Infootsimise protsessi motivatsioonid

Lugemine pakub	Arv	Osakaal
abi eluprobleemide lahendamisel	20	21,3%
emotsionaalset heaolu	49	52,1%
meelelahutust	71	75,5%
põgenemist argipäeva muredest ja ebaõnnestumistest	21	22,3%
uusi teadmisi	75	79,8%
vaimset arengut	52	55,3%
võimalust ja oskust seltskonnas kaasa rääkida kirjanduse teemadel	21	22,3%
Kokku	94	

6.4. Lugejate raamatuvaliku infoallikad

Käesolevas alapeatükis analüüsitakse Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikaid. Vaadeldakse infoallikaid vanuselises ja hariduslikus kontekstis. Samuti leitakse infoallikate osas seoseid antud küsitluse ja mõnede Eestis ja välismaal tehtud uuringute vahel.

Kõige rohkem juhendusid 94 valimis olnud lugejat raamatute valikul raamatukogus ise riiulitelt otsimisest (64,5%) ja tuttavatelt ning sõpradelt saadud informatsioonist (63,4%) (vt tabel 23). Kõige vähem saadi infot raamatuklubist (2,2%) ja raamatukogus toimunud üritustelt (1,1%). Raamatukoguhoidja soovitus oli infoallikaks 22,6%-l lugejatest. Muude infoallikatena märgiti: a) koolist (2), b) arstide terviseeteemalistest loengutest (1), c) treenerilt (1), d) kooli kohustuslikust kirjandusest (1). Neil, kes nimetasid kooli või kooli kohustusliku kirjanduse infoallikana, oli see ainuke valik. Siit võib oletada, et nende kokkupuude raamatutega hõlmas vaid kirjandustundi ja soovitatava kirjanduse lugemist. Allikana „kooli“ märkinutel võisid infoallikaks olla ka kaasõpilased ja kooliraamatukogu.

Kultuuritarbimise uuringust selgus, et raamatuvalikul on tuttavate soovitusel esireas (2006, lk 32). Sama leiti Tallinna Keskraamatukogu eestikeelse kirjanduse osakonna 2008. aasta rahulolu küsitluses (Koduteeninduse...17.04.2014). Ka Bryson'i (2004), Speak'i (1990) ja Murray (1994) uuringust selgus, et kõige rohkem valitakse lugemisvara raamatute sirvimise ja ka tuttavate soovitusel järgi. See-eest Jõgeva maakonna lugejate rahulolu-uuringu vastustest selgus, et sealsed lugejad said kõige rohkem infot raamatukoguhoidjalt (79%). Teisele ja kolmandale kohale jäid vastavalt ise otsimine (73%) ja tuttavate soovitusel kuulamine (45%). (Undusk 2010, lk 9-10) Ahja raamatukogus leiduva kirjanduse kohta sai külastajatest 55% infot raamatukoguhoidja käest ja 24,9% kuulas tuttavate soovitusi. Ise riiulitelt otsis Ahja raamatukogus 12 külastajat 60-st (20%). Need faktid viitavad Ooi *et al* uuringu järeldustele, et ainult kohalikes raamatukogudes, kus oli väga tugev kogukonnatunne, küsitakse julgelt raamatukogutöötajalt abi (2011, lk 763-764). Ka Jõgeva maakonna lugejate rahuloluuuringus moodustasid maaraamatukogud 59% (Undusk 2010, lk 9-10). Võib arvata, et seetõttu oligi sealses uuringus raamatukoguhoidjalt info saamise protsent nii suur.

Vanuselises arvestuses oli nende 59 vastaja hulgas, kes said informatsiooni tuttavatelt ja sõpradelt, kõige rohkem alla 20aastaseid (27,1%) ja üle 60aastaseid (22,0%). Siit võib järeldada, et nende vanuserühmade esindajad räägivad tuttavatega kirjanduse teemal teistest rohkem. Samas oli neid ka proportsionaalselt rohkem vastajate hulgas. Kõige vähem oli 30–40aastaseid (3,4%) ning 20–30aastaseid (8,5%). Samasugune tasakaal valitses ka ise riulist otsimise osas: 60 vastajast 26,7% olid alla 20 aasta vanad ning 25,0% üle 60 aasta vanad. 21-st vastajast, kes jälgisid raamatukoguhoidja soovitusi, olid 33,3% 50–60 aastat vanad ja 28,6% oli võrdselt nii 40–50 aasta vanuseid kui ka üle 60 aasta vanuseid. See-eest alla 20aastaste ja 20–30 aastaste seas oli mõlemal juhul ainult üks raamatukoguhoidja soovitus jälgija. 30–40 aastaste seas ei jälginud keegi raamatukoguhoidja soovitusi. Siit võib järeldada, et vanemaealised kasutavad raamatukoguhoidjat rohkem lugemisalase informatsiooni saamiseks kui nooremaelised. Antud asjaolu üheks põhjuseks võib olla see, et raamatukogutöötajad ise ei jää üldjuhul kõige nooremasse vanuseklassi ja inimesed parema meelega pöörduvad nõu saamiseks ikka omavanuse poole. 14-st sotsiaälvõrgustikest informatsiooni saajast moodustasid alla 20aastased ja 40–50aastased võrdselt 28,6%. Üle 60 aastaseid sotsiaälvõrgustikest raamatutealase info saajaid ei olnud ühtegi. 23-st raadiost informatsiooni saajast aga moodustasid üle 60 aastased 52,2%. 20–30aastaste ja 30–40aastaste lugejate seas ei saanud keegi raadiost raamatutealast infot. 29-st pereliikmetelt informatsiooni saajast 34,5% olid alla 20aastased ja võrdselt 6,9% 30–40aastased ja üle 60aastased. Siit nähtub, et noored räägivad pereringis raamatutest. 48-st ajalehest info saajast olid 39,6% üle 60aastased ja 25,0% 40–50aastased. 34-st ajakirjast info saajast olid 29,4% üle 60aastased ja võrdselt 20,6% alla 20aastased ja 40–50aastased. Siit nähtub, et kui ajalehtedest said informatsiooni raamatute kohta rohkem vanemaealised, siis ajakirjade poole pöördus selleks rohkem ka nooremaid lugejaid.

Hariduslikus arvestuses oli nende 59 vastaja hulgas, kes said informatsiooni tuttavatelt ja sõpradelt, 33,9% keskhariduse ja 32,2% kesk-erihariduse omajaid. Kõrgharidusega oli nendest vastajatest 8,5%. 60-st lugejast, kes otsisid ise raamatukogus riulilt lugemist, oli võrdselt 31,7% nii kesk- kui ka kesk-eriharidusega inimesi. Kõige vähem, 8,3%, otsis ise riulilt raamatuid kutseharidusega inimesi. 14-st sotsiaälvõrgustikest informatsiooni saajast oli kõige enam (35,7%) keskharidusega inimesi ja kõige vähem (7,1%) kõrgharidusega inimesi. 21-st vastajast, kes jälgisid raamatukoguhoidja soovitusi, olid 28,6% kesk- ja 38,1% kesk-eriharidusega. Ainult üks (4,8%) põhiharidusega inimene jälgis raamatukoguhoidja soovitusi. 41-st lugejast, kes jälgisid raamatuteemalist infot televisioonist, oli 41,5% kesk-eri ja 36,6% keskharidusega. Kõige

vähem jälgis televisioonist infot põhiharidusega inimesi (4,9%). Põhiharidusega oli 27,8% 18-st müügifirmade ja kirjastuste kodulehekülgedelt raamatuteemalise info jälgijast ning 22,2% 18-st raamatukogus väljapandud temaatilistelt raamatunäitustelt informatsiooni saanud lugejast.

Kuigi käesolevasse uurimistöösse ei ole kaasatud raamatukogutöötajate küsitlust nende tähelepanekute kohta lugejate raamatuvaliku infoallikate osas, selgus jutuajamisel Pärnu Keskraamatukogu kojulaenutusosakonna juhataja Kadi Taremaaga, et mitmed lugejad valivad uue raamatu eelmise, läbiloetud raamatu tagakaanel oleva informatsiooni järgi (Taremaa 2014). Raamatut tagasi tuues küsitakse raamatukogutöötajalt mõnda nendest teostest, mis tagastatava raamatu tagakaanel on ära toodud. See kinnitab Spiller'i (1980) ja Ross'i (2001) varasemaid uuringuid, mille järgi kaaneümbrisel olev tutvustus, kaas ise ning tekstinäidis mõjutavad raamatuvalikut. Ükski ankeeti täitnu seda küll "Mujalt" valikus kirja ei pannud, kuid võib arvata, et inimesed keskendusid ankeeti täites rohkem etteantud valikukategooriatele. Müügifirmade ja kirjastuste kodulehekülgedelt otsiti raamatutealast infot 19,4%-l ja muudelt veebilehtedelt 7,5%-l juhtudest. Käesolev ankeetküsitlus ei kinnita Rothbauer'i (2004) ning Rowlands'i ja Nicholas'i (2008) uuringuid, kus leiti, et lugejad pöördusid raamatute kohta informatsiooni saamiseks eelkõige Interneti poole. Ka Jõgeva maakonna lugejate rahulolu-uuringus märgiti Interneti infoallikana ainult 18% juhtudest (Undusk 2010, lk 9).

Vaadeldes 2012. aastal väljaantud raamatute laenutusi Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites ja nende meediakajastusi, selgus näiteks, et 2012 aasta aprillis enimlaenutatud „Lillede keele“ kohta ei leidunud vaadeldavates meediakanalites ühtegi uudist ega arvamust (vt tabel 1). Augustikuu edetabelis kolmandal kohal olnud „Liblika leina“ kohta meediakajastused samuti puudusid (vt tabel 5). Septembrikuu edetabeli 12 raamatu kohta leidis meedias 2 kajastust. „Siili elegants“ oli kajastatud kahel korral: Jan Kausi artikkel Sirbis ja Valner Valme arvustus Postimehes. Ülejäänud raamatute kohta, välja arvatud Madis Jürgeni juba eelmistel kuudel populaarne Liibanoni raamat, vaadeldavates meediakanalites kajastused puudusid (vt tabel 6). Oktoobrikuu teise, kolmanda ja neljanda koha raamatute kohta kajastused jällegi puudusid (vt tabel 7). Katrina Kalda „Eesti romaan“ polnud 2012. aastal saanud rohkem kajastusi kui äramainimine ühes Postimehe kokkuvõtlikus artiklis. Samas oli Pärnu Keskraamatukogust Katrina Kalda romaani Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade 2011. aasta ilukirjandusliku tõlke eesti keelde nominentide raamatutest enim laenutatud (vt tabel 12).

Kõrvutades eelpool toodud andmeid ja käesoleva lõputöö raames tehtud uuringust selgunud lugejate infoallikate osakaalusid, võib järeldada, et lugejad said nende raamatute kohta palju rohkem infot tuttavatelt ja sõpradelt või otsides ise raamatukogus uute raamatute riiulitelt, kui meediast.

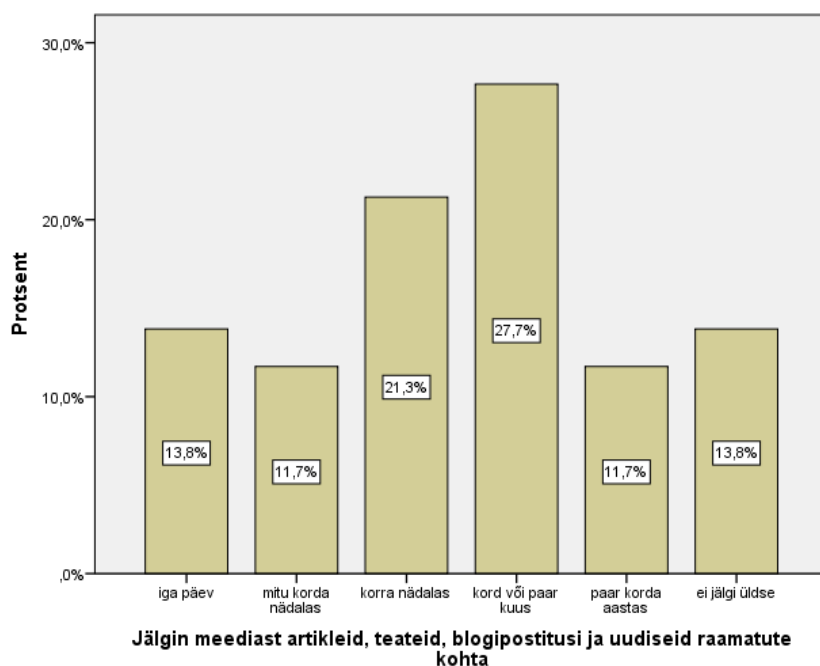
Tabel 23 Lugejate infoallikad

Infoallikas	Arv	Osakaal
ajakiri	34	36,6%
ajaleht	48	51,6%
vaadatud film või teatrilavastus	24	25,8%
muud veebilehted	7	7,5%
Internetis		
muu infoallikas	5	5,3%
müügifirmade, kirjastuste kodulehekülged	18	19,4%
Internetis		
ise raamatukogus riiulitelt otsimine	60	64,5%
pereliikmed	29	31,2%
raadio	23	24,7%
raamatukauplus	37	39,8%
raamatuklubi	2	2,2%
raamatukoguhoidja soovitus	21	22,6%
raamatukogus toimunud üritus	1	1,1%
sotsiaalvõrgustikud	14	15,1%
raamatukogu teadetetahvel	10	10,8%
televisioon	41	44,1%
raamatukogus väljapandud temaatiline raamatunäitus	18	19,4%
tuttavad, sõbrad	59	63,4%

6.4.1. Meediast raamatutealase informatsiooni jälgimise sagedus

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse meediast raamatutealase informatsiooni jälgimise sagedust ja selle jagunemist vanuselises ja hariduslikus lõikes.

Kõige suurem osa vastanutest jälgis meediast informatsiooni raamatute kohta kord või paar kuus (27,7%) ning kõige väiksem osa võrdse mitu korda nädalas (11,7%) ja paar korda aastas (11,7%). Huvitaval kombel said võrdse protsendi ka spektri erinevates otsades asuvad “iga päev” (13,8%) ja “ei jälgi üldse” (13,8%) (vt joonis 5). Kõige tihedamalt, iga päev, jälgisid meediast raamatutealast infot üle 60aastased (7) ning kesk-eri (5) ja kõrgharidusega (4) inimesed. Neid, kes üldse meediast sellist infot ei jälginud, oli kõige rohkem alla 20aastaste (4) ja 50–60aastaste seas (4). Hariduslikust vaatevinklist jagunes meediat mittejälginute arv väga ühtlaselt.

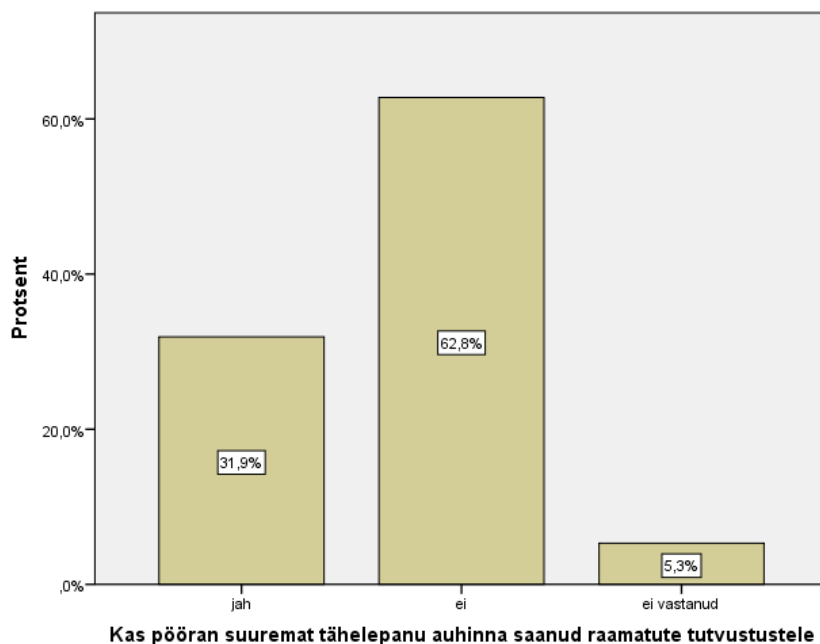

Joonis 5 Meediast raamatute kohta artiklite, teadete, blogipostituste ja uudiste jälgimise sagedus

6.4.2 Lugejate tähelepanu auhinna saanud raamatute tutvustustele

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse, mil määral lugejad pööravad tähelepanu auhinnatud raamatute tutvustustele ja seostatakse seda seminaritöö järeldustega.

62,8% vastajatest leidis, et ta ei pööra erilist (suuremat) tähelepanu nende raamatute tutvustustele, mida erinevad kirjandusajakirjanikud on pidanud auhinna vääriliseks (vt joonis 6). Siit tekib vastuolu Pärnu Keskraamatukogu 2012. aasta Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja nende meediakajastuste arvnäitajatest tuleneva järeldusega, et Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste vahel valitseb keskmine positiivne seos (vt tabel 15). Eelnevast võis arvata, et lugejad olid jälginud meedias informatsiooni kirjanduse aastaauhindade kohta. Kõige rohkem pöörasid auhinnatud raamatute tutvustustele tähelepanu kesk-eri (11) ja keskharidusega (7) ning kõige vähem kutseharidusega (4) ja põhiharidusega (3) lugejad.

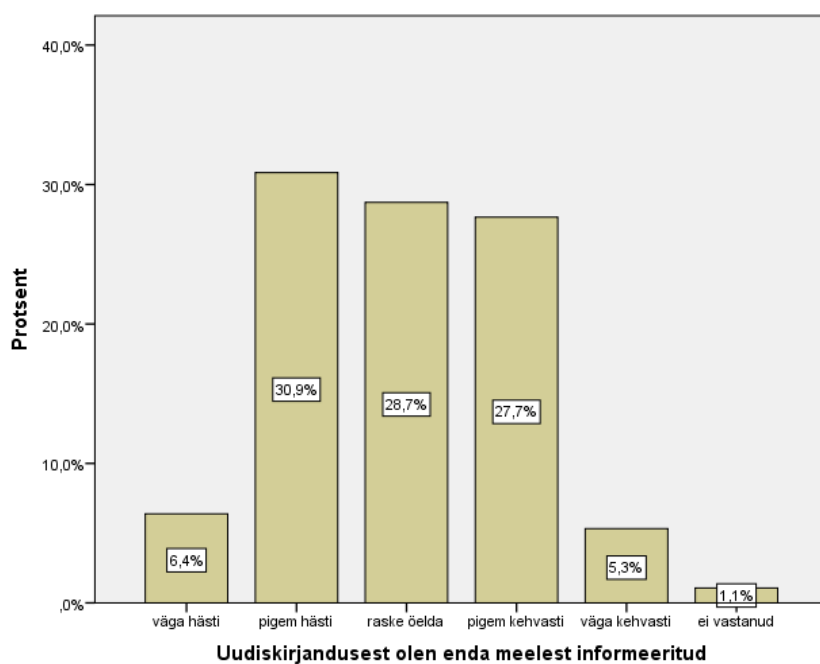

Joonis 6 Lugejate huvi auhinnatud raamatute tutvustuste vastu

6.4.3. Lugejate hinnang enda informeerituse kohta uudiskirjanduse suhtes

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse Pärnu Keskraamatukogu lugejate hinnangut enda informeeritusele uudiskirjandusest.

30,9% lugejatest hindas enda informeeritust uudiskirjandusest pigem heaks. 28,7% vastanutest ei osanud antud küsimuses seisukohta võtta. Suhteliselt võrdselt jagunesid kõige vähem äramärgitud ja skaala erinevates otsades asuvad hinnangud “väga hästi” (6,4%) ja “väga kehvasti” (5,3%) (vt joonis 7). Kesk-eriharidusega lugejate hulgas oli kõige rohkem (10) neid, kes hindasid enda informeeritust uudiskirjandusest pigem heaks. Väga heaks hindas enda informeeritust uudiskirjandusest ainult kaks kesk-eriharidusega inimest. Teistes haridustasemetes oli kõigis ainult üks enda arvates uudiskirjandusega väga hästi kursis olev lugeja.

Joonis 7 Lugejate hinnang enda informeerituse kohta uudiskirjandusest

6.5. Raamatutealase informatsiooni saamiseks kasutatavad ajalehed

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse, milliseid ajalehti ja millisel määral kasutavad lugejad raamatutealase informatsiooni allikana.

Kuigi ajalehe märkis oma raamatualaseks infoallikaks algselt 48 inimest, ilmnes, et küsimusele „Milliseid ajalehti kasutate raamatute kohta informatsiooni saamiseks?“, vastas 57 inimest (vt tabel 24). Võib arvata, et nähes konkreetsete ajalehete nimetusi, meenus lugejatele, et nad ikkagi on ühest või teisest ajalehest raamatute kohta lugenud. Kuna üldisele infoallikaid puudutanud küsimusele vastas vähem inimesi kui hilisemale konkreetseid ajalehti puudutavale küsimusele, siis võib järeldada, et lisandunud vastajate jaoks ei olnud ajalehed siiski esmased raamatutealase informatsiooni allikad. 57 vastanu jaoks olid kõige populaarsemad Eesti Ekspress (47,4%) ja Pärnu Postimees (45,6%). Siit nähtub, et kohalikust ajalehest saadi peaaegu sama palju informatsiooni kui üle-eestilisest nädalalehest Eesti Ekspress. Suhteliselt vähe jälgiti raamatutealast informatsiooni ajalehtedest SL Õhtuleht (14,0%) ja Sirp (14,0%). Muude ajalehtedena märgiti: a) arstiteaduslikud ajalehed (1), b) Den za Dnjom (1), c) Äripäev (2), d) MK Estonia (1).

Käesolevas lõputöös olid infoallikate valikus samad ajalehed (Eesti Päevaleht, Postimees, Pärnu Postimees, Eesti Ekspress, Maaleht, Õhtuleht ja Sirp), milles ilmunud artikleid enimlaenutatud 2012. aastal väljaantud raamatute kohta vaadeldi autori 2013. aasta uurimistöös. Lõputöö raames oli võimalik teada saada, kui palju lugejad reaalselt kasutasid neid ajalehti raamatutealase info allikana ja kuidas ajalehed suhestusid proportsionaalselt teistesse infoallikatesse. Selgus, et kui tuttavaid, sõpru ja pereliikmeid pidas täiesti usaldusväärseks üle veerandi vastanutest, siis ajalehti usaldas täielikult 9,6% lugejatest. Sellest võib järeldada, et laenutusedetabeleid valitsevate, kuid vähese meediakajastusega raamatute kohta said inimesed teavet pigem sõpradelt ja tuttavatelt, keda ka meediast oluliselt rohkem usaldatakse.

Tabel 24 Ajalehed infoallikana

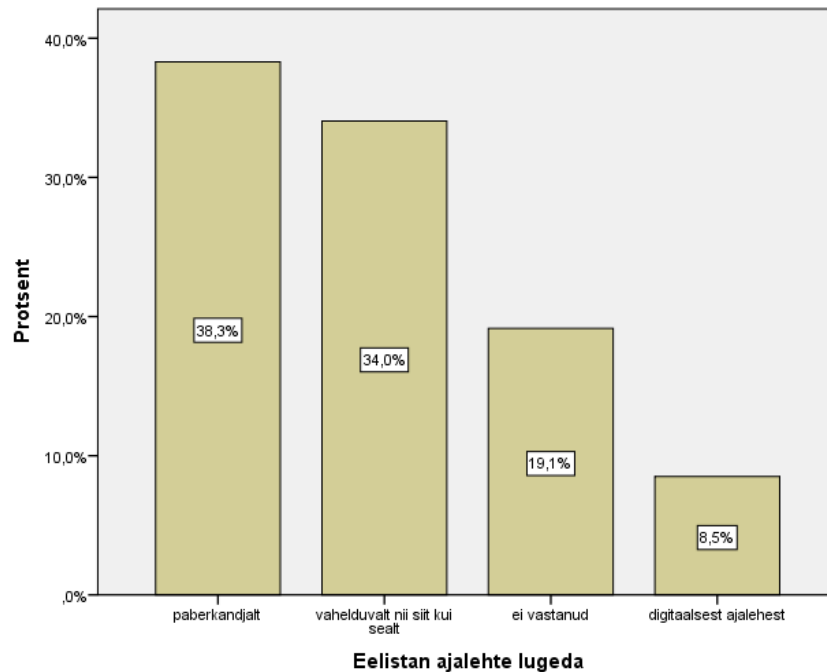
Ajaleht	Arv	Osakaal
Eesti Ekspress	27	47,4%
Eesti Päevaleht	24	42,1%
Maaleht	11	19,3%
Muu ajaleht	5	8,8%
Postimees	25	43,9%
Pärnu Postimees	26	45,6%
SL Õhtuleht	8	14,0%
Sirp	8	14,0%
Kokku	57	

6.5.1. Lugejate eelistused paberajalehe ja digitaalse ajalehe osas

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse, milliseid on Pärnu Keskraamatukogu lugejate eelistused paberajalehe ja digitaalse ajalehe osas ja kuidas need eelistused jagunevad vanuselises lõikes.

Ajalehtedest sai raamatute kohta infot 57 lugejat (vt joonis 8). Küsimusele „Kust eelistate ajalehte lugeda?“ vastas aga 76 lugejat, ehk siis küsimusele vastasid ka paljud lugejad, kes ajalehti oma raamatuteemalise info allikaks ei märkinud. Siit võib järeldada, et need 19 vastajat küll loevad ajalehti, kuid ei jälgi sealt raamatuteemalist teavet. Paberkandjalt said infot kõige rohkem üle 60aastased (13) ja 50–60aastased (11). See kinnitab Nguyen'i ja Western'i (2006) uuringus leitud, et mõned lugejad, eriti eakad, eelistavad lugemisideede otsingul trükitud allikaid *online* allikatele ja et trükitud allikad jäävad teatud kliendigruppidele siiski eelistatud infomeediumiks. On palju publikut või kasutajarühmi erinevate meediaeelistustega, mitte niivõrd üks publik või üks kasutajarühm ühesuguste eelistustega. Williamsoni uuringust lähtus soovitus, et mitte kõik infoallikad ei peaks olema arvutipõhised. See kaalutlus põhines tõenäosusel, et vanematel inimestel on erinevalt teistest gruppidest raskem kohaneda igapäevaelus arvutipõhiste teabeallikatega. (1998, lk 37) Ooi *et al* uuringust selgus ka see, et paberkandjal ajakirjandust

eelistavad raamatute kohta info saamiseks inimesed, kes töö tõttu kogu aeg arvutiekraani ees peavad istuma ja vaheldust soovivad (2011, lk 761). Võib oletada, et eelpooltoodu mängib rolli selles, miks kõige rohkem eelistati ajalehti lugeda paberkandjalt (38,3%).

Joonis 8 Lugejate eelistused paberajalehe ja digitaalse ajalehe osas

6.6. Raamatutealase informatsiooni saamiseks kasutatavad ajakirjad

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse, milliseid ajakirju ja millisel määral kasutavad lugejad raamatutealase informatsiooni allikana.

Sarnaselt ajalehtedega, ilmnes ka ajakirjade juures, et konkreetseid ajakirju märkis oma raamatualase infoallikana rohkem lugejaid (46) kui oli neid, kes märkisid ajakirjad oma eelistuseks infoallikate üldarvestuses (34) (vt tabel 25). Kõige rohkem saadi informatsiooni ajakirjadest Naisteleht ning Pere ja Kodu. See on seletatav sellega, et 83,0% vastanutest olid naised. Kõige vähem saadi infot ajakirjadest Horisont (4,3%) ja Mood (4,3%). Muu ajakirjana märgiti: a) Cosmopolitan (3), b) Eesti Naine (2), c) Kroonika (1), d) Psühholoogia (1), e)

Domashnij Ochag (1), f) Naised (1). Vähe nimetasid lugejad infoallikana kultuuriajakirja Akadeemia (10,9%) ja keele- ja kirjandusajakirja Keel ja Kirjandus (6,5%).

Tabel 25 Ajakirjad infoallikana

Ajakiri	Arv	Osakaal
Akadeemia	5	10,9%
Anne & Stiil	10	21,7%
Elukiri	9	19,6%
GO Reisiajakiri	5	10,9%
Horisont	2	4,3%
Keel ja Kirjandus	3	6,5%
Kodukiri	11	23,9%
Loodusesõber	4	8,7%
Mari	4	8,7%
Mood	2	4,3%
Muu ajakiri	9	19,6%
Naisteleht	15	32,6%
Pere ja Kodu	14	30,4%
Tiiu	11	23,9%
Kokku	46	

6.7. Raamatualase informatsiooni saamiseks kasutatavad raadiosaated

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse, milliseid raadiosaateid ja millisel määral, kasutavad lugejad raamatutealase informatsiooni allikana

Kui raadiosaate valis raamatualaseks infoallikaks 23 lugejat, siis konkreetse raadiosaate valis 27 inimest. Kõige rohkem jälgiti Vikerraadio saateid „Loos on asju“ (51,9%) ja „Kohustuslik kirjandus“ (37,0%) (vt tabel 26). Ülaltoodust nähtub, et Vikerraadio kirjandussaated on lugejate hulgas populaarsed infoallikad. Saadet „Loos on asju“ kuulas kõige rohkem üle 60aastaseid lugejaid (9). 20-30aastaste ja 30-40aastaste inimeste seas ei olnud ühtegi selle saate kuulajat. Saadet „Kohustuslik kirjandus“ kuulas jällegi kõige rohkem üle 60aastaseid (5) inimesi ja ei ühtegi 20-30aastast ega 30-40aastast inimest. Muu raadiosaatena märgiti: a) juhuslikult

pealesatunud raadiosaade (1), b) Raadio Elmar (1), c) Raadio Kuku/Nädala Raamat (1), d) R2/Kuri karjas (1), e) Raadio 4 (1). Raadio Elmari ja Raadio 4 puhul ei täpsustatud, millise saatega on konkreetselt tegu. Ühe lugeja poolt märgitud „juhuslikult pealesatunud raadiosaade“ kinnitab Wilsoni (1977) öeldut, et infot leitakse ka sealt, kust seda spetsiaalselt ei otsita, muude tegevuste käigus (Williamson 1998, lk 23-24 järgi).

Tabel 26 Raadiosaated infoallikana

Raadiosaade	Arv	Osakaal
Klassikaraadio/Jutujärg	5	18,5%
Klassikaraadio/Uus raamat	7	25,9%
Muu raadiosaade	5	18,5%
Vikerraadio/Kirjanduse tähestik	7	25,9%
Vikerraadio/Kohustuslik kirjandus	10	37,0%
Vikerraadio/Loos on asju	14	51,9%
Vikerraadio/Seatud sõnad	3	11,1%
Kokku	27	

6.8. Raamatutealase informatsiooni saamiseks kasutatavad televisioonisaated

Käesolevas alapeatükis vaadeldakse, milliseid telesaateid ja millisel määral kasutavad lugejad raamatutealase informatsiooni allikana.

Kui televisioonisaate valis algselt raamatualaseks infoallikaks 41 lugejat, siis konkreetse telesaate valis hiljem 44 inimest (vt tabel 27). Seega meenus kolmele inimesele saadete nimesid nähes, et nad ikkagi on mõnest neist saanud raamatutealast infot. Kõige rohkem said 44 vastanut informatsiooni ETV saatest „Kirjandusministeerium“ (72,7%). Antud saadet jälgis kõige rohkem üle 60aastaseid (15) ja 50-60aastaseid (8) inimesi. 20-30aastaste seas ei leidunud ühtegi „Kirjandusministeeriumi“ jälgijat ja 30-40aastaste seas leidis üks. Hariduslikust vaatevinklist jälgis „Kirjandusministeeriumi“ kõige rohkem kesk-eriharidusega inimesi (17) ja kõige vähem

põhiharidusega inimesi (1). Muu allikana märgiti Kanal 2-te (1) ja Kanal 1-te (1), kuid ei täpsustatud, millistest antud kanalite saadetest konkreetselt raamatutealast infot saadi. Kuna kord kuus eetrisse minev „Kirjandusministeerium“ on lugejate seas televisiooni infoallikana väga populaarne, võiks raamatukogus olla ka väljapanek „Kirjandusministeerium soovitab“.

Tabel 27 Televisioonisaated infoallikana

Televisioonisaade	Arv	Osakaal
ETV/Kirjandusministeerium	32	72,7%
ETV 2/Jüri Üdi klubi	27	61,4%
Muu televisioonisaade	2	4,5%
Kokku	44	

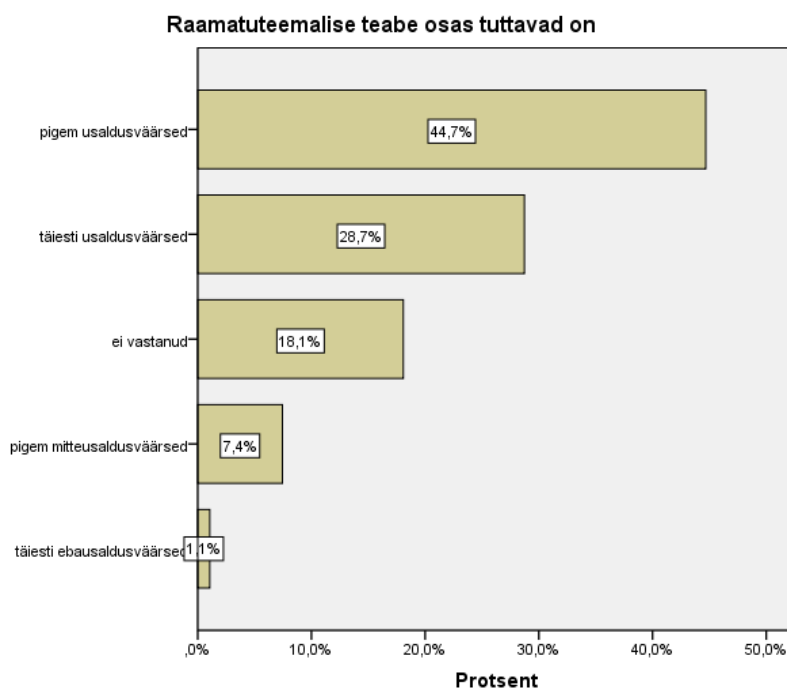
6.9. Lugejate usaldus erinevate raamatuteemalist informatsiooni omavate infoallikate vastu

Käesolevas alapeatükis analüüsitakse Pärnu Keskraamatukogu lugejate usaldust erinevate raamatuvaliku infoallikate vastu. Samuti leitakse usalduse vaatenurgast seoseid antud küsitluse ja mõningate teiste uuringute ning Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites olnud 2012. aastal väljaantud raamatute ja nende meediakajastuste arvnäitajate analüüsina saadud empiiriliste üldistuste vahel.

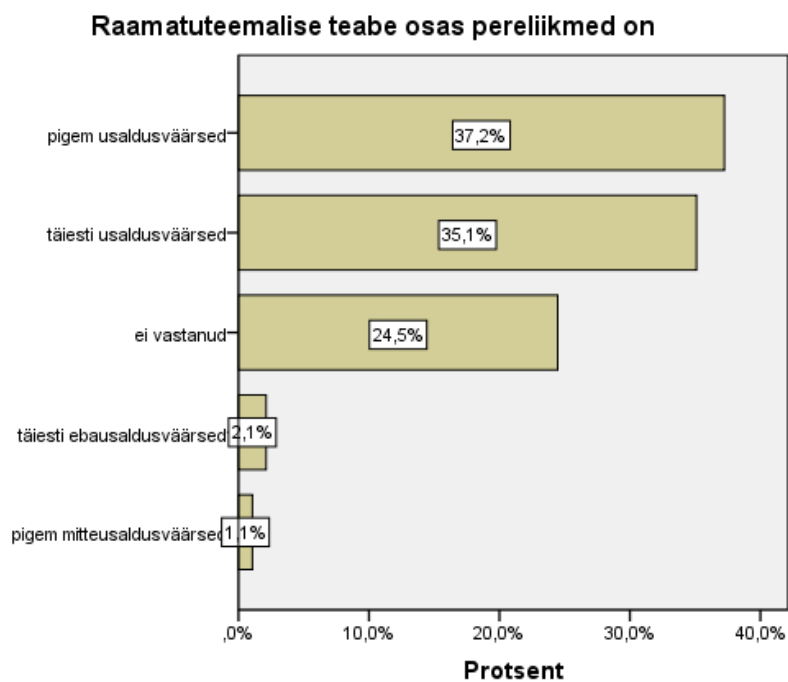
Raamatuteemalise informatsiooni osas pidasid lugejad tuttavaid ja sõpru pigem usaldusväärseks (44,7%) (vt joonis 9). Täiesti ebausaldusväärseks pidas tuttavaid vaid 1,1% vastajatest. Sarnaselt peeti pigem usaldusväärseks pereliikmeid (37,2%) (vt joonis 10). Pereliikmeid peeti täiesti ebausaldusväärseks 2,1% juhtudest, ehk siis ühe protsendi võrra rohkem kui tuttavaid. Leitu ühtib Williamson'i uurimistöö andmetega, mille järgi kõige sagedamini kasutatavate infoallikate hulka kuulusid pereliikmeid, sõbrad ja ajalehed (1998, lk 31).

Ajalehti pidas pigem usaldusväärseks tervelt 48,9% Pärnu Keskraamatukogu lugejatest (vt joonis 11). Samas järeldeb arvudest, et ajalehtede usaldusväärsusse suhtutakse ettevaatusega – kui

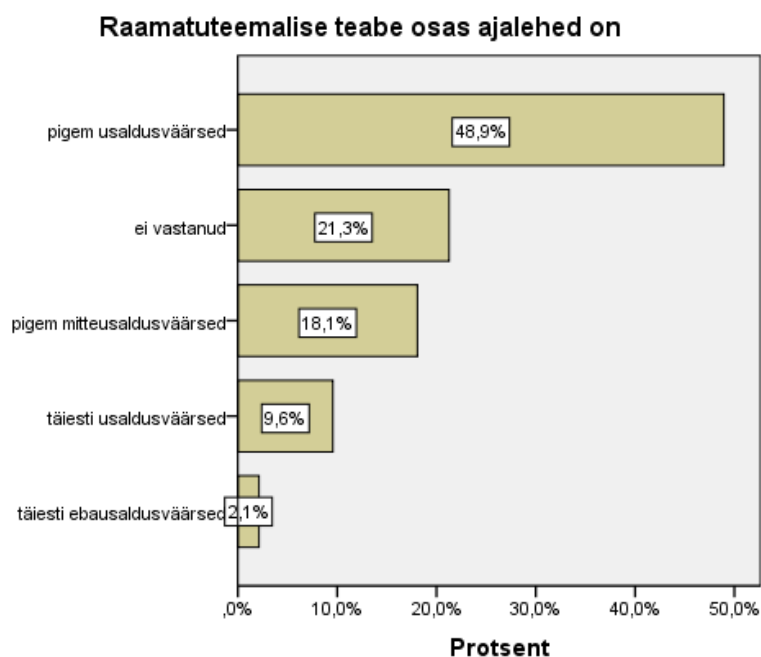
tuttavaid ja sõpru pidas täiesti usaldusväärseteks 28,7% ja pereliikmeid 35,1% vastajatest, siis ajalehti ainult 9,6% vastajatest. Ajalehtede puhul oli neid pigem mitteusaldusväärseks pidanute protsent (18,1%) suurem kui vastav protsent tuttavate (7,4%) ja pereliikmete (1,1%) juures. Sellegipoolest pidas ajalehti täiesti ebausaldusväärseteks ainult 2,1% vastanutest. Siit võib tõmmata paralleele Pärnu Keskraamatukogu 2012. aasta laenutuste edetabelites olevate samal aastal väljaantud uute raamatute ja nende meediakajastustega, mille vahel valitses aasta lõikes väga nõrk, kuigi ikkagi positiivne samasuunaline seos (vt tabel 18). Käesoleva lõputöö arvud näitavad, et ajalehtede usaldusväärsust ühe meediaallikana lugejate seas võib vaadata mitmeti. Ajalehti peetakse küll pigem usaldusväärseteks, kuid täiesti usaldusväärseks peavad neid vähesed.

Joonis 9 Lugejate usaldus tuttavatelt pärit raamatuteemalise teabe vastu

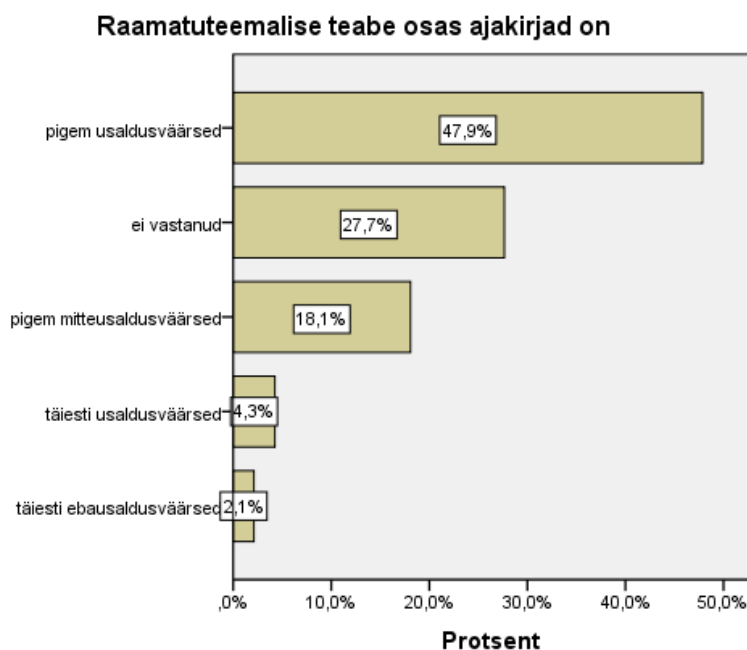
Joonis 10 Lugejate usaldus pereliikmetelt pärit raamatuteemalise teabe vastu

Joonis 11 Lugejate usaldus ajalehtedest pärit raamatuteemalise teabe vastu

Sarnaselt ajalehtedega pidasid lugejad ajakirju pigem usaldusväärseks (47,9%) (vt joonis 12). Täiesti usaldusväärseks pidas ajakirju ainult 4,3% vastajatest, ehk siis ajakirju usaldatakse täielikult veel vähem kui ajalehti. Täiesti ebausaldusväärsed olid ajakirjad lugejate arvates

samapalju kui ajalehed (2,1%). Ka pigem mitteusaldusväärseteks peeti ajakirju võrdselt ajalehtedega (18,1%).

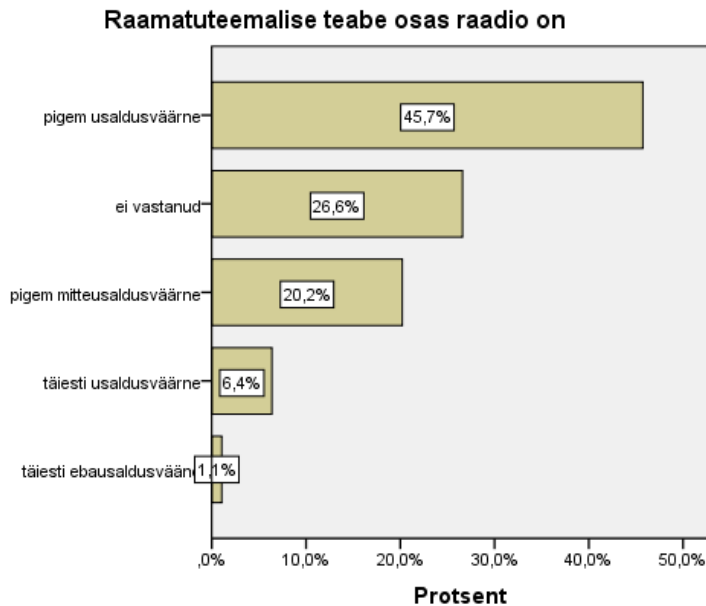
Joonis 12 Lugejate usaldus ajakirjadest pärit raamatuteemalise teabe vastu

Raadiot pidasid lugejad raamatuteemalise informatsiooni osas pigem usaldusväärseks (45,7%) (vt joonis 13). Täiesti usaldusväärseks pidas raadiot 6,4% ja täiesti ebausaldusväärseks 1,1% vastanutest. Televisiooni pidas pigem usaldusväärseks 50,0% ja täiesti usaldusväärseks 11,7% vastanutest (vt joonis 14). Seega peavad lugejad televisiooni pisut usaldusväärsemaks kui raadiot. Sedo televisiooni jutusaate uuringust selgus samuti, et saatejuhtides nähti sõpru või pereliikmeid, kes olid tõestanud, et nende soovitusi võib usaldada (Sedo 2008, lk 200). Eelpoolöeldut kinnitab telesaate „Kirjandusministeerium“ suur jälgijate arv (vt tabel 27). Saatejuht Mart Juur on laia silmaringiga ja palju lugenud inimene, kes püüab kirjandusest mitte keeruliselt rääkides selle vaatajatele lähemale tuua. Võib oletada, et ta mõjub persoonina lugejatele usaldusväärset.

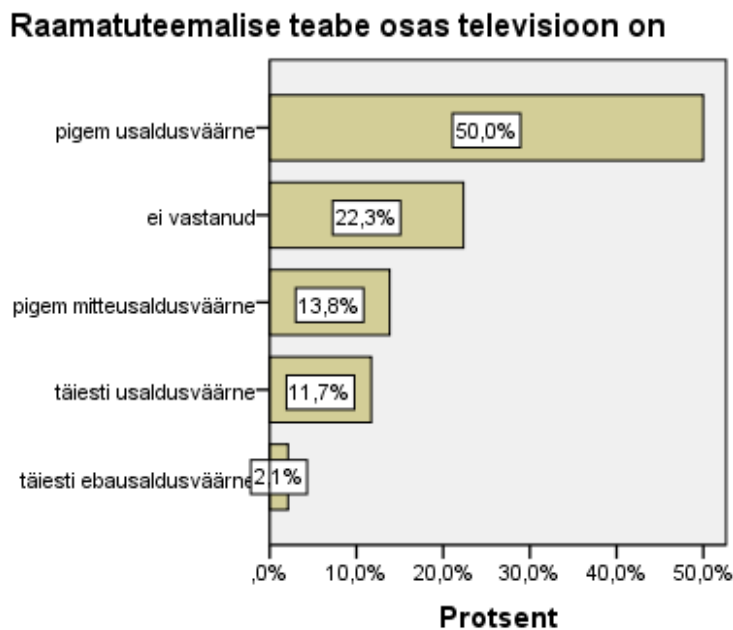
Müügifirmade ja kirjastuste kodulehekülgi Internetis pidas pigem usaldusväärseks 26,6% lugejatest (vt joonis 15). 38,3% lugejatest sellele küsimusele ei vastanud. Vastavad koduleheküljed olid raamatualase info allikaks ka ainult 19,4% lugejatest. 43,6% lugejatest ei vastanud ka küsimusele sotsiaalvõrgustike usaldusväärsuse kohta (vt joonis 16).

Sotsialvõrgustikud olid raamatuteemalise info allikaks 15,1%-l lugejatest. Sotsialvõrgustikke peeti pigem mitteusaldusväärseteks (27,7%). Täiesti usaldusväärseteks pidas sotsialvõrgustikke 4,3% lugejatest. Siit tekib seos Ooi *et al* uuringuga, kus leiti, et osale lugejatest ei meeldinud sotsialvõrgustikud seoses turvalisuse ja eraelu puutumatusega seotud probleemidega (2011.,lk 761).

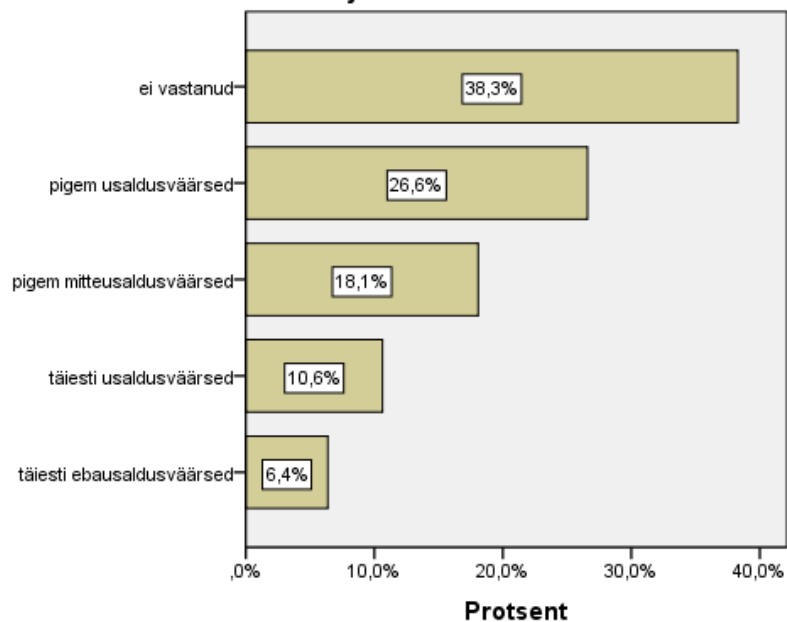

Joonis 13 Lugejate usaldus raadiost pärit raamatuteemalise teabe vastu

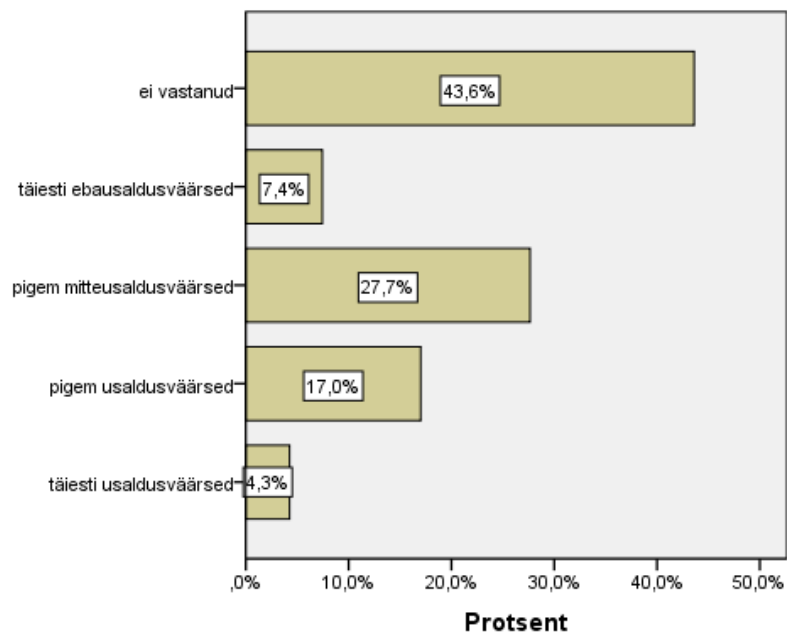
Joonis 14 Lugejate usaldus televisioonist pärit raamatuteemalise teabe vastu

Raamatuteemalise teabe osas müügifirmade ja kirjastuste koduleheküljed Internetis on

Joonis 15 Lugejate usaldus müügifirmade ja kirjastuste kodulehekülgedelt pärit raamatuteemalise teabe vastu

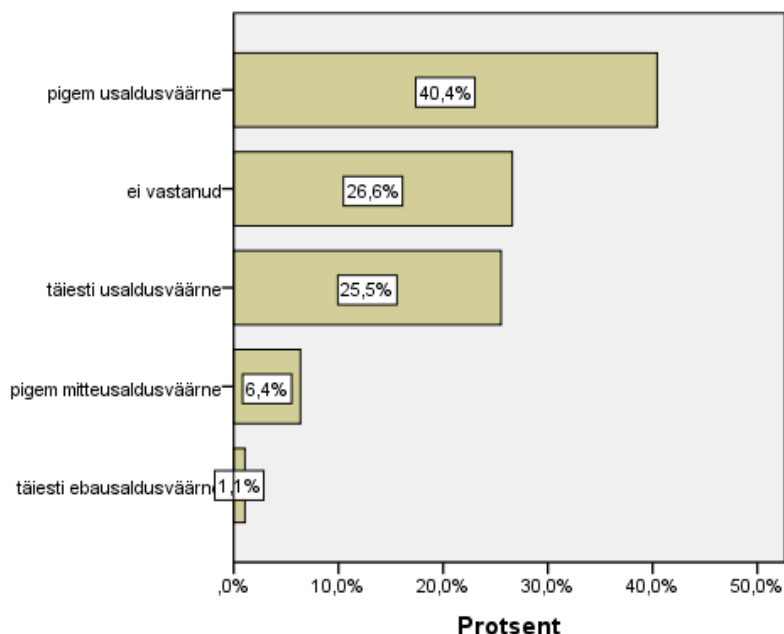
Raamatuteemalise teabe osas on sotsiaalvõrgustikud

Joonis 16 Lugejate usaldus sotsiaalvõrgustikest pärit raamatuteemalise teabe vastu

Raamatukoguhoidja soovitusid pidasid lugejad 40,4% juhtudest pigem usaldusväärseks (vt joonis 17). Täiesti ebausaldusväärseks pidas raamatukoguhoidja soovitusi ainult 1,1% vastajatest.

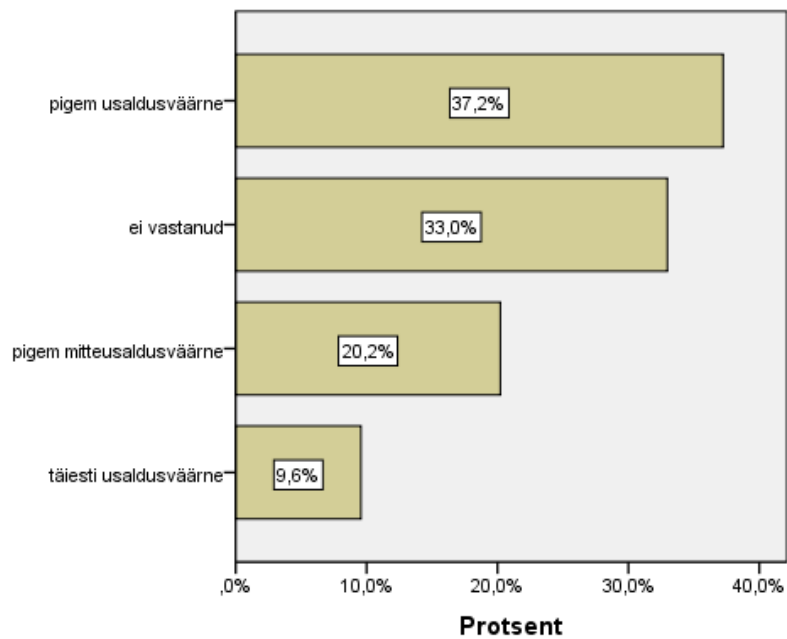
Raamatuteemalise teabe osas on raamatukoguhoidja soovitus

Joonis 17 Lugejate usaldus raamatukoguhoidjalt pärit raamatuteemalise teabe vastu

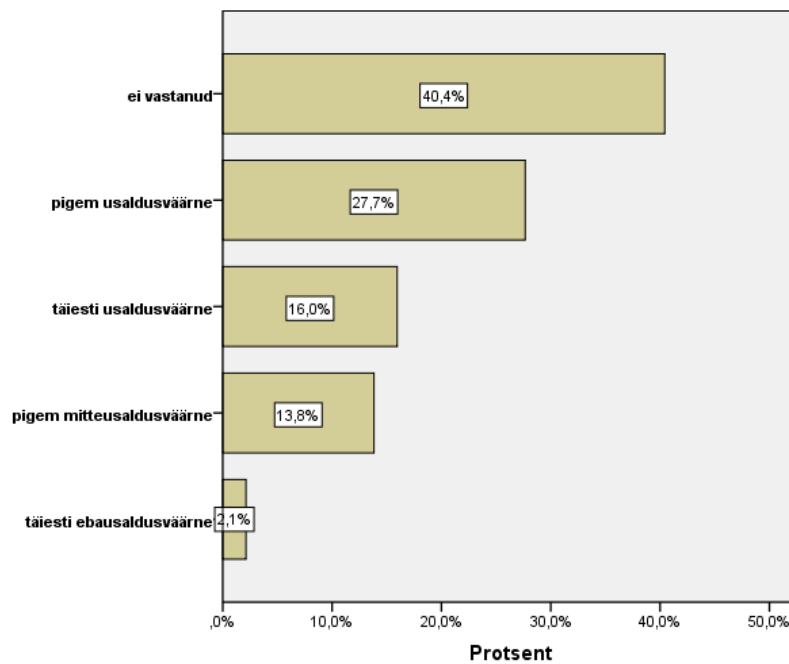
Raamatukogu teadetetahvli pidas pigem usaldusväärseks 37,2% ja täiesti usaldusväärseks 9,6% lugejatest (vt joonis 18). Ei leidunud ühtegi lugejat, kes oleks pidanud teadetetahvli täiesti ebausaldusväärseks. Siit võib tuua seose inimeste huviga raamatute tagasipanemise kärgul olevate raamatute vastu – teiste lugejate valikut usaldati ja seda kasutati infoallikana. 40,4% lugejatest ei vastanud küsimusele raamatuklubi usaldusväärsuse kohta (vt joonis 19). See on seostatav sellega, et raamatuklubi oli infoallikaks ainult 2,2% küsitluses osalenud lugejatest. Need, kes vastasid, pidasid raamatuklubi pigem usaldusväärseks (27,7%). Keegi ei pidanud raamatuklubi täiesti ebausaldusväärseks.

Raamatuteemalise teabe osas on raamatukogu teadetetahvel

Joonis 18 Lugejate usaldus raamatukogu teadetetahvilt pärit raamatuteemalise teabe vastu

Raamatuteemalise teabe osas on raamatuklubi

Joonis 19 Lugejate usaldus raamatuklubist pärit raamatuteemalise teabe vastu

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli välja selgitada Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikad, erinevate infoallikate osakaal lugejate üldises infoleidmises ja allikate usaldusväärsus lugejate arvates. Samuti oli eesmärgiks teada saada, miks inimesed loevad, mida lugemine neile pakub. See selgitab infootsimise protsessi motivatsioone ja näitab raamatukogude rolli laiemat dimensiooni ühiskonnas. Uurimuse üheks eesmärgiks oli vaadelda, kas ja kui palju laenutasid Pärnu Keskraamatukogu lugejad 2012. aastal rohkem neid uusi raamatuid, millest eelnevalt oli meedias juttu olnud, võrreldes nende uute raamatutega, mida oli meedias vähe või üldsegi mitte kajastatud ja seejärel leida seosed saadud tulemuste ning Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikate eelistuste vahel.

Antud teema uurimine on tähtis sellepolest, et kui välja selgitada, millistest allikatest ja mis proportsioonis saavad lugejad informatsiooni raamatute kohta, saab paljuski selgemaks ka see, miks inimesed loevad just seda, mida nad loevad. Selleks, et rahvaraamatukogud saaksid paremini teenindada lugejaid, tuleb kindlaks teha, millised teised allikad on lugejate jaoks eelistatud raamatutealase teabe osas. Võimalik, et mõningaid elemente nendest saaks üle tuua raamatukogusüsteemidesse.

Lõputöös jätkati autori 2013. aasta uurimustöös „Meedias ilmunud uute raamatute tutvustuste seosed Pärnu Keskraamatukogu laenutustega“ (Köster 2013) alustatud uuringut. Selgitati välja, kas ja kui palju laenutasid Pärnu Keskraamatukogu lugejad 2012. aastal rohkem neid uusi raamatuid, millest eelnevalt oli meedias juttu olnud, võrreldes nende uute raamatutega, mida oli meedias vähe või üldsegi mitte kajastatud. 2013. aasta uurimustöö hüpotees eeldas, et kuna meedia mõju inimestele on suur, laenutatakse rohkem neid uusi raamatuid, mida meedias on aktiivselt kajastatud ning meediakajastuste ja laenutuste vahel valitseb positiivne seos. Käesolevas lõputöös järeldus arvnäitajate analüüsina saadud empiirilistest üldistustest, et edetabelite raamatute laenutuste arvu ja meediakajastuste arvu vahel valitses aasta lõikes väga

nõrk, kuid ikkagi positiivne samasuunaline seos. Teoreetiliselt leidis kinnitust 2013. aasta uurimustöö alguses püstitatud hüpotees, kuigi eeldati tunduvalt tugevamat positiivset seost. Seevastu Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste vahel valitses keskmine positiivne seos, millest võis järeldada, et lugejad olid jälginud meedias avaldatud informatsiooni kirjanduse aastaauhindade kohta ja vastupidi esialgsetele kartustele premeeritud kirjandus siiski leiab lugejaid.

Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites olnud 2012. aastal väljaantud raamatute ja nende meediakajastuste arvnäitajate analüüsina saadud empiirilised üldistused ajendasid autorit välja selgitama, milles ikkagi seisneb laenutuste edetabelitesse jõudnud, kuid meedias vastupidi arvatule vähekajastatud raamatute fenomen. Selleks viidi läbi ankeetküsitlus Pärnu Keskraamatukogu lugejate hulgas, et selgitada välja nende raamatuvaliku infoallikaid.

Ankeetküsitlusest selgus, et rohkem kui meediaallikatest, said lugejad informatsiooni raamatute kohta sõpradelt ja tuttavatelt ning ise raamatukogus riulitelt otsides. Raamatukoguhoidja soovitus oli infoallikaks 22,6%-l lugejatest. Kui tuttavaid, sõpru ja pereliikmeid pidas täiesti usaldusväärseks üle veerandi vastanutest, siis televisiooni puhul oli vastav osakaal 11,7%, ajalehtede puhul 9,6%, raadio puhul 6,4% ja ajakirjade puhul 4,3%. Raamatukoguhoidja soovitus pidas usaldusväärseks 25,5% vastanutest. Sellest võib järeldada, et laenutusedetabeleid valitsevate, kuid vähese meediakajastusega raamatute kohta said inimesed teavet pigem sõpradelt ja tuttavatelt, keda ka meediast oluliselt rohkem usaldatakse. Samas väärrib äramärkimist, et ka raamatukoguhoidja soovitusi usaldatakse ja ta on paljudele infoallikaks.

Kõige rohkem raamatutealast informatsiooni saadi ajalehtedest Eesti Ekspress ja Pärnu Postimees ning ajakirjadest Naisteleht ja Pere ja Kodu. Raadiosaadetest jälgisid lugejad kõige rohkem Vikerraadio saateid „Loos on asju“ ja „Kohustuslik kirjandus“. Telesaadetest paistis eriti silma ETV saade „Kirjandusministeerium“, mida jälgis ligi kolmveerand vastanud lugejatest. Küsitlusest nähtus veel, et kõige rohkem pakkus lugemine Pärnu Keskraamatukogu külastajatele uusi teadmisi ja meelelahutust.

2013. aastal läbiviidud uurimuse arvnäitajate analüüsist selgus, et Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominentide raamatute laenutuste ja meediakajastuste

vahel valitseb keskmine positiivne seos. Ankeetküsitluses ütles üks kolmandik vastajatest, et pöörab suuremat tähelepanu nende raamatute tutvustustele, mida erinevad kirjandusajakirjanikud on pidanud auhinna vääriliseks, mis selgitab Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites olnud 2012. aastal väljaantud raamatute ja nende meediakajastuste arvnäitajate juures leitud seost ning kinnitab, et lugejad jälgivad meedias informatsiooni kirjanduse aastaauhindade kohta.

Uuringu tulemustest lähtuvalt saab anda raamatukoguhoidjatele ka mõned soovitusel. Kuna raamatukoguhoidja on paljudele lugejatele infoallikas, siis võiks ta julgemalt soovitusi jagada. Et tutvustada väärtkirjandust rohkematele lugejatele, tasub mõelda auhinnale nomineeritud raamatutest väljapanekute koostamisele. Uuringus selgus, et teiste lugejate valikut usaldati ja seda kasutati infoallikana, mistõttu võib soovitada ka teistel raamatukogudel võtta kasutusele teadetetahvel, kuhu lugejad saavad kirjutada oma raamatusoovitusi.

Kokkuvõttes võib öelda, et lõputöö saavutas oma eesmärgi – selgitati välja Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikad ning nende osakaal ja usaldusväärsus; leiti selgitus Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabelites olnud 2012. aastal väljaantud raamatute ja nende meediakajastuste arvnäitajate analüüsina ilmsikksaanud fenomenile, mis puudutas laenutuste edetabelitesse jõudnud, kuid meedias vähekajastatud raamatuid. Saadud teave annab hea ülevaate Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikate eelistustest ning võimaldab raamatukoguhoidjal oma lugejaid ja nende soove paremini mõista ning seega neid ka paremini teenindada.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Aava, K. & Salumäe, Ü.** 2013. *Meedia ja mõjutamine*. Tallinn: Kännimees
- Adult Public Library User Survey.** 2012. <http://www.stoke.gov.uk/ccm/content/leisure-and-culture/libraries/library-services/adult-public-library-user-survey.en.>, (09.02.2014).
- Ammas, A.** 2011. *Kohila lugeja: kes ütleb, mis on õige kirjandus?* – Postimees, 08.11.
- Assessment in the MIT Libraries.** 2011. <http://libguides.mit.edu/mitlibrarysurveys>, (12.02.2014).
- Bawden, D., Calvert, A., Robinson, L., Urquhart, C., Bray, C. & Amosford, J.** 2009. *Understanding our value: assessing the nature of the impact of library service*. <http://www.lirjournal.org.uk/lir/ojs/index.php/lir/article/view/115>, pp 78-80, (13.03.2014).
- Bertot, J.C., McDermott, A., Lincoln, R., Real, B., & Peterson, K.** 2012. *2011-2012 Public Library Funding and Technology Access Survey: Survey Findings and Results*. http://ipac.umd.edu/sites/default/files/publications/2012_plftas.pdf, (12.02.2012).
- Boyd, D. M. & Ellison, N. B.** 2007. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship*. – Journal of Computer-Mediated Communication, Vol. 13, Issue 1, p 211.
- Bryson, M.K.** 2004. *Public Library Services to the Romance Reader: An Online Survey of Romance Readers*. http://dc.lib.unc.edu/cdm/ref/collection/s_papers/id/648, pp 22-27, (05.02.2014).
- Case, D. O.** 2007. *Looking for Information: A Survey of Research on Information Seeking, Needs, and Behavior*. 2nd ed. http://uisk.ff.cuni.cz/dwn/1003/11523cs_CZ_CASE%20-%20Looking%20for%20information,%202nd%20ed.pdf, p 108, (13.02.2014).
- Chen, Y. & Xie, J.** 2005. *Third-party product review and firm marketing strategy*. – Marketing Science, Vol. 24, Issue 2, pp 218-240.
- Chow, J.** 2013. *Working Library User Survey 2013*. <http://www.joh.cam.ac.uk/library-user-survey>, (12.02.2014).
- Clement, M., Proppe, D. & Rott, A.** 2007. *Do critics make bestsellers? : opinion leaders and the success of books*. – The journal of media economics, Vol 20, Issue 2, pp 77-105.
- Cobley, P. & Jansz, L.** 2002. *Juhatus semiootikasse*. Tallinn: Koge ja Balti Raamat.

- DiMaggio, P.** 1987. *Classification in art.* – American Sociological Review, Vol 52, No 4, pp 440-455.
- Eliashberg, J. & Shugan, S. M.** 1997. *Film critics: Influencers or predictors?* – Journal of Marketing. Vol. 61, Issue 2, pp 68-78.
- Facebook Pages in Estonia. Socialbakers social media report.*
<http://wpc.50b9.edgecastcdn.net/0050B9/sbks/www/RegionalReports/march2013/HTML/ee.html>
 1, (20.03.2014).
- Fulton, C.** 2009. *The pleasure principle: the power of positive affect in information seeking.* Aslib Proceedings. Vol 61 Issue 3, pp 245-261.
- Gerrig, R. J. & Prentice, D. A.** 1991. *The representation of fictional information.* – Psychological Science. Vol 2, Issue 5, pp 336-340.
- Haliburton County Public Library – 2010 User Survey.* 2011.
http://www.haliburtonlibrary.ca/user_survey2010.pdf, p 60, (09.02.2014).
- Hartel, J.** 2006. *Information activities and resources in an episode of gourmet cooking.* – Information Research. Vol 12, No1. <http://www.informationr.net/ir/12-1/paper282.html>, (02.04.2014).
- Idarand, K.** 2009. *Infoteaduste saal kuulub meile kõigile.* – Raamatukogu, nr 4, lk 40.
- Idarand, K.** 2012. *Teenusekvaliteet Eesti Rahvusraamatukogus 3.–15. oktoober 2011. Lugejauuringu aruanne.*
<http://www.nlib.ee/public/galleries/uudised/TEENUSEKVALITEET2011-aruanne.pdf>, (26.01.2014).
- Illustreeritud Oxfordi sõnaraamat : 187 000 märksõna ja definitsiooni, 4500 illustratsiooni.* 2000. Fiction. Tallinn: Koolibri.
- Jõesaar, T.** 2012. *Langi plaan jõustub: pool raamatukogude raha riigi soosikuile.* – Postimees, 03.01. <http://epl.delfi.ee/news/eesti/langi-plaan-joustub-pool-raamatukogude-raha-riigi-soosikuile.d?id=63722656> (12.05.2014)
- Jõgi, M. & Kont, K-R.** 2009. *Raamatukogustatistika näitajad ja lugejaküsitlused raamatukogutöö tulemuslikkuse hindamise ning teenuste kvaliteedi parendamise teenistuses: Eesti Rahvusraamatukogu näitel.* – Information & Society, Issue 1, pp 151-165.
- Kaal, E.** 2008. *Eesti elanike hoiakud reklaami suhtes 1993-2008.* Tartu: Tartu Ülikool. [Magistritöö].

http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/15862/Kaal_Esta.pdf?sequence=1, lk 4, (02.03.2014).

Kamakura, W. A., Basuroy, S. & Boatwright, P. 2006. *Is silence golden? An inquiry into the meaning of silence in professional product evaluations.* – Quantitative Marketing and Economics. Vol. 4, Issue 2, pp 119-141.

Karise, M. 2002a. *Reklaam kui sotsiokultuuriline kommunikatsioon.* Tartu: Tartu Ülikool. [Magistritöö].

http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/15445/Magtoo_Karise.pdf?sequence=1, lk 4, (18.02.2014).

Karise, M. 2009b. *Reklaam kui sotsiokultuuriline kommunikatsioon: õpiobjekt I.* <http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/14221/index.html?sequence=48>, (18.02.2014).

Kirikal, M. 1988. *Vabariikliku Teadusliku Pedagoogikaraamatukogu lugejaskonna uurimus.* Tallinn: Tallinna Pedagoogiline Instituut. [Diplomitöö].

Kliimann, K. 1994. *A. H. Tammsaare nim. Tallinna Keskraamatukogu võõrkeelse kirjanduse osakonna lugeja.* Tallinn : Tallinna Pedagoogikaülikool. [Lõputöö].

Kruusvall, P. 2014. *Veebipõhised turunduskommunikatsioonikanalid. Sotsiaalvõrgustikud.* [Õpiobjekt]. <http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/29811/sotsiaalgustikud.html>, (22. 01. 2014).

Koduteeninduse lugejate rahulolu-uuring. s.a. Tallinna Keskraamatukogu koduleht. <http://www.keskraamatukogu.ee/meist/loppenud-kusitlused-ja-tulemused/koduteeninduse-lugejate-rahulolu-uuring/> (17.04.2014).

Koitmaa, E. 2001. *Mainori Majandusinstituudi raamatukogu tegevuse analüüs ja lugejarahulolu.* Tallinn : Tallinna Pedagoogikaülikool. [Bakalaurusetöö].

Kont, K-R. 2004. *Tallinna Pedagoogikaülikooli üliõpilane lugejana ja raamatukogu kasutajana.* Tallinn : Tallinna Pedagoogikaülikool. [Magistritöö].

Kultuuri-tarbimise uuring. Elanikkonna küsitlus. 2003. Saar Poll. http://www.saarpoll.ee/UserFiles/File/kultuuritarbimise_uuring_2003.pdf lk 29-31; 131-151, (29.01.2014).

Kultuuritarbimise uuring. 2006. Saar Poll. http://www.saarpoll.ee/UserFiles/File/kultuuritarbimise_uuring_2006.pdf lk 28-46, (29.01.2014).

- Köster, M.** 2013. *Meedias ilmunud uute raamatute tutvustuste seosed Pärnu Keskraamatukogu laenutustega*. Viljandi: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. [Seminaritöö].
- Külvet, H.** 1969. *Pedagoog rahvaraamatukogu kasutajana*. Tallinn: Tallinna Pedagoogiline Instituut. [Diplomitöö].
- Lang: see, et riik hakkas raamatukogudele raamatuid ostma, oli vale otsus.* 2013. Toim Kund, O. – Postimees, 09.01. <http://www.postimees.ee/1097542/lang-see-et-riik-hakkas-raamatukogudele-raamatuid-ostma-oli-vale-otsus> (18.04.2013).
- Lenhart, A., Madden, M., Smith, A. & Macgill, A.** 2007. *Teens and Social Media*. <http://www.pewinternet.org/2007/12/19/teens-and-social-media/>, (26.03.2014).
- Liu, Z. & Yang, Z. Y.** 2004. *Factors influencing distance-education graduate students' use of information sources: a user study*. – Journal of Academic Librarianship. Vol 30 No 1, pp 24-35.
- Lotman, P.** 2000. *Parlamendiraamatukogust rahvusraamatukoguks III. F. R. Kreutzwaldi nimeline Eesti NSV Riiklik raamatukogu 1954-1988*. www.digar.ee/arhiiv/et/download/147, lk 64, (12.02.2014).
- Lõhmus, M.** 2013. *E- kursuse "Kultuuri uuringud" materjalid*. [Õpiobjekt]. http://www.e-ope.ee/download/euni_repository/file/4616/Kultuuri_uuringud_Maarja_Lohmus2013.pdf, p 16, (29.01.2014).
- Matvei, M.** 2011. *Lääne Maakonna keskraamatukogu kultuuritarbija rahulolu uuring*. Viljandi: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. [Seminaritöö].
- Miil, K.** 1993. *Lugejauuringud Tartu Ülikooli Raamatukogus 1983-1993*. Tallinn : Tallinna Pedagoogikaülikool. [Diplomitöö].
- Moyer, J. E.** 2007. *Learning from leisure reading: A study of adult public library patrons*. – Reference and User Services Quarterly. Vol 46, No 4, pp 66-79.
- Nguyen, A. & Western, M.** 2006. *"The complementary relationship between the internet and traditional mass media: the case of online news and information"*. – Information Research. Vol 11 No 3. <http://www.informationr.net/ir/11-3/paper259.html>, (02.04.2014).
- Radway, J.** 1988. *The Book-of-the-Month Club and the general reader: on the uses of "serious" fiction*. – Critical Inquiry. Vol 14, No 3, pp 516-538.
- Ross, C. S.** 1999. *Finding without seeking: the information encounter in the context of reading for pleasure*. – Information Processing and Management. Vol 35, No 6, pp 783-799.
- Ross, C. S.** 2000. *Finding without seeking: what readers say about the role of pleasure reading as a source of information*. – Australasian Public Libraries and Information Services. Vol 13,

No 2, p 72.

Ross, C. S. 2001. *Making Choices: What Readers Say About Choosing Books to Read for Pleasure*. – *Acquisitions Librarian*. Vol 13, Issue 25. pp 9-17.

Rothbauer, P. 2004. *The Internet in the Reading Accounts of Lesbian and Queer Young Women: Failed Searches and Unsanctioned Reading*. – *Canadian Journal of Information & Library Sciences*. Vol 28 Issue 4, pp 89-110.

Rowlands, I. & Nicholas, D. 2008. *Understanding Information Behaviour: How Do Students and Faculty Find Books?* – *Journal of Academic Librarianship*. Vol 34 Issue 1, pp 3-15.

Ooi, K. & Liew, C. L. 2011. *Selecting fiction as part of everyday life information seeking*. – *Journal of Documentation*, Vol. 67, Issue 5, pp 748-772.

Palmaru, R. 2009. *Kujutluste ühiskond*. Tallinn: Akadeemia Nord.

Pejtersen, A. M. & Austin, J. 1983. Fiction retrieval: experimental design and evaluation of a search system based on users' value criteria. – *Journal of Documentation*, Vol. 39 No. 4, pp 230-246.

Poll, R. 2006. *Quality Measures on a National Scale – Comparison of Projects*.

<http://archive.ifla.org/IV/ifla72/papers/105-Poll-en.pdf>, pp 3-4, (27.01.2014).

Pors, N. O., Dixon, P. & Robson, H. 2004. *The employment of quality measures in libraries: cultural differences, institutional imperatives and managerial profiles*. – *Performance Measurement & Metrics*, Vol. 5 Issue 1, pp 20-27.

Puura, K. & Nuut, A. 2005. *Elektroonilise raamatukogu tulemus-indikaatorid*. – *Raamatukogu*, nr. 4, lk 25.

Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM. 2013.

Sedo, D. R. 2003. *Readers in reading groups: An online survey of face-to-face and virtual book clubs*. – *Convergence*. Vol 9 No 1, pp 66-90.

Sedo, D.R. 2008. *Richard Judy's book club and 'Canada reads': Readers, books and cultural programming in a digital era*. – *Information Communication and Society*, Vol 11, No 2, pp 188-206.

Sibrits, H. 2011. *Rahvaraamatukogud saavad kohustuslikud nimekirjad*. – *Postimees*, 31.12. <http://www.postimees.ee/686250/rahvaraamatukogud-saavad-kohustuslikud-nimekirjad>, (12.05.2014)

Sikk, R. 2012. *Lang, Cartland, raamatukogud: vigade paraad*. – *Eesti Päevaleht*, 10.01.

Shenton, A. K. 2004. *Young people's use of non-fiction books at home: results of a research*

project. – Journal of Librarianship and Information Science. Vol 36 No 2, pp 69-78.

Sorensen, A. T. & Rasmussen, S. J. 2004. *Is Any Publicity Good Publicity? A Note on the Impact of Book Reviews.* <http://www.ssc.wisc.edu/~sorensen/papers/bookreviews.pdf>, pp 1-2 (13.02.2014).

Speak, M. 1990. *A survey of reading patterns of elderly people using the Age Concern Centre Library, Leicester.* <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1046/j.1365-2532.1990.710008.x/pdf>, pp 8-13 (12.03.2014).

Spiller, D. 1980. *The provision of fiction for public librarians.* – Journal on Librarianship. Vol 12 No 4. <http://lis.sagepub.com/content/12/4/238.full.pdf+html>, (20.03.2014).

Säde, I. 2011. *Raamatukogutöö efektiivsuse analüüs lugejate ja töötajate hinnangute ning kvantitatiivsete tulemusnäitajate abil Käru rahvaraamatukogus aastatel 2005-2010.* Viljandi: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. [Lõputöö].

Zickuhr, K., Rainie, L., Purcell, K. & Duggan, M. 2013. *How Americans Value Public Libraries in Their Communities.* <http://libraries.pewinternet.org/2013/12/11/libraries-in-communities/>, (12.02.2014).

Zolotov, I. 2003. *Lääne Maakonna Keskraamatukogu: lugejate rahulolu uuring.* Tallinn : Tallinna Pedagoogikaülikool. [Bakalaurusetöö].

Taremaa, K. 19.03.2014. *Dialoogiline intervjuu: raamatukogutöötaja tähelepanekud lugejate käitumisest raamatuvalikul.* M. Köster. [Käsikiri]. Pärnu.

Taylor, J. B. 2007. *Good for What? – Reference & User Services Quarterly.* Vol 46 Issue 4, pp 33-36.

Toyne, J. & Usherwood, B. 2001. *Checking the books: the value and impact of public library book reading.* http://www.shef.ac.uk/polopoly_fs/1.128113!/file/CPLIS---Checking-the-Books.pdf, (14.03.2014).

Tõnnov, U. 1992. *Raamatukogu töid. IX, Tartu Ülikooli Raamatukogu ja lugeja. Uuringu „Tartu Ülikooli Raamatukogu ja lugeja“ korraldustest ja tulemustest.* <http://dspace.utlib.ee/dspace/handle/10062/33516>, pp 3- 9, (28.01.2014).

UK Government Web Archive.
http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/*/http://www.mla.gov.uk/what/research/sector_statistics/user_satisfaction_libraries, (12.02.2014).

Undusk, S. 2010. *Lugejate rahuloluuuring Jõgeva maakonnas.* – Raamatukogu, nr 2.

User Surveys. 2013. <http://www.lib.uconn.edu/about/administration/surveys/>, (12.02.2014).

- Vaher, B.** 2010. *Lugege kirjandust, mitte edetabeleid!* – Eesti Päevaleht, 27.05.
- Vardja, K.** 2010. *Ahja raamatukogu kasutajauuring*. Viljandi: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. [Lõputöö].
- Veinberg, A.** 2007. *Lugejauuring Eesti Rahvusraamatukogus*. – Raamatukogu, nr 4.
- Veinberg, A.** 2009. *Teenuse kvaliteedi mõõtmisest ja analüüsimisest Eesti Rahvusraamatukogus*. – Information & Society, Issue 1, pp 117-133.
- Weimann, G.** 1982. *On the importance of marginality: one more step into the two-step flow of communication*. – American Sociological Review. Vol 47, No 6, pp 764-773.
- Walton, G. & Leahy, F.** 2013. *Loughborough University Library Users` Satisfaction Survey. 2012*.
<http://www.lboro.ac.uk/media/wwwlboroacuk/content/library/downloads/surveyresults/Library%20general%20user%20survey%20%282012%29.pdf>, (12.02.2014).
- Williamson, K.** 1998. *Discovered by chance: The role of incidental information acquisition in an ecological model of information use*. – Library & Information Science Research, Vol 20, No 1, pp 23-40.
- Ärtis, T.** 2012. *Lugejaelistusi peaks uurima*. – Sirp, 13.01. lk 5
- Психология влияния : общение как средство социального влияния, изменение позиций, аргументация, контакт - начало общения, понимание партнера, ведение переговоров, принятие решений, эффективная коммуникация : хрестоматия.* 2009.
http://nashaucheba.ru/v32283/морозов_а.в._психология_влияния, (02.04.2014).

LISAD

Lisa 1 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.04.2012 - 30.04.2012

Tabel 19 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.04.2012 - 30.04.2012

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Kersna, Vahur	7x7	070	V. Kersna	2011	48
2		Diffenbaugh, Vanessa	Lilled keel	821.111	Varrak	2012	40
3		Alari, Ann	Minu Inglismaa : vana ja hea	821.511.113- 31	Petrone Print	2012	37
4		Frick, Mai	Soome keel iseõppijale : algajale ja taasalustajale	811.511.111	TEA Kirjastus	2008, 2009	36
5		Merusk, Mae	Minu Sitsiilia : maffia kohta mitte küsida!	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	34
6		Moggach, Deborah	Parim hotell terves Indias	821.111-31	Mercurius	2012	32
7		Larsson, Stieg	Purustatud õhuloss : [põnevusromaan]	821.113.6- 312.4	Varrak	2010	31
8		Murutar, Kati	Projektilaps Pärnust	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	29

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
9		Jõeveer, Tarmo	Minu Haiti : ellujääja	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	28
10		Raudam, Dagmar	Minu Gruusia : elu nagu mägitee	821.511.113- 94	Petrone Print	2010	28
11		Gailit, August	Ekke Moor	821.511.113- 31	Pegasus	2007	28
12		Lind, Tuule	Eelijapäev	821.511.113- 31	Tänapäev	2012	27
13		Luik, Viivi	Varjuteater	821.511.113- 31	Eesti Keele Sihtasutus	2010, 2011, 2012	27
14		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja timuka tütar : kriminaalromaan vanast Tallinnast. [3.]	821.511.113- 312.4	Varrak	2011	26
15		Traat, Mats	Inger : romaan	821.511.113- 31	Eesti Raamat	1975	26
16		Tohvri, Erik	E-armastus	821.511.113- 31	Varrak	2011	25
17		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja Oleviste mõistatus : kriminaalromaan vanast Tallinnast.	821.511.113- 312.4	Varrak	2010	25

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
			[1.]				
18			Nõukogude armee ja eesti mees : [meie mälestused]	355.1	Tammerraama t	2010	24
19		Laansalu, Ester	Minu Kreeka : ühe isepäise giidi sekeldused hellenite maal	913	Petrone Print	2011	24
20		Remarque, Erich Maria	Läänerindel muutuseta : romaan	821.112.2- 311.6	Eesti Raamat	1983	23
21		Raud, Mihkel	Sinine on sinu taevas	821.511.113- 312.4	Mustvalge Kirjastus	2010	23
22		Moliere	Näidendid	821.133.1-22	Avita	2001	23
23		Roberts, Nora	Tulejälitajad	821.111	Ersen	2012	23
24		Tammsaare, A. H	Tõde ja õigus : [romaan]. I	821.511.113- 31	Avita	2003	23
25		Rohelend, Birk	Mina, Mortimer	821.511.113- 93-31	Tänapäev	2007	23

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 2 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.05.2012 - 30.05.2012

Tabel 20 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.05.2012 - 30.05.2012

Jrk	TeavikId	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Arcario, Paul	Inglise keele kursus iseõppijale : algajale ja taasalustajale	811.111	TEA	2006 2008 2009	48
2		Musso, Guillaume	Ingli kutse : romaan	821.133.1-31	Eesti Raamat	2012	42
3		Jürgen, Madis	Liibanon 2011 : seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3- 14.7.2011	323.285	Go Group	2012	39
4		Allen, Sarah Addison	Imeline aed : romaan	821.111	Eesti Raamat	2011	35
5		Petrone, Epp	Minu Ameerika. 3. osa, Kriis	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	34
6		Oberauer, Katja	Ilus naine : anti- aging-raamat	613.99	Odamees	2009	30

Jrk	TeavikId	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
			naistele				
7		Modiano, Patrick	Silmapiir : romaan	821.133.1-31	Eesti Raamat	2012	29
8		Keränen, Mika	Minu Supilinn : tõelise elu mekk	821.511.113-94	Petrone Print	2012	28
9		Tohvri, Erik	E-armastus	821.511.113-31	Varrak	2011	28
10		Klettenberg, Reet	Minu Ungari : välismaalasest pärismaalaseks	821.511.113-94	Petrone Print	2010	25
11		Paris, Manona	Minu Moskva : kõigi vimkade kiuste	821.511.113-94	Petrone Print	2011	25
12		Kallas, Aino	Mu saatuse maa	821.511.111-94	Tammerraamat	2012	25
13		Kriisa, Kristel	Piinatud hinged	821.511.113-93-31	Tänapäev	2012	24
14		Roberts, Nora	Otsing	821.111	Ersen	2011	24
15		Frick, Mai	Soome keel iseõppijale : algajale ja taasalustajale	811.511.111	TEA Kirjastus	2008, 2009	24
16		Hommik-Mrabte, Kätlin	Minu Maroko, ehk, Maailma teistpidi vaatamise õpik	821.511.113-94	Petrone Print	2010	24

Jrk	TeavikId	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
17		Hannah, Kristin	Jaanimardika tee	821.111	Varrak	2012	24
18		Gavalda, Anna	Ma armastasin teda	821.133.1-31	Pegasus	c2007	24
19		Kaarma, Nadežda	Nadja koogid	641.85	Menu Kirjastus	2011	23
20		Merusk, Mae	Minu Sitsiilia : maffia kohta mitte küsida!	821.511.113-94	Petrone Print	2012	23
21		Sepa, Tiit	Eelsoodumus armastada	821.511.113-31	Ersen	2011	23
22			Laps ja lasteaed : lasteaiaõpetaja käsiraamat	373.2	Atlex	2005	23
23		Kersna, Vahur	7x7	070	V. Kersna	2011	23
24		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja timuka tütar : kriminaalromaan vanast Tallinnast. [3.]	821.511.113-312.4	Varrak	2011	22
25		Oksanen, Sofi	Puhastus	821.511.111-311.1	Varrak	2009 ; 2012	22

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 3 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.06.2012 - 30.06.2012

Tabel 21 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.06.2012 - 30.06.2012

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Glattauer , Daniel	Hea põhjatuule vastu	821.112.2	Varrak	2011	34
2		Jürgen, Madis	Liibanon 2011 : seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva	323.285	Go Group	2012	33
3		Kersna, Vahur	7x7	070	V. Kersna	2011	32
4		McNab, Rosi	Prantsuse keele kursus iseõppijale : [algajale ja taasalustajale]	811.133.1	Tea	2007	32
5		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja timuka tütar :	821.511.113-312.4	Varrak	2011	31

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
			kriminaalromaan vanast Tallinnast. [3.]				
6		Hvostov, Andrei	Sillamäe passioon	821.511.113-94	Petrone Print	2011	30
7		Alari, Ann	Minu Inglismaa : vana ja hea	821.511.113-31	Petrone Print	2012	30
8		Merusk, Mae	Minu Sitsiilia : maffia kohta mitte küsida!	821.511.113-94	Petrone Print	2012	28
9		Cooper, Natasha	Luuderohi	821.111-312.4	Varrak	2010	28
10		Kull, Avo	Haigla	821.511.113-31	Tänapäev	2010	28
11		Karu, Margus	Nullpunkt	821.511.113-93-31	Pegasus	2010	27
12		Vincenzi, Penny	Parimad ajad. 2. osa	821.111-31	Varrak	2012	27
13		Jõgeda, Tiina	Õnne valem	821.511.113-92	Hea Lugu	[2011]	26
14		Maripuu, Tiina	Turismi soome keel	811.511.111'276.6 :338.48	Argo	2008	26
15		Petrone, Justin	Minu Eesti. 2. osa, Mida sa tahad?	821.111	Petrone Print	2011	26
16		Roberts,	Täiuslik	821.111	Ersen	2011	26

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
		Nora	harmoonia				
17		Hage, Rawi	De Niro mäng	821.111	Varrak	2012	25
18		Praakli, Kristiina	Minu Itaalia : kõige kirglikum ja kaootilisem	821.511.113-94	Petrone Print	2009	25
19		Sepp, Adena	Meresoolane maasikmari	821.511.113-31	Ersen	2011	25
20		Massey, Sujata	Surm lumes. Ray Shimura	821.111	Tänapäev	2012	25
21		Asson, Tõnis	Vene kroonus, ehk, Äratus ku(u)bis : meenutusi teenistusest Nõukogude armees 1979- 1981	821.511.113-94	Tammerraamat	2012	25
22		Aareleid, Kai	Vene veri	821.511.113-31	Varrak	2011	24
23		Fexeus, Henrik	Mõtete lugemine : kuidas mõista teisi ja neid märkamatu mõjutada	159.956	Tänapäev	2010	23
24		Sepp,	Põimunud	821.511.113-31	Ersen	2012	23

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
		Adena	saatuselõngad				
25		Estes, Clarissa Pinkola	Naised, kes jooksevad huntidega : müüte ja pajatusi	392.28	Huma	1997	23

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 4 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.07.2012 - 30.07.2012

Tabel 22 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.07.2012 - 30.07.2012

Jrk	TeavikId	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Frendo, Evan	Inglise ärikeeel 24 tunniga : uus kiirõppekursus	811.111	Ilo	2008	32
2		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja Oleviste mõistatus : kriminaalromaan vanast Tallinnast. [1.]	821.511.113- 312.4	Varrak	2010	31
3		Hannah, Kristin	Jaanimardika tee	821.111	Varrak	2012	27
4		Nõmm, Tarvo	Minu Island : tule ja jää sümfoonia	821.511.113- 94	Petrone Print	2009	21
5		Kersna, Vahur	7x7	070	V. Kersna	2011	21
6		Kiyosaki, Robert T	Tõstke oma rahanduslikku IQ-d : õppige rahaga targemini ümber käima	336.76	Sinisukk	2009	21
7		Penu, Anna- Maria	Minu Hispaania : läbi maailma iseendani	821.511.113- 94	Petrone Print	2008	21
8		Petrone, Justin	Minu Eesti. 1.osa, Kas lubate elada?	821.111	Petrone Print	2009	21
9		Ilisson-	Minu Austraalia :	821.511.113-	Petrone	2009	20

Jrk	TeavikId	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
		Cruz, Airi	kuidas ma vahetasin raha aja vastu	94	Print		
10		Leis, Janka Lee	Vihmasaatjad	821.511.113- 31	Tänapäev	2012	20
11		Bramanis, Riho- Bruno	Õhk riisiterade vahel : kaheksa aastat Jaapanis	821.511.113- 94	Tänapäev	2010	20
12		McKenna, Paul	Muuda oma elu 7 päevaga	159.947.3	Fookus Meedia	2010	20
13		Murutar, Kati	Projektilaps Pärnust	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	19
14		Jürgen, Madis	Liibanon 2011 : seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011	323.285	Go Group	2012	19
15		Garcia, Kami	Ilusad olendid	821.111	Tänapäev	2010	19
16		London, Julia	Pulmadest pääsenud : [romaan]	821.111	Ersen	c2006	19
17		Keränen, Mika	Minu Supilinn : tõelise elu mekk	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	19
18		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja Rataskaevu viirastus : kriminaalromaan vanast Tallinnast. [2.]	821.511.113- 312.4	Varrak	2010, 2012	18

Jrk	TeavikId	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
19		Ernits, Marje	Kui seda metsa ees ei oleks	821.511.113- 31	Eesti Raamat	2012	18
20		Saksakulm Tampere, Kaja	Minu Soome : üksinda omade seas	821.511.113- 31	Petrone Print	2009	18
21		Tammik, Kristi	Piirilkõndija tee : Nõukogude Eestist Vabasse Euroopasse	94	Varrak	2012	18
22		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja timuka tütar : kriminaalromaan vanast Tallinnast. [3.]	821.511.113- 312.4	Varrak	2011	18
23		Larsson, Stieg	Tüdruk, kes mängis tulega : [põnevusromaan]	821.113.6- 312.4	Varrak	2009	17
24		Tilk, Maria	Minu isa Gunnar Aarma	133	Maagiline Ruum	2011	17
25		Timmusk, Ene	Minu Kanada : eestlase eluratas vahtralehemaal	821.511.113	Petrone Print	2010	17

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 5 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.08.2012 - 30.08.2012

Tabel 23 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.08.2012 - 30.08.2012

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Nabokov, Vladimir	Lolita : [romaan]	821.111	Eesti Raamat	1990	53
2		Arcario, Paul	Inglise keele kursus iseõppijale : [kesktasemele]	811.111	TEA	2007, 2008, 2009	40
3		Keränen, Mika	Minu Supilinn : tõelise elu mekk	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	38
4		Jürgen, Madis	Liibanon 2011 : seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011	323.285	Go Group	2012	33
5		Lõo, Liisi	Minu Tšiili : vahetusõpilase rõõmud ja rumalused	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	30
6		Hvostov, Andrei	Sillamäe passioon	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	28
7		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja Oleviste mõistatus : kriminaalromaan vanast Tallinnast. [1.]	821.511.113- 312.4	Varrak	2010	28
8		Kurema,	Liblika lein	821.511.113-	Tänapäev	2012	27

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
		Kristiine		93-31			
9		Biin, Aarne	Kuum suvi Setumaal : romaan	821.511.113-31	Eesti Raamat	2012	26
10			Lihtne kaloriraamat. 2	612.392.5	Meediaterra	2012	25
11		Erich, Artur I	Äikese varjud	821.511.113-31	Canopus	2012	25
12		Väljaots, Urmas	Minu Pariis : kuidas moepealinnas ellu jääda	821.511.113-992	Petrone Print	2009	25
13		Petrone, Epp	Minu Ameerika : ülestähendusi unelmatemaalt 2003-2007. 2. osa	821.511.113-94	Petrone Print	2007	25
14		Org, Liina	Minu Suriname : võrkkige ja luuaga läbi džungli	821.511.113-94	Petrone Print	2012	25
15		Koelmeyer, Neil	Sinu nime salakeel : nime ja sünnikuupäeva mõistatus	133.5	Sinisukk	2012	25
16		Remsu, Olev	Supilinna poisid : mälestusromaan	821.511.113-31	Tänapäev	2012	24
17		Pettai, Kadri	Jaanik(a)	821.511.113-93-31	Tänapäev	2012	24
18		Glattauer,	Kõik seitse lainet :	821.112.2	Varrak	2012	24

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
		Daniel	[romaan]				
19		Lõhmus, Alo	Õõbikut ei tohi reeta : Rein Marani elu filmides	791.633	Eesti Ajalehed	2011	24
20		Kupinskaja , Maria	Minu Alaska : kasvatamas kelgukoeri ja iseennast	821.511.113- 94	Petrone Print	2008	24
21		Nukke, Maret	Minu Jaapan : 23 vaadet tõusva päikese maale	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	24
22		Raudam, Dagmar	Minu Gruusia : elu nagu mägitse	821.511.113- 94	Petrone Print	2010	24
23		Martin, Rosa Maria	Hispaania keele kursus iseõppijale : [algajale ja taasalustajale]	811.134.2	TEA	2006, 2008	24
24		Roose, Margot	Minu Amsterdam : normaalne on piisavalt hull	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	23
25		Merusk, Mae	Minu Sitsiilia : maffia kohta mitte küsida!	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	23

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 6 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.09.2012 - 30.09.2012

Tabel 24 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.09.2012 - 30.09.2012

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Puškin, Aleksandr	Jevgeni Onegin : [värssromaan]	821.161.1- 31	Eesti Raamat	1982	47
2		Hamilton, Edith	Antiikmütoloogia : [üंबरjutustus kreeka ja rooma mütoloogia autorite teostest]	294	Eesti Raamat	1975	39
3		Barbery, Muriel	Siili elegants	821.133.1- 31	Varrak	2012	39
4		Paris, Manona	Minu Moskva : kõigi vimkade kiuste	821.511.11 3-94	Petrone Print	2011	38
5		Nabokov, Vladimir	Lolita : [romaan]	821.111	Eesti Raamat	1990	38
6		Sophokles	Kuningas Oidipus : [tragöödia]	821.14'02- 21	Avita	2006	35
7		Ragde, Anne Birkefeldt	Ma teen su nii õnnelikuks : romaan	821.113.5- 31	Eesti Raamat	2012	33
8		Kersna, Vahur	7x7	070	V. Kersna	2011	31
9		Clark, Mary Higgins	Kadunud aastad	821.111	Ersen	2012	31
10		Göransson, Ulla	På svenska! : rootsi keele õpik	811.113.6	Ilo	2007	30

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
11		Matthews, Owen	Stalini lapsed : kolm põlvkonda armastust ja sõda	94	Ersen	2012	30
12		Piip, Kristiina	Minu Dublin : seitse kodu ja kolm bensiinjaama	821.511.11 3-31	Petrone Print	2012	30
13		Väljal, Silvi	Jussikese seitse sõpra	821.511.11 3-93-32	Avita	1999	28
14		Kallas, Kristina	Minu Vietnam : maailmakodanik, seljakott ja beebi	821.511.11 3-94	Petrone Print	2012	28
15		Roberts, Nora	Viimane aus naine. 1. raamat	821.111	Ersen	2012	27
16		Saarna, Meelike	Jää mu juurde : Eesti romaan	821.511.11 3-31	Tammerraamat	2012	27
17		Mallery, Susan	Üksnes tema. Triloogia 3. raamat	821.111	Ersen	2012	27
18		Wallace, Danny	Charlotte Street	821.111-31	Tänapäev	2012	27
19		Murutar, Kati	Projektilaps Pärnust	821.511.11 3-94	Petrone Print	2011	27
20		Sophokles	Kuningas Oidipus	821.14'02- 21	Avita	2003	26
21		Kross, Jaan	Keisri hull	821.511.11 3-312.6	Eesti Päevaleht : Akadeemia	2008	26

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
22		Brooks, Ian	Organisatsioonikäitumine : üksikisik, rühm ja organisatsioon	65.013	Tänapäev	c2008	26
23		Oksanen, Sofi	Puhastus	821.511.11 1-311.1	Varrak	2009 ; 2012	26
24		Jürgen, Madis	Liibanon 2011 : seitsme eestlasest jalgratturi röövimine Bekaa orus ja sellele järgnenud 114 päeva 23.3-14.7.2011	323.285	Go Group	2012	26
25		Tohvri, Erik	Mere taga	821.511.11 3-31	Varrak	2012	25

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 7 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.10.2012 - 30.10.2012

Tabel 25 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.10.2012 - 30.10.2012

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Gailit, August	Toomas Nipernaadi : romaan novellides	821.511.113- 31	Eesti Raamat	1967	43
2		Pagano, Joan	15 minutit : kõhulihaste treening : [treeni, kus ja millal ise soovid : neli 15- minutilist treeningukava, kaasas ka DVD]	796.41	Koolibri	2011	38
3		Traat, Mats	Inger : romaan	821.511.113- 31	Eesti Raamat	1975	36
4		Oksanen, Sofi	Puhastus	821.511.111- 311.1	Varrak	2009 ; 2012	34
5		Molay, Frederique	Seitsmes naine	821.133.1- 312.4	Eesti Raamat	2012	33
6		Viirlaid, Arved	Ristideta hauad : romaan. 1. [osa]	821.511.113- 31	Perioodika	1991	31
7		Petrone, Justin	Minu Eesti. 2. osa, Mida sa	821.111	Petrone Print	2011	31

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
			tahad?				
8		Gerhold, Pille	Minu Brasiilia : sipelgajaht vihmametsas	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	31
9		Mälk, August	Õitsev meri : [romaan]	821.511.113- 31	Eesti Raamat	1983	29
10		Tohvri, Erik	Mere taga	821.511.113- 31	Varrak	2012	28
11		Kaun, Eeva	Minu India : mister Singhi surm ja tuhat tassi chai'd	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	28
12		Väljal, Silvi	Jussikese seitse sõpra	821.511.113- 93-32	Avita	1999	28
13		Kivirähk, Andrus	Lood	821.511.113- 32	Eesti Keele Sihtasutus	2012	27
14		Gailit, August	Ekke Moor	821.511.113- 31	Pegasus	2007	27
15		Sepa, Tiit	Eelsoodumus armastada. 2. raamat	821.511.113- 31	Ersen	2012	26
16		Shakespeare, William	Hamlet	821.111-21	Avita	2005	26
17		Mankell, Henning	Sammu võrra maas	821.113.6- 312.4	Varrak	2012	26
18		Saarna,	Jää mu juurde :	821.511.113-	Tammerraamat	2012	26

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
		Meelike	Eesti romaan	31			
19		Clark, Mary Higgins	Sinu naeratuse varjus	821.111	Ersen	2012	25
20		Sepa, Tiit	Eelsoodumus armastada. 3. [raamat]	821.511.113- 31	Ersen	2012	24
21		Sepa, Tiit	Eelsoodumus armastada	821.511.113- 31	Ersen	2011	24
22		Õnnepalu, Tõnu	Mandala	821.511.113- 31	Varrak	2012	24
23		Hannah, Kristin	Jaanimardika tee	821.111	Varrak	2012	23
24		Paris, Manona	Minu Moskva : kõigi vimkade kiuste	821.511.113- 94	Petrone Print	2011	23
25		Shakespeare, William	Romeo ja Julia : [näidend]	821.111-21	Perioodika	1995	23

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 8 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.11.2012 - 30.11.2012

Tabel 26 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.11.2012 - 30.11.2012

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Frick, Mai	Soome keel iseõppijale : algajale ja taasalustajale	811.511.111	TEA Kirjastus	2011, 2012	46
2		Kivirähk, Andrus	Lood	821.511.113- 32	Eesti Keele Sihtasutus	2012	36
3		Frick, Mai	Soome keel iseõppijale : algajale ja taasalustajale	811.511.111	TEA Kirjastus	2008, 2009	34
4		Padu, Ebe	On alles elu	821.511.113- 31	Eesti Raamat	2012	33
5		Alari, Ann	Minu Inglismaa : vana ja hea	821.511.113- 31	Petrone Print	2012	32
6		Mälk, August	Õitsev meri : [romaan]	821.511.113- 31	Eesti Raamat	1983	32
7		Keränen, Mika	Minu Supilinn : tõelise elu mekk	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	30
8		Alavee, Aile	Luule, ametnik	821.511.113- 31	Tänapäev	2012	30
9		Randmaa, Uku	Minu maailmameri : esimene eestlane, kes purjetas üksi ümber maakera	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	28
10		Mankell,	Tulemüür	821.113.6-	Varrak	2012	27

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
		Henning		312.4			
11		Hargla, Indrek	Apteeker Melchior ja Oleviste mõistatus : kriminaalromaan vanast Tallinnast. [1.]	821.511.113- 312.4	Varrak	2010	27
12		Salinger, Jerome David	Kuristik rukkis : [romaan]	821.111	Avita	2005, 2007	26
13		Kaun, Eeva	Minu India : mister Singhi surm ja tuhat tassi chai'd	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	26
14		Tali, Piret	Pioneer Viru tänavast : stagna-aja koolilood	821.511.113- 93-94	Tänapäev	2012	26
15		Õnnepalu, Tõnu	Mandala	821.511.113- 31	Varrak	2012	26
16		Frick, Mai	Soome keel iseõppijale : kesktasemele	811.511.111	TEA Kirjastus	2009, 2012	25
17		Petrone, Justin	Minu Eesti. 2. osa, Mida sa tahad?	821.111	Petrone Print	2011	25
18		Beaton, M.C	Agatha Raisin ja Dembley matkajad : [Agatha Raisini neljas juhtum]	821.111	Tänapäev	2012	25
19		Mallery, Susan	Paljajalu-suvede aegu : [Blackberry saare romaan]	821.111	Ersen	2012	24

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
20		Beaton, M. C	Snoobi surm	821.111	Tänapäev	2012	24
21		Roberts, Nora	Esimene ja viimane kallim. [Triloogia 2. raamat]	821.111	Ersen	2012	24
22		Hesse, Hermann	Stepihunt : [romaan]	821.112.2-31	Tänapäev	c2002	24
23		Tangsoo, Laine	Tagasi koju	821.511.113- 31	Eesti Raamat	2012	23
24		Kivirähk, Andrus	Mees, kes teadis ussisõnu : [romaan]	821.511.113- 31	Eesti Keele Sihtasutus	2010 2010	23
25		Vela, Helmi	Minu Albaania : paradiis ja põrgu	821.511.113- 94	Petrone Print	2012	23

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 9 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.12.2012 - 30.12.2012

Tabel 27 Pärnu Keskraamatukogu laenutuste edetabel 01.12.2012 - 30.12.2012

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
1		Oksanen, Sofi	Kui tuvid kadusid	821.511.111 -311.1	Varrak	2012	31
2		Oksanen, Sofi	Puhastus	821.511.111 -311.1	Varrak	2009 ; 2012	29
3		Montefiore , Santa	Itaalia kosjasobitaja	821.111-31	Varrak	2012	25
4		Vela, Helmi	Minu Albaania : paradiis ja põrgu	821.511.113 -94	Petrone Print	2012	25
5		Gerhold, Pille	Minu Brasiilia : sipelgajaht vihmametsas	821.511.113 -94	Petrone Print	2012	25
6			Keel selgeks! : eesti keele õpik täiskasvanutele	811.511.113	Avita	2012	24
7		Bernhardt, Ervin	Minu Bangkok : kaksteist trellitatud ust	821.511.113 -94	Petrone Print	2012	24
8		Bramanis, Riho- Bruno	Õhk riisiterade vahel : kaheksa aastat Jaapanis	821.511.113 -94	Tänapäev	2010	23
9		James, Peter	Surm suu ääres : [Roy Grace'i	821.111- 312.4	Tänapäev	2012	22

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
			juhtum]				
10		Kõo, Ahti	Salamees : romaan	821.511.113 -31	Eesti Raamat	2012	21
11		Paris, Manona	Minu Moskva : kõigi vimkade kiuste	821.511.113 -94	Petrone Print	2011	21
12		Theorin, Johan	Minevikuvarjud	821.113.6- 312.4	Ajakirjade Kirjastus	2012	21
13		Kersna, Vahur	7x7	070	V. Kersna	2011	21
14		Dontsova, Darja	Ihtüandri luikede järv	821.161.1- 312.4	Ersen	2012	20
15		Raud, Mihkel	Musta pori näkku	821.511.113 -94	Tammerraam at	2008	20
16		Ivanov, Andrei	Hanumani teekond Lollandile	821.161.1	Varrak	2012	19
17		Stepnova, Marina	Lazari naised	821.161.1- 31	Tänapäev	2012	19
18		Alavee, Aile	Luule, ametnik	821.511.113 -31	Tänapäev	2012	19
19		Mallery, Susan	Paljajalu-suvede aegu : [Blackberry saare romaan]	821.111	Ersen	2012	18
20		Kasemaa, Andrus	Leskede kadunud maailm	821.511.111 -3	Varrak	2012	18
21		Tšehhov,	Valik novelle ;	821.161.1-	Eesti Raamat	1968	18

Jrk	Teavik Id	Autor	Pealkiri	Udk	Kirjastus	Aasta	Laenutusi
		Anton	Kajakas	32			
22		Mankell, Henning	Sammu võrra maas	821.113.6- 312.4	Varrak	2012	18
23		Willet, Marcia	Suvemaja	821.111-31	Varrak	2012	18
24		Bulgakov, Mihhail	Meister ja Margarita : [romaan]	821.161.1- 31	Varrak	2007	18
25		Mutt, Mihkel	Kooparahvas läheb ajalukku : romaan : saatuselugusid seltskonnakroonika st	821.511.113 -31	Fabian	2012	17

(Allikas Pärnu Keskraamatukogu elektronkataloog URRAM)

Lisa 10 2012. aasta aprillis enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

Alla, H. 2012. Soojenda oma konte India päikese all: [mängufilm „Parim hotell terves Indias“]. – Postimees, 27.03.

Eero, M. 2012. Ekskursioon kuningriiki. – Õhtuleht, 20.03.

<http://www.ohhtuleht.ee/blogid/raamatublogi/3305> (09.04.2013).

Kruus, P. 2012. Tuule Lind. Eeljäpäev. – Eesti Ekspress, 26.04.

Laasik, A. 2012. Briti veteranid mängivad pensionipõlve Indias. – Eesti Päevaleht, 29.03.

Merusk, M. 2012a. Sitsiilia streigib ja rahvas kõnnib jala. – Postimees, 20.01.

Merusk, M. 2012b. Protestivad veokijuhid tõkestavad Itaalia teid. – Postimees, 25.01.

Merusk, M. 2012c. Sitsiilias mälestati kuulsat maffiakohtunikku. – Postimees, 28.05.

Merusk, M. 2012d. Võlakriis paljastas Sitsiilia poliitikute priiskamise. – Postimees, 23.07.

Merusk, M. 2012e. 2012. Megasild jääb unistuseks. – Postimees, 03.12.

Pino, J. 2012. Ann Alari. Minu Inglismaa. – Eesti Ekspress, 03.05.

Raamatukatkend: Ann Alari „Minu Inglismaa“. 2012. – Eesti Päevaleht, 25.03.

<http://www.epl.ee/news/melu/raamatukatkend-ann-alari-minu-inglismaa.d?id=64126091> (09.04.2013).

Raamatukatkend: Mae Merusk „Minu Sitsiilia“ 2012. – Eesti Päevaleht, 10.06.

<http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatukatkend-mae-merusk-minu-sitsiilia.d?id=64518602> (09.04.2013).

Taremaa, K. 2012. Uued raamatud. – Pärnu Postimees, 30.03.

<http://pluss.parnupostimees.ee/792364/uued-raamatud/> (09.04.2013).

Veidemann, R. 2012. Ann Alari intiimne Inglismaa. – Postimees, 14.04.

Lisa 11 2012. aasta mais enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

- Apollos oli müüdavaim raamat „Liibanon 2011“*. 2012. Toim Rudi, H. – Postimees, 05.04.
<http://www.postimees.ee/798836/apollos-oli-muudavaim-raamat-liibanon-2011/> (09.04.2013).
- Eero, M.** 2012. *Sitsiilias värske saialõhn ninas*. – Õhtuleht, 06.04.
<http://www.oh tuleht.ee/blogid/raamatublogi/3353> (09.04.2013).
- Jõgis-Laats, J.** 2012. *Täna aasta tagasi: ratturite vabastamise pusle sai kokku*. – Eesti Päevaleht, 23.03.
- Jürgen, M.** 2012a. *Liibanoni röövligangi saatus - tunnistajaid elama ei jäeta*. – Eesti Ekspress, 10.05. <http://www.ekspress.ee/news/paevauudised/krimi/liibanoni-roovligangi-saatus-tunnistajaid-elama-ei-jaeta.d?id=64371833> (09.04.2013).
- Jürgen, M.** 2012b. *Liibanoni pantvangid: Siit me enam eluga ei pääse!* – Eesti Ekspress, 22.03.
- Kagge, R.** 2012. *Raamat Liibanoni pantvangidraamast ilmub röövi aastapäeval*. – ERR/Uudised, 21.03. <http://uudised.err.ee/index.php?06248710> (09.04.2013).
- Kivimaa, E.** 2012. *Minu «Minu»-sarja kõrgpunkt saabus*. – Postimees, 25.02.
<http://arvamus.postimees.ee/1149560/minu-minu-sarja-korgpunkt-saabus/> (09.04.2013).
- Koger, M. & Piiriste, H.** 2012. *Uued raamatud*. – Pärnu Postimees, 15.06.
<http://pluss.parnupostimees.ee/876524/uued-raamatud/> (09.04.2013).
- Kotjuh, I.** 2012. *Kirjaniku teine pale ja kirjandus*. – Sirp, 02.08.
- Kund, O.** 2012. *Liibanonis röövitud mehed esitlesid raamatut*. – Postimees, 23.03.
<http://www.postimees.ee/785266/liibanonis-roovitud-mehed-esitlesid-raamatut/> (09.04.2013).
- Lauri, V.** 2012. *Liibanonis röövitud ratturite mälestustest ilmus raamat*. – ERR/Uudised, 23.03.
<http://uudised.err.ee/index.php?06248920> (09.04.2013).
- Madis Jürgeni raamatut Liibanoni pantvangidest esitletakse reedel*. 2012. Toim Aasma, K. – Õhtuleht, 21.03. <http://www.oh tuleht.ee/469735> (09.04.2013).
- Müller, A.** 2012. *Mika Keränen. Minu Supilinn*. – Eesti Ekspress, 24.05.
- Raamatukatkend: Mika Keränen „Minu Supilinn. Tõeline elu mekk“*. 2012. – Eesti Päevaleht, 22.04. <http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatukatkend-mika-keranen-minu-supilinn-toelise-elumekk.d?id=64287479> (09.04.2013).

Raamatureklaamid. 2012. – Eesti Päevaleht, 05.05.

<http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatureklaamid.d?id=64349007> (09.04.2013).

Roosna, M. 2012. *Superpõnevik, tõrvatilgaks trükivead*. – Õhtuleht, 08.06.

<http://www.oh tuleht.ee/blogid/raamatublogi/3510> (09.04.2013).

Salu, M. 2012a. *114 päeva, 7 eestlast ja 9 röövlit*. – Postimees, 30.04.

Salu, M. 2012b. *Pantvangide raamatut võib lugeda kui seiklusjuttu*. – Postimees, 30.03.

<http://www.postimees.ee/793196/pantvangide-raamatut-voib-lugeda-kui-seiklusjuttu/>
(09.04.2013).

Sauter, P. 2012. *Liibanon 2011: üks jumal ei tunne teist ehk 114 päeva vangistuses*. – Eesti Päevaleht, 07.04.

Veidemann, R. 2012. *Eesti-romaan novellides*. – Postimees, 31.07.

Lisa 12 2012. aasta juunis enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

De Niro mäng. 2012. – ERR/Loetud read, 18.08. <http://read.err.ee/tolketeosed/44e5cd51-4b49-4b1b-98c2-5ae69d5af42b> (09.04.2013).

Helme, P. 2012a. *Pilk uudiste taha, tegelikkusse*. – Eesti Ekspress, 31.05.

Kaus, J. 2012. *Täieliku üksinduse võimatusest*. – Postimees, 24.05.

Rawi Hage - „De Niro mäng“. 2012. – ERR/Klassikaraadio/Uus raamat, 01.06.

http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1415633 (09.04.2013).

Roosna, Ma. 2012. *Kes nad on – need immigrandid?* – Õhtuleht, 16.08.

<http://www.oh tuleht.ee/blogid/raamatublogi/arhiiv/2012/08> (09.04.2013).

Sinijärv, K. M. 2012. *Suvine tähtede seis on põnev*. – Maaleht, 05.07.

Vahe, U. 2012. *Elu Nõukogude armees meenutas halvasti korraldatud ellujäämiskursust*. – 10.05. http://www.oh tuleht.ee/476227_10.05.12 (10.04.2013).

Valme, V. 2012. *Kümme tuhat mürsku*. – Postimees, 23.08.

Lisa 13 2012. aasta juulis enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

Helme, P. 2012. *Janka Lee Leis. Vihmasaatjad*. – Eesti Ekspress, 03.05.

Janka Lee Leis - "Vihmasaatjad". 2012. – ERR/Klassikaraadio/Uus raamat, 04.05.

http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1399383 (10.04.2013).

Kareva, D. 2012. *Kes võidab romaanivõistlusest?* – Sirp, 03.02.

Kiilike, S. 2012. *Kui töötu linnaeestlane suudab end maal ära elatada, kaovad kõik probleemid*. – Õhtuleht 12.06. <http://www.oh tuleht.ee/blogid/raamatublogi/3538> (10.04.2013).

Kulli, J. 2012. *Kristi Tammik: "Esimestel Saksamaa aastatel ma lausa kukkusin kurbusse."* – Õhtuleht, 26.03. <http://www.oh tuleht.ee/470226> (10.04.2013).

Leis, J. L. 2012. *Romaanivõistluse võidutöö „Vihmasaatjad“ jutustab meie ajast*. – Postimees, 26.04.

Läände pagenud laulja esitles Tallinnas oma elulooraamatut. 2012. – Õhtuleht, 20.03.

<http://www.oh tuleht.ee/galerii/4693#1>

Mikli, M. 2012. *Piirilkõndija tee vabasse Euroopasse: [raamatust Kristi Tammik „Piirilkõndija tee“]*. 2012. – Postimees, 29.02.

Nõgel, L. 2012. *Kristi Tammik. Piirilkõndija tee. Nõukogude Eestist vabasse Euroopasse*. – Eesti Ekspress, 29.03.

Raamatud. 2012. – Eesti Päevaleht, 16.06.

<http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatud.d?id=64549744> (10.04.2013).

Raamatukatkend: Piirilkõndijad tee. Nõukogude Eestist vabasse Euroopasse. 2012. – Eesti Päevaleht, 26.02. <http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatukatkend-piirilkondija-tee-noukogude-eestist-vabasse-euroopasse.d?id=63973573> (10.04.2013).

Valme, V. 2012. *Naisametnike võidukäik uues eesti romaanis:*

[Kirjastuse Tänapäev romaanivõistluse tulemused]. – Postimees, 11.01.

Lisa 14 2012. aasta augustis enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

Helme, P. 2012a. *Kadri Pettai. Jaanik(a)*. – Eesti Ekspress, 05.07.

Helme, P. 2012b. *Daniel Glattauer. Kõik seitse lainet*. – Eesti Ekspress, 26.04.

Jõesaar, T. 2012. „Ohtlikud suhted“ – ainult meilivormis ja närvilisemad. – Eesti Päevaleht, 25.02.

Kadri Pettai – „Jaanik(a)“. 2012. – ERR/Klassikaraadio/Uus raamat, 06.07.

http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1432763 (10.04.2013).

Kaints, H. 2012. *Remsu „Kevade(d)“*. – Sirp, 13.04.

Koger, M. & Taremaa, K. 2012. Uued raamatud. – Pärnu Postimees, 10.02.

<http://pluss.parnupostimees.ee/734634/uued-raamatud/> (10.04.2013).

Martinson, J. 2012. *Miks tartlased supilinlasi ja mõlemad üheskoos kilulinlasi ei armasta?* – Õhtuleht, 29.02.

Nõgel, L. 2012. *Olev Remsu. Supilinna poisid*. – Eesti Ekspress, 24.05.

Raamatureklaamid 2012. – Eesti Päevaleht, 05.05.

<http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatureklaamid.d?id=64349007> (10.04.2012).

Sahinad ja hüüded. 2012. – Eesti Ekspress, 18.05.

<http://www.ekspress.ee/news/paevauudised/eestiudised/sahinad-ja-huuded-eesti-voib-kreeka-kriisist-voita.d?id=64405848> (10.04.2013).

Sibrits, H. 2012. *Olev Remsult vahva lugemine*. Postimees, 21.04.

Uudis+. 2012. – ERR/Vikerraadio, 09.07. <http://vikerraadio.err.ee/saade/uudispluss/3788> (10.04.2013).

Vikerhommik. 2012. – ERR/Vikerraadio, 02.07.

<http://vikerraadio.err.ee/saade/vikerhommik/3764> (07.05.2013).

Lisa 15 2012. aasta septembris enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

Kaus, J. 2012. *Käibetõed, me vennad-õed.* – Sirp, 31.08.

Valme, V. 2012. *Hkkm, mullune biennaal oli jube lahja.* – Postimees, 17.09.

Lisa 16 2012. aasta oktoobris enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

- Ala, J.** 2012a. *Tõnu Õnnepalu esitles oma värskeimat romaani "Mandala"*. – ERR/Uudised, 19.09. <http://uudised.err.ee/?06261712> (10.04.2013).
- Ala, J.** 2012b. *Tõnu Õnnepalu peab Hiiumaal oluliseks vaikust ja inimesi*. – ERR/ Uudised, 23.09. <http://uudised.err.ee/?06261973> (10.04.2013).
- Andrus Kivirähk:** lühilood ajavad mu peas iseenesest võrseid. 2012. – ERR/Ringvaade, 03.10. <http://etv.err.ee/index.php?05593527&video=4946> (10.04.2013).
- Jõepera, M.** 2012. *Kui aeg õpib inimesi hoidma. Ja vastupidi*. – Eesti Ekspress, 18.10.
- Jõesaar, T.** 2012. *Komissar Wallander ja mõrtsukas, kes tapab õnnelikke inimesi*. – Eesti Päevaleht, 16.06.
- Kareva, D.** 2012. *Kassikangas*. – Sirp, 21.09. <http://www.sirp.ee/?issue=3409> (10.04.2013).
- Kirjandusministeerium.** 2012. – ERR/ETV/Kirjandusministeerium, 31.10. <http://etv.err.ee/index.php?05656647&video=5308> (10.04.2013).
- Kressa, K.** 2012. *Tõnu Õnnepalu: tore, kui hakkad märkama ka väiksemaid asju ja olendeid*. – Eesti Päevaleht, 01.09. <http://www.epl.ee/news/kultuur/tonu-onnepalu-tore-kui-hakkad-markama-ka-vaiksemaid-asju-ja-olendeid.d?id=64903546> (10.04.2013).
- Martinson, J.** 2012. *Lugu tavapärasest mehest, kes rügab tööd, kel on diabeet ja lagunenu pereelu. Ning lisaks kaelas seitse mõrva*. – Õhtuleht, 05.10. <http://www.oh tuleht.ee/blogid/raamatublogi/3916> (10.04.2013).
- Märka, V.** 2012. *Muinasjutud keskealistele*. – Eesti Päevaleht, 19.11.
- Oja, A.** 2012. *Edasi paradiisi, südame väel*. – Sirp, 21.09.
- Pino, J.** 2012. *Parimad raamatud 2012: [Andrus Kivirähk. Lood]*. – Eesti Ekspress, 20.12. *Rahvakirjanik kirjutas alla : [Andrus Kivirähk esitles uut raamatut „Lood“] 2012*. – Postimees, 11.10.
- Riismaa, K.** 2012. *Kivirähki armsad hädapätakad*. – Eesti Ekspress, 08.11.
- Rooste, J.** 2012. *Tõnu Õnnepalu - kirjanik surnute külast*. – Maaleht, 13.09. <http://www.maaleht.ee/news/uudised/elu/tonu-onnepalu-kirjanik-surnute-kulast.d?id=64954470> (10.04.2013).
- Sibrits, Ha.** 2012. *Igavesed lood ühekordseks kasutamiseks*. – Postimees, 13.10.
- Sibrits, Hb.** 2012. *Õnnepalu peitis kriisi ja üksinduse kassiraamatusse*. – Postimees, 08.09.

- Sinijärv, K. M.** 2012. Suvine tähtede seis on põnev. – Maaleht, 05.07.
- Toomemets, K.** 2012. *Tõeotsingud toovad surma ja õnne*. – Õhtuleht, 05.10.
<http://www.ohhtuleht.ee/blogid/raamatublogi/arhiiv/2012/10> (10.04.2013).
- Triinu Tamm ja Jan Kaus.* 2012. – ERR/Vikerraadio, 20.10.
<http://vikerraadio.err.ee/saated?saade=326&d=2012-10-21> (15.04.2013).
- Tõnu Õnnepalu - „Mandala“.* 2012a. – ERR/Klassikaraadio/Uus raamat, 21.02.
http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1471313 (10.04.2013).
- Tõnu Õnnepalu „Mandala“.* 2012b. – ERR/ Klassikaraadio/Jutujärg, 23.12.
<http://klassikaraadio.err.ee/uudised?news=6624> (10.04.2013).
- Vaher, B.** 2012. *Andrus Kivirähk. Lood*. – Eesti Ekspress, 22.12.
<http://www.ekspress.ee/news/areen/raamatud/parimad-raamatud-2012.d?id=65435958>
(10.04.2013).
- Õnnepalu: kirjutades ei saa lugejate peale mõelda.* 2012. – ERR/ETV/Kirjandusministeerium, 26.09. <http://etv.err.ee/index.php?05656647&video=4835> (10.04.2013).

Lisa 17 2012. aasta novembris enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

Lust-Buchanan, K. 2012a. *Kohtumisest Albaania psühhopaadiga*. – Õhtuleht, 27.10.

<http://www.oh tuleht.ee/blogid/londonilustiblogi/3886> (15.04.2013).

Lust-Buchanan, K. 2012b. *Minu uuest raamatust*. – Õhtuleht, 22.10.

<http://www.oh tuleht.ee/blogid/londonilustiblogi/3865> (15.04.2013).

Martinson, J. 2012. *Kõik sai alguse Wallanderist*. – Postimees, 27.09.

Raamatureklaam. 2012. – Eesti Päevaleht, 29.09.

Raamatureklaamid. 2012. – Eesti Päevaleht, 29.09.

<http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatureklaamid.d?id=65034944> (15.04.2013).

Raamatukatkend: Helmi Vela „Minu Albaania: paradiis ja põrgu“. 2012. – Eesti Päevaleht, 19.11. <http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatukatkend-helmi-vela-minu-albaania-paradiis-ja-porgu.d?id=65276676> (15.04.2013).

Sillaots, M. 2012. Brüssel, *see piimajõgede ja pudrumägede maa?* – Õhtuleht, 26.10.

<http://www.oh tuleht.ee/blogid/raamatublogi/3881> (15.04.2013)

Valme, V. 2012. *Naisametnike võidukäik uues eesti romaanis [Kirjastuse Tänapäev romaanivõistluse tulemustest]*. – Postimees, 11.01.

Lisa 18 2012. aasta detsembris enimlaenutatud samal aastal väljaantud raamatute kajastused meedias

Jürgen, M. 2012. *Sofi, naerata ometi!* – Eesti Ekspress, 30.08.

Laasik, A. 2012. *Soomlased reisivad Oksase pärast Eestisse.* – Eesti Päevaleht, 30.08.

Veidemann, R. 2012. *Sofi Oksaneni taastulek Eestisse.* – Postimees, 30.08.

Kressa, K. 2012. *Oksanen ja E. L. James tikuvad jõulukotti: uudiskirjandus.* – Eesti Päevaleht, 12.11.

Sofi Oksanen Tallinnas. 2012. – Postimees, 23.11.

Märka, V. 2012. *Läti Sofi ja Henrik Oksanen.* – Postimees, 29.09.

<http://arvamus.postimees.ee/989180/veiko-marka-lati-sofi-ja-henrik-oksanen/> (15.04.2013).

Galerii: Sofi Oksaneni uue raamatu esitus. 2012. – Postimees, 27.11.

<http://www.postimees.ee/1055624/galerii-sofi-oksaneni-uue-raamatu-esitus/> (15.04.2013).

Galerii: uue raamatu rekordiline tiraaž üllatas Oksanenigi. 2012. Toim Filippov, M. –

Postimees, <http://www.postimees.ee/956396/galerii-uue-raamatu-rekordiline-tiraaz-ullatas-oksanenigi/> (15.04.2013)

Sofi Oksaneni uut menuromaani trükitakse veel 50 000 eksemplari. 2012. – Postimees, 25.09.

<http://www.postimees.ee/984936/sofi-oksaneni-uut-menuromaani-trukitakse-veel-50-000-eksemplari/> (15.04.2013).

Sofi Oksanen esitleb Tallinnas uut romaani. 2012. – Eesti Päevaleht, 28.11.

Pääsuke, P. 2012. *Inimese ja võimu suhted.* – 06.12.

Laasik, A. 2012. *Sofi Oksanen kirjutab eestlase põhimõtteta võimutruudusest.* – Eesti Päevaleht, 04.09. <http://www.epl.ee/news/kultuur/sofi-oksanen-kirjutab-eestlase-pohimotteta-voimutruudusest.d?id=64912124>(16.04.2013).

Aavik, M. 2012. *Sofi Oksaneni Balti riikide eriline saatus.* – Postimees, 15.12.

<http://arvamus.postimees.ee/1076120/sofi-oksaneni-balti-riikide-eriline-saatus/> (16.04.2013).

Sinijärv, K. M. 2012. *Tuvide salapärase kadumine.* – Maaleht, 09.09.

<http://www.maaleht.ee/news/uudised/kultuur/tuvide-salaparane-kadumine.d?id=64924974> (16.04.2013).

Kooli, R. 2012. *Sofi Oksanen: romaan ei ole ajalooraamat.* – ERR/Uudised, 30.08.

<http://uudised.err.ee/?06260239> (16.04.2013)

Kooli, R. 1212. "*Kun kyyhkyset katosivat*" - hea, aga Oksanen suudab enamat. – ERR/Uudised, 03.09. <http://uudised.err.ee/index.php?06260464> (16.04.2013).

Kressa, K. 2012. *Oksase tuvid püstitavad Soomes rekordi*. Eesti Päevaleht, 30.05. <http://www.epl.ee/news/kultuur/oksase-tuvid-pustitavad-soomes-rekordi.d?id=64467752> (16.04.2013).

Kressa, K. 2012. *Oksanen: Eestis ei saada sageli aru, kui hästi teie saatust mujal mõistetakse*. Eesti Päevaleht, 18.08. <http://www.epl.ee/news/kultuur/oksanen-eestis-ei-saada-sageli-arui-hasti-teie-saatust-mujal-moistetakse.d?id=64839388> (16.04.2013)

Hint, M. 2012. *Kuidas müüa Eesti ajalugu? Kas nagu setusid?* Sirp, 09.11. http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=16362:kuidas-mueuea-eesti-ajalugu-kas-nagu-setusid&catid=9:sotsiaalia&Itemid=13&issue=3416 (16.04.2013).

Masing, K. 2012. Sofi Oksanen tutvustab oma uut romaani augustis Tallinnas. – ERR/Uudised, 27.03. <http://uudised.err.ee/?06249143> (16.04.2013).

Ala, J. 2012. *Oksanen: Eesti lähiajalugu annab kirjutamiseks head materjali*. – 27.11. ERR/Uudised, <http://uudised.err.ee/?06266882> (16.04.2013).

Kuusk, P. 2012. *Sofi Oksanen: ilukirjandus on parim relv ükskõik mille vastu*. – ERR/ETV/Kahetööne, 29.11. <http://uudised.err.ee/?06267090> (16.04.2013).

Kooli, R. 2012. *Sofi Oksanen ei pea olema Eesti agent ega mainekujundaja*. – ERR/ Uudised, 19.08. <http://uudised.err.ee/index.php?06260134> (16.04.2013).

Kressa, K. 2012. *Oksase tuvid tulid lõpuks trükist*. – Eesti Päevaleht, 31.08. <http://www.epl.ee/news/kultuur/oksase-tuvid-tulid-lopuks-trukist.d?id=64897878> (16.04.2013).

Erelt, P. 2012. *Sofi Oksaneni raamatud põhinevad tema Eesti sugulaste läbielamistel*. – Eesti Ekspress, 04.10. <http://www.ekspress.ee/news/paevauudised/eestiudised/sofi-oksaneni-raamatud-pohinevad-tema-eesti-sugulaste-labielamistel.d?id=65058854> (16.04.2013).

Sikk, R. 2012. *Oksanen säras Turu raamatumessil eestlasi asendades*. – Eesti Päevaleht, 08.10. <http://www.epl.ee/news/valismaa/oksanen-saras-turu-raamatumessil-eestlasi-asendades.d?id=65074298> (16.04.2013).

Raamatureklaamid. 2012. – Eesti Päevleht, 03.12. <http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatureklaamid.d?id=65350056> (16.04.2013).

Kulli, J. 2012. *Sofi Oksanen tuli Tallinna tuvide ja "Puhastusega"*. – Õhtuleht, 01.09. <http://www.oh tuleht.ee/490548> (16.04.2013).

- Sofi Oksanen*eni ilmumata raamat huvitab juba kaheksa riigi kirjastusi. 2012. – Õhtuleht, 27.08. <http://www.ohhtuleht.ee/489919> (16.04.2013).
- Meiel, K.** 2012. *Ahti Kõo: Süüdistan end, et õigel ajal ei astunud kõrvale*. – Pärnu Postimees, 13.10. <http://www.parnupostimees.ee/1005070/ahti-koo-suudistan-end-et-oigel-ajal-ei-astunud-korvale/> (15.04.2013).
- Meiel, K.** 2012. *Ahti Kõo uudisteos läheb hästi müügiks*. – Pärnu Postimees, 18.12. <http://www.parnupostimees.ee/1078310/ahti-koo-uudisteos-laheb-hasti-muugiks/> (15.04.2013).
- Martson, I.** 2012. *Kahe hullu uskumatud seiklused Taanimaal*. – Postimees, 23.11.
- Nõmm, G.** 2012. *Romaani "Hanumani teekond Lollandile" saab nüüd lugeda ka eesti keeles*. – ERR/ Uudised, 05.12. <http://uudised.err.ee/?06267541> (15.04.2013).
- Koppel, K.** 2012. *Andrei Ivanovi auhindu pälvinud romaani esitletakse teatris NO99*. – ERR/Uudised, 30.11. <http://uudised.err.ee/?06267190> (15.4.2013).
- Ala, J.** 2012. *Andrei Ivanov: kirjanik ei saa olla kirjutamata*. – ERR/Uudised, 09.12. <http://uudised.err.ee/?06267832> (15.04.2013).
- Oja, A.** 2012. *Elu võimalikkusest ahermaal*. – Sirp, 03.02. http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=13982:elu-voimalikkusest-ahermaal&catid=7:kirjandus&Itemid=9&issue=3379 (15.04.2013).
- Laasik, A.** 2012. *Andrei Ivanov: olen emigratsioonis oma mineviku suhtes*. – Eesti Päevaleht, 07.01. <http://www.epl.ee/news/arvamus/andrei-ivanov-olen-emigratsioonis-oma-mineviku-suhtes.d?id=63743568> (15.04.2013).
- Raamatureklaamid*. 2012. – Eesti Päevaleht, 03.12. <http://www.epl.ee/news/kultuur/raamatureklaamid.d?id=65350056> (15.04.2013).
- Vaino, M.** 2012. *Parimad raamatud. 2012: [Andrus Kasemaa. Leskede kadunud maailm]*. – Eesti Ekspress, 20.12.
- Riismaa, K.** 2012. *Lesed väljamõeldise ja tegelikkuse piiril*. – Eesti Ekspress, 20.09.
- Tänavsuu, H.** 2012. *Önnemaaailma müstiline kaduvikulugu*. – Postimees, 06.10.
- Melts, B.** 2012. *Ülestähendusi Poeedirahu koorekihist*. – Sirp, 31.08.
- Niineste, M.** 2012. *Karjäärikommarid ja boheemid*. – Eesti Päevaleht. 03.12.
- Mihkels, M.** 2012. *Udusevõitu päevapildid*. – Postimees, 08.12.
- Pino, J.** 2012. *Nahkas ja naiivsed*. – Eesti Ekspress, 13.12.
- "Kirjandusministeeriumil" käis külas Mihkel Mutt*. 2012. – ERR/ETV/Kirjandusministeerium, 27.11. <http://etv.err.ee/index.php?05656647&video=5700> (15.04.2013).

Helme, P. 2012. *Mihkel Muti mälestused meeldivast põrgust*. – Eesti Ekspress, 10.02.

<http://www.ekspress.ee/news/areen/uudised/mihkel-muti-malestused-meeldivast-porgust.d?id=63893087> (15.04.2013).

Uus raamat. 2012. – ERR/Klassikaraadio, 14.12.

http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1523943 (15.04.2013).

Lisa 19 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade proosaloomingu nominentide 2011. aasta loomingu eest kajastused meedias

Alla, H. 2012. Luuseri lood kepest ja k arakast: [Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna nominendist]. – Postimees, 18.02.

Andrus Kasemaa/Peeter Sauter. 2012. – ERR/Vikerraadio/Loos on asju, 16.12.

http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=1940701 (17.04.2013).

Hea algus aheldab raamatu külge. 2012. – Eesti Ekspress, 26.02.

<http://www.ekspress.ee/news/areen/raamatud/hea-algus-aheldab-raamatu-kulge.d?id=63969713> (16.04.2013).

Helme, P. Rein Raud. Hotell Amalfi. – Eesti Ekspress, 19.01.

Hõbemägi, P. 2012. Kai Aarelaid. Vene veri. – Eesti Ekspress, 01.03.

Hõbemägi, P. 2012. Valgetähe kavalier ja kunstniku elu. – Eesti Ekspress, 09.02.

Kaalep, T. 2012. Toomas Vint: hingerahu, meediast hoolimata. – 29.10.

<http://www.epl.ee/news/kultuur/toomas-vint-hingerahu-meediast-hoolimata> (17.04.2013).

Kareva, D. 2012. Viis esimest. – Sirp, 16.03.

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=14377:viis-esimest&catid=7:kirjandus&Itemid=9&issue=3385 (16.04.2013).

Kotjuh, I. 2012. Kirjaniku teine pale ja kirjandus. – Sirp, 02.08.

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15408:kirjaniku-teine-pale-ja-kirjandus&catid=7:kirjandus&Itemid=9&issue=3402 (17.02.2013).

Kressa, K. 2012. Kirjanik Olle Laui kütus on  rgmets ja  lu. – Eesti Päevaleht, 17.03.

Kunnus, M. 2012. Elust välja kukkunud vend: [Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna nominendist]. – Eesti Päevaleht, 18.02.

Loetud read: Kai Aarelaid. „Vene veri“. 2012. – ERR/Vikerraadio, 09.02.

<http://arhiiv.err.ee/vaata/loetud-read-kai-aareleid-quot-vene-veri-quot> (16.04.2013).

Loetud read: Tiit Aleksejev. „Kindel linn“. 2012 – ERR/Vikerraadio, 14.03.

<http://read.err.ee/eesti/78882298-aebb-40a0-912e-0d64270004f4> (16.04.2013).

Morti, F. D. 2012. Lihtne lummas ühe-hinget mbe-romaan. – Eesti Päevaleht, 18.02.

Niineste, M. 2012. Parima proosateose kirjutas kulka hinnangul salap ranre Olle Laui. – Eesti Päevaleht, 14.04.

Romaanikatkend: Rein Raud, "Hotell Amalfi". 2012. – Eesti Päevaleht, 11.02.

<http://www.epl.ee/news/melu/romaanikatkend-rein-raud-hotell-amalfi.d?id=64052287>
(17.04.2013).

Parksep, T. 2012. Mina raputus. – Sirp, 09.03.

Peeter Sauter ja Andrei Hvostov. Eesti kirjanik 2012. 2012. – ERR/ Vikerraadio/Ööülikool, 29.12. http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=1952291 (17.04.2013).

Sibrits, H. 2012a. Mees metsast kirjutas aasta parima romaani. – Postimees, 14.03.

Sibrits, H. 2012b. Edulugu. Unenägudega: [Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna nominendist]. – Postimees, 18.02.

Tiit Aleksejev: „Kindel linn“. 2012. – ERR/Klassikaraadio, 25.08.

http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1460743 (16.04.2013).

Toomas Vint – „Kunstniku elu“. 2012. – ERR/Klassikaraadio/Uus raamat, 25.05.

http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1414203&lang= (17.04.2013).

Tootmaa, R. 2012. Oluline autor ehk Kuskil on midagi teoksil – Sirp, 20.04.

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=14658:oluline-autor-ehk-kuskil-on-midagi-teoksil&catid=7:kirjandus&Itemid=9&issue=3390 (17.04.2013).

Vahtre, L. 2012. Ristisõda sinus endas. – Sirp, 30.03.

Valme, V. 2012. Kui olemine valgub kuidagi nagu laiali: [Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aasta auhinna nominendist]. – Postimees, 18.02

Veidemann, R. 2012. *Toomas Vindi vindid: [Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna nominendist]*. – Postimees, 18.02.

Lisa 20 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade vabaauhinna nominentide 2011. aasta loomingu eest kajastused meedias

Helme, P. 2012. *Mihkel Muti memuaarid meeldivast põrgust*. – Eesti Ekspress, 09.02.

Kaio, H. 2012. *Eesti rahvuslane, kes mõistab vene hinge*. – Eesti Ekspress, 15.03

Kareva, D. 2012. *Viis esimest*. – Sirp, 16.03.

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=14377:viis-esimest&catid=7:kirjandus&Itemid=9&issue=3385 (17.03. 2013).

Pullerits, P. 2012. *Mänguline luuleraamat luuletajatelt*. – Postimees, 17.03.

<http://www.postimees.ee/777420/manguline-luuleraamat-luuletajatelt/> (17.04.2013).

Rohtlaan, H. 2012. *Aeg on lugemise kalleim hind*. – Pärnu Postimees, 04.01.2013.

<http://www.parnupostimees.ee/690766/aeg-on-lugemise-kalleim-hind/> (17.04.2013).

Sauter, P. 2012. *Sillamäe kummitus*. – Sirp, 23.02.

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=14176:sillamae-kummitus&catid=4:film&Itemid=3&issue=3382 (17.04.2013).

Teder, M. 2012. *Hvostovi «Sillamäe passioon» tõlgitakse vene keelde*. – Postimees,

04.11. <http://www.postimees.ee/1023824/hvostovi-sillamae-passioon-tolgitaakse-vene-keelde/> (17.04.2013).

Veidemann, R. 2012. *Kirjanik ja tema aeg*. – Postimees, 14.01.

Mihkel Mutt – „Mälestused. VI osa. Elukott. 2012. – ERRI Klassikaraadio/Uus raamat, 13.01.

http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1343103 (18.04.2013).

Книгу Андрея Хвостова о Силламяэ переведут на русский язык. 2012. – Postimees : на русском языке, 06.10.

Книга эстонского писателя Андрея Хвостова "Страсти по Силламяэ" получила литературную премию. 2012. – Postimees : на русском языке, 23-26.02.

Lisa 21 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade ilukirjandusliku tõlke võõrkeelest eesti keelde nominentide 2011. aasta loomingu eest kajastused meedias

Ala, J. 2012. Meister ja margariita (pluss muud joogid). – Postimees, 24.03.

Alla, H. 2012. Inflatsioonihinnaga. – Postimees, 10.02.

<http://arvamus.postimees.ee/773612/parimad-tolkeadest-raamatutest/> arv. (18.04.2013).

Alla, H., Ala, J. & Tamm, M. 2012. Parimad tõlkeadest raamatutest : [Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade žürii valis välja nominendid]. – Postimees, 10.03.

Aru, E. 2012. Poola nobelisti mõtisklused haamri ja alasi vahelt. – Eesti Päevaleht, 03.03.

Kalkun sai tõlkeauhinne. 2012. – Postimees, 17.02.

Kronberg, J. 2012. Mõistuse ja mateeria kahekõne. – Eesti Ekspress, 12.01.

Vabar, S. 2012. Sealpoolsuse valu ja selle vaigisti. – Eesti Ekspress, 19.04.

Lisa 22 Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade proosaauhinna nominentide 2012. aasta loomingu eest kajastused meedias

- Afanasjev, V.** 2012. *Parimad raamatud*. – Eesti Ekspress, 22.12. <http://www.ekspress.ee/news/areen/raamatud/parimad-raamatud-2012.d?id=65435958> (18.02.2013).
- Avestik, R.** 2012. *Kasutu, ent vajalik kuuldekoomiks ja muid mõtteid*. – Sirp, 30.11.
- Eesti kirjanikuks 2012 valiti Meelis Friedenthal*. 2012. Toim Teder, M. – <http://www.postimees.ee/944598/eesti-kirjanikuks-2012-valiti-meelis-friedenthal/> (18.04.2013).
- Helme, P.** 2012. *Haisust, vihmast ja näljast muusade linnas*. – Eesti Ekspress, 24.05.
- Härma, K.** 2012. Vanemuises esietendus Urmas Vadi lavastatud "Tagasi Eestisse". – ERR/Uudised, 27.10. <http://uudised.err.ee/?06264568> (08.05.2013).
- Jan Kaus „Kuju“*. 2012. – ERR/ Klassikaraadio/Uus raamat, 02.11.
- Jan Kaus „Kuju“*. 2012. – ERR/Vikerraadio/ Uudis +, 05.11.
- Kaschan, B.** 2012. *Tagasi algusesse*. Aga misjaoks? – Sirp, 16.11.
- Kilusk, O.** 2012. *Põgenemine tegelikkusest*. – Postimees, <http://arvamus.postimees.ee/?r=1676> (18.04.2013).
- Kressa, K.** 2012a. *Meelis Friedenthal kirjutab ikalduse, alkeemia ja teaduspioneeride ajastust*. – Eesti Päevaleht, 19.05.
- Kressa, K.** 2012b. *Žiletiga närviotsi raseerimas*. – Eesti Päevaleht, 17.12.
- Kressa, K.** 2012c. *Urmas Vadi: elu on tegelikult ilus*. – Eesti Päevaleht, 05.11. <http://www.epl.ee/news/kultuur/urmas-vadi-elu-on-tegelikult-ilus.d?id=65214106> (08.05.2013).
- Kressa, K.** 2012d. *Ahvidega Austraalias*. – Eesti Päevaleht, 05.11.
- Koppel, K.** 2012. *Urmas Vadi lavastas Vanemuises oma teose "Tagasi Eestisse"*. – ERR/Uudised, 24.10. <http://uudised.err.ee/index.php?06264321> (08.05.2013).
- Laasik, A.** 2012. *Arvustus: Riigireeturi poeg John ei pääsenud tagasi Eestisse*. – Eesti Päevaleht, 22.11. <http://www.epl.ee/news/kultuur/arvustus-riigireeturi-poeg-john-ei-paasunud-tagasi-eestisse.d?id=65299964> (08.05.2013).
- Liivamets, M.** 2012. *Mis mehed nad on?* – Postimees, 08.12.
- Meelis Friedenthal. Mesilased*. 2012. – ERR/Klassikaraadio/Uus raamat, 18.05. http://klassikaraadio.err.ee/helid?main_id=1404253 (18.04.2013).

- Märka, V & Vaher, B.** 2012. *Vadi laval, Vadi paberil*. – Eesti Ekspress, 10.11.
<http://www.ekspress.ee/news/areen/uudised/vadi-laval-vadi-paberil.d?id=65229710>
 (08.05.2013).
- Oja, A.** 2012. *Laurentius, melanhoolne mesilane*. – Sirp, 17.08.
- Piirimäe, K., Javoš, J. & Saama, R.** 2012. *Juhan Liivi klubi Õnne valem: kuula melanhoolikut*. – Eesti Ekspress, 27.09.
- Riismaa, K.** 2012. *Tallinlastest ja tallinlastele kirjutatud linnaromaan*. – Eesti Päevaleht, 19.11.
Romaanikatkend: Meelis Friedenthal "Mesilased". 2012. – Eesti Päevaleht, 29.04.
<http://www.epl.ee/news/kultuur/romaanikatkend-meelis-friedenthal-mesilased.d?id=64313035>
 (18.04.2013).
- Romaanikatkend: Urmas Vadi „Tagasi Eestisse“*. 2012. – Eesti Päevaleht, 02.09.
<http://www.epl.ee/news/kultuur/romaanikatkend-urmas-vadi-tagasi-eestisse.d?id=64904670>
 (08.05.2013).
- Roosna, M.** 2012a. *Baturin seab soolise võrdõiguslikkuse jalule*. – Õhtuleht, 11.04.
<http://www.ohhtuleht.ee/blogid/raamatublogi/arhiiv/2012/04> (18.04.2013).
- Roosna, M.** 2012b. *Raamat valitud seltskonnale*. 2012. – Õhtuleht, 27.06.
<http://www.ohhtuleht.ee/blogid/raamatublogi/arhiiv/2012/06>, 18.06.2013).
- Sibrits, H.** 2012a. *Eesti/ Jan Kaus, Urmas Vadi*. – Postimees, 24.11.
- Sibrits, H.** 2012b. *Porine ja näljane*. – Postimees, 22.09.
- Sibrits, H.** 2012c. *Urmas Vadi Eesti*. – Postimees, 22.11.
<http://www.postimees.ee/1049710/urmas-vadi-eesti/> (08.05.2013).
- Sibrits, H.** 2012d. *Millal sina reedad Eesti?* – Postimees, 13.11.
<http://www.postimees.ee/1038984/millal-sina-reedad-eesti/> (08.05.2013).
- Vabar, S.** 2012. *Parimad raamatud 2012: [Meelis Friedenthal. Mesilased]*. – Eesti Ekspress, 20.12.
- Vaher, B.** *Parimad raamatud 2012: [Nikolai Baturin. Lendav hollandlanna]*. 2012. – Eesti Ekspress, 20.12.
- Varblane, H.** 2012. *Kolm meest maailmas, Eestist rääkimata*. – Sirp, 16.11.

Lisa 23 Ankeet Pärnu Keskraamatukogu lugejatele

Tere

Olen Tartu Ülikooli sotsiaal- ja haridusteaduskonna ühiskonnateaduste instituudi raamatukogunduse ja infokeskkondade eriala avatud ülikooli üliõpilane Marika Köster.

Oma lõputöö raames viin läbi uuringut, millistest infoallikatest lähtuvad Pärnu Keskraamatukogu lugejad, valides endale laenutatavaid raamatuid. Olen väga tänulik, kui leiate aega vastata vastavasisulisele ankeedile. Teie vastused on väga olulised uuringu läbiviimise seisukohalt.

Ankeet on anonüümne.

ANKEET

1. Sugu

- ☐ Naine
- ☐ Mees

2. Vanus

- ☐ Alla 20
- ☐ 20-30
- ☐ 30-40
- ☐ 40-50
- ☐ 50-60
- ☐ Üle 60

3. Tegevusvaldkond

- ☐ Töötav
- ☐ Õpilane
- ☐ Üliõpilane
- ☐ Pensionär
- ☐ Töötu
- ☐ Kodune
- ☐ Muu (milline?).....

4. Haridus

- ☐ Algharidus
- ☐ Põhiharidus
- ☐ Keskharidus
- ☐ Kutseharidus
- ☐ Kõrgharidus
- ☐ Muu (milline?).....

5. Mida lugemine Teile pakub? Võimalik mitu valikut.

- ☐ Meelelahutust
- ☐ Uusi teadmisi
- ☐ Vaimset arengut
- ☐ Emotsionaalset heaolu
- ☐ Põgenemist argipäeva muredest ja ebaõnnestumistest
- ☐ Võimalust ja oskust seltskonnas kaasa rääkida kirjanduse teemadel
- ☐ Abi eluprobleemide lahendamisel
- ☐ Ei oska öelda

6. Millistest allikatest saate informatsiooni, millest juhindute raamatukogus laenutatava(te) raamatu(te) valikul?

Võimalik mitu valikut.

- ☐ Tuttavatelt, sõpradelt
- ☐ Pereliikmetelt
- ☐ Ajalehtedest
- ☐ Ajakirjadest
- ☐ Raamatukauplustest
- ☐ Raadiost
- ☐ Televisioonist
- ☐ Müügifirmade, kirjastuste kodulehekülgedelt internetis
- ☐ Muud veebilehed internetis (millised?).....
- ☐ Sotsiaalvõrgustikest (Facebook, Twitter, Youtube jne)
- ☐ Raamatukoguhoidja soovitat
- ☐ Raamatukogus väljapandud temaatilistelt raamatunäitustelt

- ☐ Otsin ise raamatukogus riiulilt
- ☐ Raamatukogu teadetatavhilt "Lugesin head raamatut, soovitan soojalt!"
- ☐ Vaadatud film või teatrilavastus ärgitab mind lugema ka selle aluseks olevat kirjandusteost
- ☐ Raamatukogus toimunud üritustelt (nt "Filmikolmapäev", "Loodusõhtu")
- ☐ Raamatuklubist
- ☐ Mujalt (kust?).....

7. Kui tihti jälgite meediast artikleid, teateid, blogipostitusi ja uudiseid raamatute kohta?

- ☐ Iga päev
- ☐ Mitu korda nädalas
- ☐ Korra nädalas
- ☐ Kord või paar kuus
- ☐ Paar korda aastas
- ☐ Ei jälgi üldse

8. Milliseid ajalehti kasutate raamatute kohta informatsiooni saamiseks? Võimalik mitu valikut. Küsimusele pole vaja vastata, kui küsimuses nr 6 ei olnud "Ajalehed" Teie valik.

- ☐ Pärnu Postimees
- ☐ Eesti Päevaleht
- ☐ Postimees
- ☐ Eesti Ekspress
- ☐ Maaleht
- ☐ Sirp
- ☐ SL Õhtuleht
- ☐ Muu (milline?).....

9. Kust eelistate ajalehte lugeda? Küsimusele pole vaja vastata, kui küsimuses nr 6 ei olnud „Ajalehed“ Teie valik.

- ☐ Paber kandjalt
- ☐ Digitaalsest ajalehest
- ☐ Vahelduvalt nii siit kui sealt

10. Milliseid ajakirju kasutate raamatute kohta informatsiooni saamiseks? Võimalik mitu valikut. Küsimusele pole vaja vastata, kui küsimuses nr 6 ei olnud „Ajakirjad“ Teie valik.

- ☐ Akadeemia
- ☐ Horisont
- ☐ Anne & Stiil
- ☐ Mari
- ☐ Tiiu
- ☐ Pere ja Kodu
- ☐ Kodukiri
- ☐ Elukiri
- ☐ Keel ja kirjandus.
- ☐ Loodusesõber
- ☐ GO Reisiajakiri
- ☐ Mood
- ☐ Naisteleht
- ☐ Muu (milline?).....

11. Milliseid kirjandussaadeteid kuulate raadiost? Võimalik mitu valikut. Küsimusele pole vaja vastata, kui küsimuses nr 6 ei olnud „Raadio“ Teie valik.

- ☐ Klassikaraadio/Uus raamat
- ☐ Klassikaraadio/Jutujärg
- ☐ Vikerraadio/Kirjanduse tähestik
- ☐ Vikerraadio/Loos on asju
- ☐ Vikerraadio/Kohustuslik kirjandus
- ☐ Vikerradio/Seatud sõnad
- ☐ Muu (milline?).....

12. Milliseid kirjandussaadeteid vaatate televisioonist? Võimalik mitu valikut. Küsimusele pole vaja vastata, kui küsimuses nr 6 ei olnud „Televisioon“ Teie valik.

- ☐ ETV/Kirjandusministeerium
- ☐ ETV 2/Jüri Üdi klubi
- ☐ Muu (milline?).....

13. Kas pöörate erilist (suuremat) tähelepanu nende raamatute tutvustustele, mille erinevad kirjandusajakirjandusest koosnevad žüriid on valinud välja terve aasta jooksul Eestis ilmunud kirjanduse hulgast (nt Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade nominendid) ?

- ☐ Jah
☐ Ei

14. Kui usaldusväärseks peate erinevaid infoallikaid raamatuteemalise teabe osas?

	Täiesti usaldusväärne	Pigem usaldusväärne	Pigem mitteusaldusväärne	Täiesti ebaustaldusväärne
Tuttavad, sõbrad	☐	☐	☐	☐
Pereliikmed	☐	☐	☐	☐
Ajalehed	☐	☐	☐	☐
Ajakirjad	☐	☐	☐	☐
Raadio	☐	☐	☐	☐
Televisioon	☐	☐	☐	☐
Müügifirmade, kirjastuste koduleheküljed internetis	☐	☐	☐	☐
Sotsiaalvõrgustikud(Facebook, Twitter, Youtube jne)	☐	☐	☐	☐
Raamatukoguhoidja soovitus	☐	☐	☐	☐
Raamatukogu teadeteahvel "Lugesin head raamatut, soovitan soojalt!"	☐	☐	☐	☐
Raamatuklubi	☐	☐	☐	☐

15. Kui hästi olete enda meelest informeeritud uudiskirjandusest?

- ☐ Väga hästi
☐ Pigem hästi
☐ Raske öelda
☐ Pigem kehvasti
☐ Väga kehvasti

Täna Teid vastuste eest!

SUMMARY

THE INFORMATION SOURCES USED FOR MAKING READING CHOICES AMONG THE USERS OF THE PÄRNU CENTRAL LIBRARY

by Marika Köster

2014

The purpose of the final thesis was to determine the information sources used for making reading choices, the proportion of different information sources used and the perceived reliability of those sources among the users of the Pärnu Central Library. In addition the final thesis sought to find out why people read and what reading offers them. That would explain the motives in the information seeking process and demonstrate the wider dimension of the libraries' role in society.

Conducting research on the given subject is important – if we find out the sources of book-related information and their usage proportions, we can understand more about the choices people make in the library. In order for the public libraries to be able to serve their users better, the users' preferred sources of information for book-related information should be determined.

The final thesis continued the research started in the seminar thesis „Connections between the reviews and features on new books in the media and the borrowing numbers in the Pärnu Central Library“ (Köster 2013). In the final thesis the author's aim was to find out the reasons behind a phenomenon detected in the seminar thesis concerning books that are among the most borrowed titles but not (widely) featured in the media. A questionnaire was distributed to the users of the Pärnu Central Library in order to determine the information sources they use for making reading choices. 94 people answered the questionnaire.

The results of the questionnaire showed that more than from the media, the library users got book-related information from friends and acquaintances and by browsing bookshelves in the library. 22.6% of the respondents relied on a librarian's recommendations as a source of information. While acquaintances, friends and family members were seen as completely reliable by more than a quarter of the respondents, different media sources were deemed completely reliable by less than an eighth of the respondents (television 11.7%, newspapers 9.6%, radio 6.4% , magazines 4.3%). A librarian's recommendation was seen as completely reliable by 25.5% of the respondents. These results allow to draw a conclusion that information about the

books that were among the most borrowed titles but not featured (widely) in the media could have been received from friends and acquaintances, who are also seen as a more reliable source than the media.

In the final thesis the information sources used among the users of the Pärnu Central Library for making reading choices were determined, and an explanation was found for the phenomenon of books that were among the most borrowed titles but not featured (widely) in the media. The gathered data offers a good overview of the information source preferences among the users of the Pärnu Central Library and gives the librarians a better understanding of library users and their wishes which in turn leads to a better library service.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Marika Köster

(sünnikuupäev: 14.05.1960)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Pärnu Keskraamatukogu lugejate raamatuvaliku infoallikad,

mille juhendaja on Mai Põldaas

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 15. mail, 2014